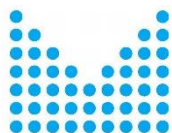

Ministerstvo životního prostředí

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

MINISTERSTVO
PRŮMYSLU A OBCHODU

Ministerstvo financí
České republiky

MEZIRESORTNÍ KOMISE VODA-SUCHO

POZIČNÍ ZPRÁVA O POKROKU PŘI PLNĚNÍ KONCEPCE OCHRANY PŘED NÁSLEDKY SUCHA PRO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY ZA ROK 2025

MANAŽERSKÉ SHRNUÍ

Předložená Poziční zpráva za rok 2025 přináší informace o podporách a realizaci opatření ve třetím roce plnění aktualizované „Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky na období 2023–2027“, kterou schválila vláda svým usnesením č. 354 ze 17. května 2023.

Tato upravená Koncepce obsahuje 43 opatření, která podporují především investice, jejichž naplňování je dlouhodobé, a proto většina programů podpor je víceletá, opatření se realizují průběžně v návaznosti na možnosti dostupných finančních zdrojů.

Průměrná teplota v roce 2025 dosáhla 8,8 °C, což je o 0,5 °C více než je normál období 1991 až 2020. Ve srovnání s předchozím rekordně teplým rokem 2024 byl rok 2025 o 1,5 °C chladnější. Celkový srážkový úhrn dle předběžných údajů dosáhl pouhých 570 mm, což odpovídá ca 83 % dlouhodobého normálu 1991-2020. Roční úhrn byl tedy o ca 200 mm nižší než v předchozím roce. Na počátku roku byl stav povrchových vod na úrovni dlouhodobého průměru, hladiny podzemních vod v mělkých vrtech a vydatnost pramenů byla průměrná či nadprůměrná. Poté však až do poloviny května docházelo k v podstatě plynulému mírnému poklesu stavu na povrchových i podzemních vodách. Narůstal tak počet objektů, v nichž byl stav hodnocen jako silně a mimořádně podnormální.

Realizace jednotlivých opatření, obsažených v Koncepci, je detailně popsána včetně uvedení finančních podpor.

Celkově bylo na opatření k omezení následků sucha v roce 2025 vynaloženo ve všech zapojených resortech 26,8 mld. Kč, což je o 5 mld. Kč více než v roce 2024. Podpory ze státního rozpočtu se oproti r. 2024 zvýšily o 2,5 mld. Kč, nárůst z fondů EU činil 0,5 mld. Kč, vlastní zdroje investorů (a jiné zdroje) rovněž vzrostly o 2,1 mld. Kč.

Pro opatření v gesci MZe se podpory zvýšily, ve srovnání s r. 2024, o 2,2 mld. Kč díky nárůstu ze státního rozpočtu, objem finančních prostředků z fondů EU se nezměnil.

Pro opatření v gesci MŽP vzrostly podpory v r. 2025 v porovnání s r. 2024 o 2,6 mld. Kč, rozhodující pro toto zvýšení byly vlastní zdroje investorů a jiné zdroje (2,1 mld. Kč) a mírný nárůst z fondů EU (0,3 mld. Kč) a státního rozpočtu (0,17 mld. Kč).

Nejvyšší alokace podpor byly z MZe i z MŽP věnovány rozvoji vodohospodářské infrastruktury vodovodů a kanalizací (viz opatření 4.2.1 a 4.2.3), celkem 9,5 mld. Kč, což je 30 % všech prostředků vynaložených na plnění Koncepce v r. 2025.

Další nejvyšší podpory (9,2 mld. Kč) byly věnovány v oblasti zemědělských opatření na zlepšení kvality půdy (viz opatření 4.3.3 – celofiremní ekoplatby), na podporu ekologického zemědělství (viz opatření 4.3.5 – podpory na přechod z konvenčního na ekologické zemědělství) a na pozemkové úpravy (viz opatření 4.3.7). Na obnovu a výchovu lesních porostů (viz opatření 4.4.4) dosáhly podpory 2,3 mld. Kč. Pomalu se rozbíhají přípravy na opatření k akumulaci vody v přehradních nádržích a omezené finanční prostředky neumožnily výraznější rozvoj malých vodních nádrží a rybníků (viz opatření 4.5.7 a 4.5.8), ačkoliv je o tato opatření velký zájem měst a obcí, požadavky několikanásobně převyšují možnosti dostupných finančních zdrojů ze státního rozpočtu v kapitole MZe.

MŽP podpořilo dotací 1,8 mld. Kč hospodaření se srážkovými vodami (viz opatření 4.5.2 v programu „Dešťovka“) a na obnovu přirozených vodních prvků v krajině (opatření 4.4.3).

Přehled podpor z využitých zdrojů financování v jednotlivých zapojených resortech je obsažen v tabulce v oddíle 5. 2. 2.

Z hodnocení indikátorů pro dosažení strategických cílů je potěšitelný nárůst efektivity využívání vodních zdrojů, poklesy odběrů na výrobu elektrické energie a velmi nízké ztráty z výroby pitné vody, které činí 15 %, což je v porovnání s jinými státy výborná úroveň. Nepříznivý je trvalý růst zpevněných ploch, který zrychluje odtok srážkových vod z našeho území.

Obsah

MANAŽERSKÉ SHRNUÍ	2
SEZNAM ZKRATEK.....	5
1 ÚVOD	8
2 HYDROLOGICKÝ PŘEHLED ROKU 2025	10
3 ČINNOST MEZIRESORTNÍ KOMISE VODA–SUCHO V ROCE 2025	11
4 STAV PLNĚNÍ OPATŘENÍ Z KONCEPCE NA OCHRANU PŘED NÁSLEDKY SUCHA PRO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY KE KONCI ROKU 2025.....	12
4.1 OPATŘENÍ PRO VYTVOŘENÍ INFORMAČNÍ PLATFORMY O SUCHU A NEDOSTATKU VODY	12
4.1.1 Revize a doplnění stávající monitorovací sítě s ohledem na sledování sucha	12
4.1.2 Rozvoj a propojení monitoringů sucha, vznik varovného systému na sucho	13
4.1.3 Program hospodaření s omezenými vodními zdroji	14
4.1.4 Předpověď vývoje stavu vodních zdrojů.....	15
4.2 ROZVOJ A POSILOVÁNÍ VODNÍCH ZDROJŮ	16
4.2.1 Podpora rozvoje vodárenské infrastruktury a podpora využívání moderních technologií ve vodárenství.....	16
4.2.2 Ochranná pásma zdrojů povrchových a podzemních vod pro hromadné zásobování obyvatelstva pitnou vodou.....	18
4.2.3 Podpora a rozšiřování vodárenských soustav a jejich zdrojové posilování	20
4.2.4 Uplatnění technologií umělé infiltrace a břehové infiltrace pro zvýšení zdrojů podzemní vody	21
4.2.5 Nové víceúčelové přehradní nádrže	24
4.2.6 Převody vody mezi povodími a zvýšení integrace vodohospodářských soustav .	28
4.2.7 Podpora modernizace a rozvoje zemědělských závlah	30
4.2.8 Podpora obnovy a výstavba vodních zdrojů požární vody v lesních ekosystémech	31
4.3 ZEMĚDĚLSTVÍ JAKO NÁSTROJ PÉČE O MNOŽSTVÍ A JAKOST VODY A STAV PŮDY	36
4.3.1 Optimalizace monitoringu stavu zemědělské půdy a aktualizace bonitace půd za účelem zlepšení ochrany půdy	36
4.3.2 Zvýšení ochrany půdy před účinky eroze.....	38
4.3.3 Organická hmota v půdě a opatření na její zachování a zvýšení.....	41
4.3.4 Sledování kvality podzemních a povrchových vod v souvislosti s používáním hnojiv a pesticidů.....	43
4.3.5 Podpora rozvoje ekologického zemědělství	46
4.3.6 Podpora principů precizního zemědělství	49
4.3.7 Podpora provádění komplexních pozemkových úprav	51
4.4 ZVÝŠENÍ RETENČNÍ A AKUMULAČNÍ SCHOPNOSTI KRAJINY.....	52
4.4.1 Obnova přirozených funkcí vodních toků a niv.....	52
4.4.2 Regulace odtoku z melioračních odvodňovacích zařízení	54
4.4.3 Obnova přirozených vodních prvků v krajině.....	56

4.4.4	Opatření na lesní půdě.....	59
4.5	PODPORA PRINCIPŮ ZODPOVĚDNÉHO HOSPODAŘENÍ S VODOU NAPŘÍČ SEKTORY	62
4.5.1	Podpora opatření na snižování spotřeby vody v energetice a v průmyslu.....	62
4.5.2	Podpora hospodaření se srážkovými vodami.....	65
4.5.3	Podpora opětovného využívání vyčištěných odpadních vod	70
4.5.4	Podpora moderních technologií čištění odpadních vod	73
4.5.5	Územní plánování	75
4.5.6	Využití důlních vod.....	77
4.5.7	Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích	79
4.5.8	Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodoní nádrže	80
5	IMPLEMENTACE OPATŘENÍ K OMEZOVÁNÍ NÁSLEDKŮ SUCHA A NEDOSTATKU VODY	81
5.1	LEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ	81
5.1.1	Přenastavení postupů pro stanovení minimálních zůstatkových průtoků	81
5.1.2	Příprava tzv. protierozní vyhlášky.....	83
5.2	EKONOMICKÁ OPATŘENÍ	85
5.2.1	Financování vodního hospodářství	85
5.2.2	Přehled vynaložených finančních zdrojů na jednotlivá opatření v gesci jednotlivých resortů v roce 2025	86
5.3	OSVĚTA A VZDĚLÁVÁNÍ VEŘEJNOSTI K ZODPOVĚDNÉMU HOSPODAŘENÍ S VODOU.....	89
5.4	IMPLEMENTAČNÍ DOKUMENTY A NÁSTROJE	91
5.4.1	Plány pro zvládání sucha a nedostatku vody	91
5.4.2	Plány povodí	92
5.4.3	Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území České republiky a plány rozvoje vodovodů a kanalizací území krajů	93
5.4.4	NAP	94
5.4.5	Oblastní plány rozvoje lesů	95
5.4.6	Komplexní pozemkové úpravy	95
5.4.7	Akční plán ekologického zemědělství	96
5.4.8	Národní akční plán ke snížení používání pesticidů	98
6	ZAMĚŘENÍ VÝZKUMU A VĚDY NA PROBLEMATIKU SUCHA A NEDOSTATKU VODY	99
	PŘÍLOHA	102
	HODNOTY INDIKÁTORŮ PRO SLEDOVÁNÍ NAPLNĚNÍ STRATEGICKÝCH CÍLŮ KONCEPCE.....	102

SEZNAM ZKRATEK

AČR	Armáda České republiky
AEKO	agroenvironmentálně-klimatické opatření
AMA	Agrarmarkt Austria Marketing (Rakouská zemědělská marketingová organizace)
AMC	Agricultural Marketing Centre (Agrární marketingové centrum)
a.s.	akciová společnost
AZZP	agrochemické zkoušení zemědělských půd
BIM	Building Information Management
BPEJ	bonitovaná půdně-ekologická jednotka
CC	Cross Compliance (kontrola podmíněnosti)
CMA	Centrale Marketing-Gesellschaft der deutschen Agrarwirtschaft (Centrální marketingová společnost německého zemědělství a potravinářského průmyslu)
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČR	Česká republika
ČSN	česká technická norma
ČTPEZ	Česká technologická platforma pro ekologické zemědělství
ČZU	Česká zemědělská univerzita
DČOV	domovní čistírna odpadních vod
DPB	díl půdních bloků
DPZ	dálkový průzkum Země
DSO	dráha soustředěného odtoku
DUR	dokumentace pro územní rozhodnutí
DVT	drobný vodní tok
DZES	dobry zemědělský a environmentální stav půdy
ECMWF	European Centre for Medium Range Weather Forecast (Evropské centrum pro střednědobou předpověď)
EIA	Environmental Impact Assessment (Posuzování vlivů na životní prostředí)
EK	Evropská komise
EN	evropská norma
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
EVL	evropsky významná lokalita
EVVO	Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta
EZ	ekologické zemědělství
EZFRV	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
FADN	Farm Accountancy Data Network (Zemědělská účetní datová síť)
JES	jednotné environmentální stanovisko
GŘ	generální ředitelství
GSM	Global System for Mobile communications (Globální systém mobilní komunikace)
HAMR	Hydrologie, Agronomie, Meteorologie, Retence
HDV	hospodaření s dešťovými vodami
HOZ	hlavní odvodňovací zařízení
HZS	Hasičský záchranný sbor
CHKO	chráněná krajinná oblast
CHOPAV	chráněná oblast přirozené akumulace vody
IGP	inženýrsko-geologický průzkum
KPP	komplexní pozemková úprava
k. ú.	katastrální území
KÚÚK	Krajský úřad Ústeckého kraje
l. p.	lesní požár
LPIS	Land Parcel Identification System (Veřejný registr půdy)
LP	lesní požární okrsek
LRV	Legislativní rada vlády
LHS	Letecká hasičská služba
LS	Letecká služba

MEO	mírně erozně ohrožená oblast
MEŘO	methylester řepkového oleje
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPŘ	meziresortní připomínkové řízení
MSL	místní směrodatný limit
MSP	malý a střední podnik
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZD	meliorační a zpevňující dřevina
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NAP	Národní akční plán adaptace na změnu klimatu
NAZV	Národní agentura pro zemědělský výzkum
NLI	Národní lesnický institut
NNO	nevládní nezisková organizace
NPO	Národní plán obnovy
NPŽP	Národní program Životní prostředí
NSTČ	náklady stavební a technologické části staveb (= maximální uznatelné náklady)
NÚV	Národní ústav pro vzdělávání
OKD	Ostravsko-karvinské doly
OPIS	Operační a informační středisko
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP TAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OPVZ	ochranné pásmo vodního zdroje
OPŽP	Operační program Životní prostředí
ORP	obec s rozšířenou působností
OZE	obnovitelný zdroj energie
PČR	Policie České republiky
PHO	pásmo hygienické ochrany
PO	požární ochrana
POPFK	program Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny
POR	přípravek na ochranu rostlin
POZ	podrobné odvodňovací zařízení
PP	podprogram
PPCP	Pharmaceuticals and Personal Care Products (používané pro osobní zdraví nebo kosmetické účely)
PPK	Program péče o krajinu
PPŽ	Program Prostředí pro život
PRV	Program rozvoje venkova
PS PČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
PÚ	pozemkové úpravy
PzV	podzemní voda
RHSD	Rada hospodářské a sociální dohody
RSPU	rozpočet Státního pozemkového úřadu
RVP	rámcový vzdělávací program
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SAPS	Single Area Payment Scheme (Jednotná platba na plochu)
SC	specifický cíl
SDGs	Sustainable Development Goals (cíle udržitelného rozvoje)
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SEA	Strategic Environmental Assessment (Posuzování vlivu konvencí na životní prostředí)
SEO	silně erozně ohrožené oblast
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí České republiky
SOVAK	Sdružení vodovodů a kanalizací
s. p.	státní podnik

SP	strategický plán
SPÚ	Státní pozemkový úřad
SR	státní rozpočet
SSHR	Správa státních hmotných rezerv
SVS	Státní veterinární správa
SWOT	Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats (silné stránky, slabé stránky, příležitosti, hrozby)
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
SZP	Společná zemědělská politika
SZPI	Státní zemědělská a potravinářská inspekce
SW	software
TA	Technologická agentura
TTP	trvalý travní porost
ÚHUL	Ústav pro hospodářskou úpravu lesů
ÚJV	Ústav jaderného výzkumu
ÚKZUZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
ÚV	úpravna vody
ÚZEI	Ústav zemědělské ekonomiky a informací
VaK	vodovody a kanalizace
VD	vodní dílo
VDJ	vodojem
VPS	Všeobecná pokladní zpráva
VÚMOP	Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy
VÚV TGM	Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka
v. v. i.	veřejná výzkumná instituce
WC	water closet (toaleta)
ZOD	zranitelná oblast dusičnany
ZPF	zemědělský půdní fond
ZŠ	základní škola

1 Úvod

Předložená Poziční zpráva přináší informace z třetího roku naplňování aktualizované „Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky na období 2023–2027“. Obsahuje shrnutí práce gesčně odpovědných resortů k realizaci obsažených opatření na omezení dopadů změny klimatu. Význam adaptačních opatření narůstá, a to díky skutečnosti, že se cíle mitigace, tedy omezení emisí skleníkových plynů, nepodaří zjevně globálně naplňovat. Koncentrace oxidu uhličitého dosahuje v r. 2025 úrovně, která je o přibližně 52 % vyšší než v předindustriálním období. Státy EU se sice velmi snaží dosáhnout uhlíkové neutrality v r. 2050 (rovnováha mezi vypuštěnými a pohlcenými emisemi oxidu uhličitého), je však předpoklad, že se v roce 2025 regionálně emise z fosilních zdrojů zvýšily ve většině světa (Čína +0,4 %, Indie + 1,4 %, Spojené státy +1,9 % a EU rovněž nárůst +0,4 %), i když výroba elektřiny z uhlí v Číně a Indii meziročně klesla – poprvé po padesáti letech. Výjimkou je Japonsko, kde emise poklesly o -2,2 %. (Zdroj údajů: globalcarbonbudget.org a Intersucho, informace z 22.1.2026). Proto se zjevně nepodaří ani zastavit růst teplot vzduchu, a je vysoce pravděpodobné, že zvýšení o více než +2 °C bude dosaženo okolo roku 2030, neboť teploty vzduchu v Evropě rostou rychleji, než je světový průměr. Z uvedených důvodů je pravděpodobné, že růst teploty vzduchu, který je v Evropě oproti globálnímu průměru výraznější, bude v příštích desetiletích pokračovat. Tato skutečnost zásadním způsobem ovlivňuje vodní režim (narůstá výpar a evapotranspirace, zvyšuje se nerovnoměrnost výskytu srážek v čase i objemech), narůstá hrozba sucha a zejména nedostatku vodních zdrojů, tedy výskyt hydrologického sucha.

Vodní zdroje České republiky jsou omezené a trend změny klimatu zvyšuje jejich ohroženost a zranitelnost. Objemem disponibilních vodních zdrojů na jednoho obyvatele se Česká republika řadí k posledním 4 zemím (Malta, Kypr, Dánsko, ČR). To jsou důvody, proč je naprosto nezbytné zajistit včasnou realizaci opatření k zadržení srážek na našem území. Roční úhrny na našem území nebudou podle prognóz klimatologů naštěstí klesat, což vede k prioritě jejich zadržení jak v krajině (k omezení dopadů sucha), tak k jejich akumulaci v nádržích k zajištění dostatečných a udržitelných vodních zdrojů pro zabezpečení pitné vody pro obyvatele a nezbytné hospodářské účely k udržení kvality života. Nedostatek vody v suchých obdobích může omezovat provoz technologických zařízení (např. průmyslové a energetické provozny) a veřejné infrastruktury.

Průměrná teplota v České republice v roce 2025 dosáhla 8,8 °C, což je o 0,5 °C více než je normál období 1991 až 2020, i když ve srovnání s předchozím rekordně teplým rokem 2024, byl rok 2025 o 1,5 °C chladnější. Celkový srážkový úhrn byl o cca 200 mm nižší než v předchozím roce. V průběhu letního období opět naše vodní zdroje, zejména průtoky vodních toků a úrovně hladiny podzemní vody, vykazovaly výrazný pokles s indikací hydrologického sucha.

Uvedená vize očekávaného vývoje klimatu svědčí o nezbytnosti zintenzivnit realizaci adaptačních opatření obsažených v Koncepti, které negativní důsledky klimatické změny omezí, resp. zmírní, především zadržením a akumulací srážkových vod na našem území.

To potvrzuje, že kromě lokálního řešení přívalových srážek a zadržení vody v krajině představují víceúčelové nádrže efektivní technické opatření jak k zajištění dostatečných vodních zdrojů k překlenutí sucha, tak k omezení extrémních povodňových situací a jejich následků. Proto jsou spolu s opatřeními k zadržení vody v krajině podstatnou součástí opatření obsažených v „Koncepti na ochranu před suchem pro území České republiky“. Jedná se však o opatření, jejichž uskutečnění vyžaduje víceletý proces (příprava a výstavba efektivních vodních děl trvá více než 15 let). Zkušenost z dopadů takto neúměrné doby realizace z povodně v září 2024 svědčí o nutnosti legislativně zkrátit délku přípravy efektivních vodohospodářských opatření k zajištění dostatečných vodních zdrojů, které zároveň přispívají k prevenci povodňových škod. Podobně monitorování vodních zdrojů, vývoj modelů pro předpovědi nepříznivých hydrologických situací a přenos informací včetně osvěty obyvatel – to vše jsou opatření, o jejichž naplňování přináší informace předložená „Poziční zpráva“, která je předkládána vládě České republiky pro informaci podle usnesení č. 354 ze dne 17. května 2023. Opatření popsaná v této zprávě navazují na platné národní strategické

dokumenty ve vodním a klimaticko energetickém plánování, např. Politika ochrany klimatu (MŽP, 2025).

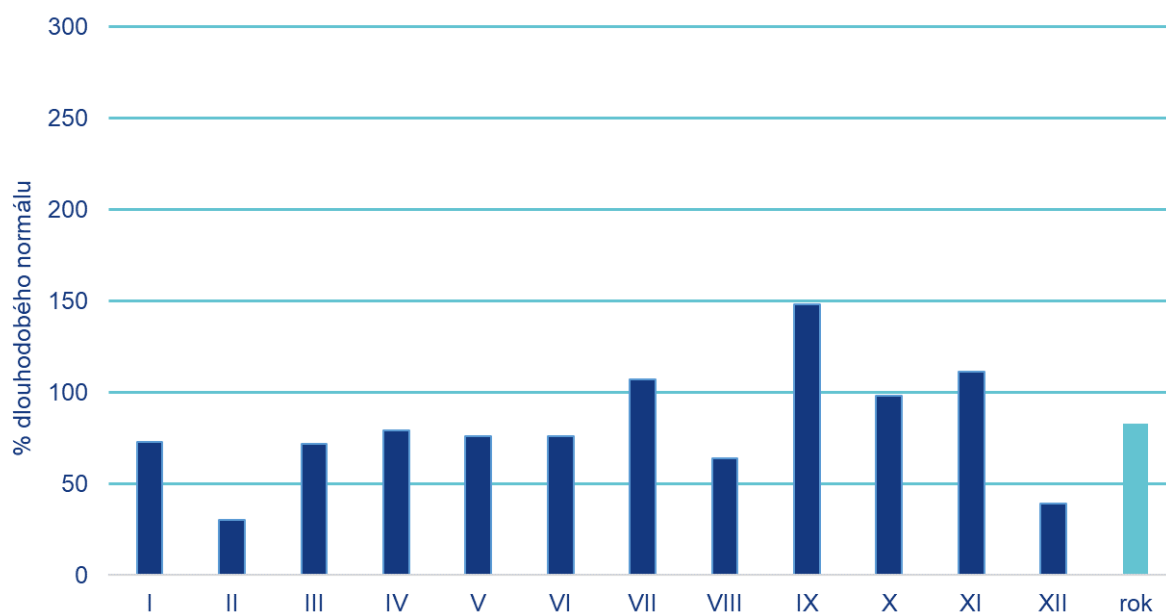
2 HYDROLOGICKÝ PŘEHLED ROKU 2025

Průměrná teplota v roce 2025 dosáhla 8,8 °C, což je o 0,5 °C více než je normál období 1991–2020. Ve srovnání s předchozím rekordně teplým rokem 2024 byl rok 2025 o 1,5 °C chladnější. Celkový srážkový úhrn dle předběžných údajů dosáhl pouhých 570 mm, což odpovídá cca 83 % dlouhodobého normálu 1991–2020. Roční úhrn byl tedy o ca 200 mm nižší než v předchozím roce.

Prvních šest měsíců roku 2025 bylo srážkově podprůměrných, nejsušším měsícem byl únor s pouhými 30 % dlouhodobého normálu. Výrazně nadnormální srážky vypadly pouze v měsíci září, srážkově normální byly červenec, prosinec a listopad. Vzhledem k průběhu srážek a nadnormální teplotě se vytvořily jen omezené zásoby sněhu soustředěné jen v horských oblastech, maximální objem vody akumulované ve sněhu dosáhl 0,899 mld. m³, a to podobně jako v předchozím roce již v polovině ledna.

Na počátku roku byl stav povrchových vod na úrovni dlouhodobého průměru, hladiny podzemních vod v mělkých vrtech a vydatnost pramenů byla průměrná či nadprůměrná. Poté však až do poloviny května docházelo k v podstatě plynulému mírnému poklesu stavu na povrchových i podzemních vodách. Narůstal tak počet objektů, v nichž byl stav hodnocen jako silně a mimořádně podnormální. Po přechodném zlepšení došlo od druhé dekády června opět k nastolení poklesového trendu. Na počátku července pak výrazně narostl počet profilů na vodních tocích s průtokem pod limitem sucha (na 180). Od druhé červencové dekády se situace zlepšovala a na konci měsíce došlo k menší povodňové epizodě na východě našeho území. Během srpna však počet profilů se stavem sucha opět narůstal (až na 230), od září do konce roku se však situace začala zlepšovat na povrchových i podzemních vodách. Na přelomu listopadu a prosince se vyskytla první významnější sněhová pokrývka, která však rychle odtála.

Z hlediska podzemních vod se sucho v první polovině roku projevovalo výrazněji na severu Čech, v druhé polovině roku zejména v případě pramenů spíše na západě. Z hlubokých zvodní v průběhu celého roku mimořádně podnormální zůstal permokarbon západních a středních Čech (Plzeňsko), severočeská křída mezi Jizerou a Kamenicí a postupně i Podkrušnohorské pánve.

Měsíční úhrny srážek na území ČR pro jednotlivé měsíce roku 2025 v procentech normálu 1991–2020.

3 ČINNOST MEZIRESORTNÍ KOMISE VODA–SUCHO V ROCE 2025

Naplňování jednotlivých opatření obsažených v Konceptu ochrany před následky sucha na území České republiky na období 2023–2027 se již zaběhlo a standardně se jednotliví gestoři na rozhodujících ministerstvech věnovali jejich realizaci.

Jelikož byla hydrologická situace v Česku v roce 2025 z hlediska hodnot blízká dlouhodobému normálu bez výraznějšího nadregionálního hydrologického sucha, bez výraznějších dopadů na dostupnost vody, spolehlivost vodních zdrojů i hospodářství Česka, nebylo v roce 2025 nutné svolávat zasedání Výkonného výboru Komise ani Poradního orgánu.

V říjnu 2025 došlo z podnětu MZe k aktualizaci Jednacího řádu Komise, aby formulačně reagoval na technické a legislativní změny od poslední aktualizace v roce 2019 v souvislosti s prodloužením platnosti Konceptu i mandátu Komise. Nový Jednací řád Komise vstoupil v platnost po podpisu ministrů dotčených resortů MŽP a MZe dne 15. prosince 2025.

4 STAV PLNĚNÍ OPATŘENÍ Z KONCEPCE NA OCHRANU PŘED NÁSLEDKY SUCHA PRO ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY KE KONCI ROKU 2025

4.1 OPATŘENÍ PRO VYTVOŘENÍ INFORMAČNÍ PLATFORMY O SUCHU A NEDOSTATKU VODY

4.1.1 REVIZE A DOPLNĚNÍ STÁVAJÍCÍ MONITOROVACÍ SÍTĚ S OHLEDEM NA SLEDOVÁNÍ SUCHA

Cílem opatření je zvýšit spolehlivost a plošné pokrytí pozorovaných veličin, které jsou následně využívány ke zpracování podkladů pro rozhodování při nakládání s vodami a které jsou klíčové pro operativní rozhodování během epizody sucha. Gestor: RNDr. Jan Daňhelka, Ph.D. (Český hydrometeorologický ústav)

Obecný popis plnění opatření

V průběhu celého roku 2025 probíhalo odstraňování škod po povodních ze září roku 2024. Došlo k obnově přístrojové techniky na zasažených objektech podzemních i povrchových vod. Bylo vyčištěno 35 monitorovacích vrtů a jeden kompletní hydropedologický profil. Čištění vrtů bude pokračovat i v roce 2026. U stanic povrchových vod probíhala oprava v různém rozsahu, od drobných oprav až po kompletní rekonstrukce stanice. V průběhu roku byly zahájeny rekonstrukce objektů podzemních a povrchových, které byly schváleny v rámci programu OPŽP. Zároveň v průběhu celého roku probíhaly projektové a inženýrské práce potřebné pro podání žádosti do další výzvy programu OPŽP na rekonstrukce monitorovacích objektů. V tomto roce byla také zahájena regenerace hlubokých vrtů na základě výsledků karotážních měření z předchozích let.

Dosažené výsledky

- Odstranění povodňových škod
- Obnova přístrojové techniky
- rekonstrukce objektů PZV,
- rekonstrukce objektů PV.

Finanční prostředky na realizaci opatření

- vlastní zdroje ČHMÚ: 3 mil. Kč
- OPŽP: 27 mil. Kč
- NPŽP: -
- celkem: 30 mil. Kč

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

V roce 2025 pokračují rekonstrukce objektů podzemních vod a vodoměrných stanic v rámci projektů podaných do 50. a 70. výzvy OPŽP. Jejich dokončení proběhne většinou v roce 2026 a 2027. Jedná se o dlouhodobé opatření a bude pokračovat i v následujících letech. Indikátor navržený ke sledování - počet objektů, které jsou součástí veřejné hydrometeorologické sítě dle zákona č. 262/2024 Sb., o veřejné hydrometeorologické službě a o změně zákona č. [218/2000 Sb.](#), o [rozpočtových pravidlech](#) a o změně některých souvisejících zákonů ([rozpočtová pravidla](#)), ve znění pozdějších předpisů, (zákon o veřejné hydrometeorologické službě).

4.1.2 ROZVOJ A PROPOJENÍ MONITORINGŮ SUCHA, VZNIK VAROVNÉHO SYSTÉMU NA SUCHO

Cílem opatření je zajistit informovanost veřejnosti z jednoho centrálního, přehledného, průběžně aktualizovaného zdroje, který bude snadno komunikovatelný. Gestor: Ing. Josef Reidinger (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Již v roce 2017 byl započat vývoj systému HAMR, který přehledně podává informace o všech typech sucha a potenciálním riziku vzniku nedostatku vody v rámci jednoho webového portálu na adrese <http://hamr.chmi.cz/>. Pro srozumitelnost byly mapy doplněny o videokomentář pracovníků ČHMÚ, kteří vysvětlují aktuální situaci včetně predikce na následující týden. Systém je dostupný v základním členění na 5 druhů sucha (meteorologické, zemědělské, hydrologické pro povrchové a podzemní vody a nebezpečí nedostatku vody) se sedmistupňovou škálou vyjádření od extrémního sucha po extrémní nasycení. Podrobnější informace o jednotlivých indikátorech či konkrétním území lze získat v části „Vstup pro odborníky“. Pro vodoprávní úřady formou registrovaných účastníků jsou pak ještě dostupné informace o povoleném nakládání s vodami významných odběratelů, jejich skutečné odběry v uplynulém období a vliv změny povolení (až na následujících 8 týdnů) na zabezpečení vodního zdroje. Systém je aktualizován vždy jednou týdně ve středu.

Hlavním cílem registrované části HAMRu je zajistit technickou podporu pro „Zvládání sucha a nedostatku vody“ v rámci novely zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Systém přináší základní informace, které budou sloužit pro rozhodování tzv. suchých komisí při zavádění opatření vedoucích ke zmírnění negativních dopadů sucha. V roce 2024 byly zpřístupněny jednotlivé místní směrodatné limity (MSL) včetně grafu jejich vývoje.

Dosažené výsledky

Systém HAMR již běží standardním způsobem na stránkách ČHMÚ od konce roku 2021 a je průběžně aktualizován a udržován. Proběhlo školení vodoprávních úřadů, správců povodí i zpracovatelů krajských plánů pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody a odpovědným pracovníkům byl a průběžně je povolen vstup do neveřejné části. Aktuálnost dat v systému je na následující roky s podporou MŽP zabezpečena včetně potřebných drobných úprav. V roce 2025 byla převedena webová aplikace do anglické jazykové mutace, včetně její implementace na servery ČHMÚ. Do roku 2026 se bude dále zdokonalovat a prodlužovat období predikce vývoje situace v rámci projektu PERUN. Systém by měl být podporou pro operativní rozhodování komisí pro sucho i pro aktualizaci národního a krajských plánů pro zvládání sucha a nedostatku vody.

Finanční prostředky na realizaci opatření

- SR: 1,16 mil. Kč
- celkem: 1,16 mil. Kč

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Mapa s výstražnou informací o předpokládaném dosažení stavu sucha u podzemních nebo povrchových vod pro území jednotlivých ORP byla v roce 2024 v neveřejné části doplněna o mapu s prezentací míst, kde jsou stanoveny místní směrodatné limity pro vyhlášení stavu nedostatku vody na úrovni kraje, případně i s aktuálním vývojem sledovaných hodnot. V roce 2025 byla zpracována data o nakládání s vodou za rok 2024, které mají limit 100 m³/měsíc, nebo 1000 m³/rok. V rámci zapracování do systému HAMR proběhla kontrola vstupních dat a byly vytvořeny algoritmy v prostředí R (agregace, JSON, atd.).

Jednotná informační struktura je volně dostupná uživatelům, včetně výstupu předpovědní služby na sucho.

4.1.3 PROGRAM HOSPODAŘENÍ S OMEZENÝMI VODNÍMI ZDROJI

Cílem programu hospodaření s omezenými vodními zdroji je optimalizovat hospodaření s vodními zdroji (především v zásobním objemu vodních nádrží) v období sucha a nedostatku vody s ohledem na skutečnou aktuální potřebu vody. Gestor: Ing. Josef Reidinger (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Po spuštění základní aplikace HAMR práce pokračovaly přípravou nové interaktivní aplikace přístupné z webového portálu <http://hamr.chmi.cz/> v prostředí JavaScript a vývojem doplňkových modulů. Jednou z novinek je „Rozhodovací systém pro optimalizaci užívání“ – nástavba umožňující management vodních zdrojů pro různé správní jednotky (okresy, kraje, Česká republika). Systém sumarizuje požadavky na užívání vod jednotlivými sektory včetně jejich povolení. V rámci systému je provedena pasportizace jednotlivých povolení. Zahrnuty jsou i jednoduché optimalizační nástroje umožňující simulaci dopadů různých opatření (např. sektorových omezení) na vodní zdroje. Komise pro sucho tak získá možnost ověřit si vliv zaváděných opatření či podklad pro výběr nejefektivnější varianty.

Přímo pro správce vodních děl je připraven modul „Optimalizace hospodaření na vodních nádržích“ pomocí diferenciálních evolučních algoritmů. Pomocí webového rozhraní mají největší odběratelé možnost prostřednictvím vodoprávních úřadů zadávat si své požadavky na aktuální potřebu vody na 8 týdnů dopředu. Jak se již v minulosti ukázalo, jsou povolené hodnoty odebíraného množství někdy až dvojnásobné oproti skutečně odebíranému množství. Navíc se ze zkušeností posledních suchých roků ukazuje, že velká část odběratelů je schopná svou spotřebu vody na omezenou dobu ještě výrazně snížit.

Od roku 2020 proběhlo aktivní zapojení vybraných vodoprávních úřadů a správců povodí na ověření a na vývoji samotného systému (uživatelská přívětivost, doplňková funkcionality), základní školení vodoprávních úřadů a zpřístupnění neveřejné části systému. V období let 2021 až 2023 (po dobu řešení krajských plánů pro sucho) byla zpřístupněna neveřejná část HAMR i dodavatelům plánů.

Dosažené výsledky

Systém HAMR již běží standardním způsobem na stránkách ČHMÚ od konce roku 2021 a je průběžně aktualizován a udržován. Proběhlo školení vodoprávních úřadů, správců povodí i zpracovatelů krajských plánů pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody a odpovědným pracovníkům byl a průběžně je povolen vstup do neveřejné části. Aktuálnost dat v systému je na následující roky s podporou MŽP zabezpečena včetně potřebných drobných úprav. V roce 2025 byla převedena webová aplikace do anglické jazykové mutace, včetně její implementace na servery ČHMÚ. Do roku 2026 se bude dále zdokonalovat a prodlužovat období predikce vývoje situace v rámci projektu PERUN. Systém by měl být podporou pro operativní rozhodování komisí pro sucho i pro aktualizaci národního a krajských plánů pro zvládání sucha a nedostatku vody.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Jsou součástí nákladů opatření 4.1.2.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Mapa s výstražnou informací o předpokládaném dosažení stavu sucha u podzemních nebo povrchových vod pro území jednotlivých ORP byla v roce 2024 v neveřejné části doplněna o mapu s prezentací míst, kde jsou pro významné vodní zdroje stanoveny místní směrodatné limity (MSL) k rozhodnutí o vyhlášení stavu nedostatku vody na úrovni kraje včetně aktuálního vývoje sledovaných hodnot. Jedná se především o místa vázaná na data ČHMÚ a správců povodí (cca 65 % MSL).

Byl tak vytvořen nástroj pro optimalizaci hospodaření s vodními zdroji.

4.1.4 PŘEDPOVĚĎ VÝVOJE STAVU VODNÍCH ZDROJŮ

Cílem opatření je připravit pokročilé podklady pro zavádění operativních opatření ve správě povodí a ve státní správě a místní samosprávě (především pro fungování tzv. „Komise pro zvládání sucha“). Gestor: Ing. Josef Reidinger (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Další připravovanou nástavbou systému HAMR je predikční modul pro vývoj hydrologické situace až na 8 týdnů dopředu. V roce 2019 byla nejdříve zavedena predikce na 14 dní dle 5 klimatických modelů (IFS Evropského centra pro střednědobou předpověď; model GFS Amerického centra pro výzkum atmosféry; model GEM (CMC) Kanadského meteorologického centra; model UK (GUM) Global britské meteorologické služby a ARPEGE model francouzské meteorologické služby). Všechny pět modelů je používáno pro předpověď počasí meteorologickými službami řady států včetně České republiky. Dále byla zavedena tzv. statistická predikce, která vychází z porovnání aktuálního vývoje s historickými událostmi. Pro hodnocení se využívá referenční období 1981–2010. V roce 2025 bylo referenční období zaměněno na periodu 1991–2020.

Nyní je zavedena predikce na 30 dní, která vychází ze systému ECMWF (Evropské centrum pro střednědobou předpověď). Dále se předpokládá využití predikčních modelů, které se využívají v rámci portálu InterSucho a jsou nyní testovány produkty ECMWF s predikcí cca na 3 měsíce (dlouhodobá predikce). Hlavním cílem predikčního modulu je zajistit dostatečný podklad pro rozhodování komisí pro sucho o vývoji situace, na jehož základě bude moci komise rozhodnout, jak razantní opatření mají být přijata.

Práce pokračují na implementaci výstupů z ECMWF, které se ověřují pro využití tzv. sezónních předpovědí (dlouhodobých předpovědí) pro Českou republiku. V rámci projektu PERUN se předpokládalo zavedení sezónních výstupů z modelu ALADIN, které se však ukázaly jako nereprezentující očekávaný vývoj. Tento směr je nahrazen především pravděpodobnostním přístupem. S tímto faktem souvisí i vývoj systému, návrh vizualizace těchto výstupů včetně jejich interpretace a následná práce na zpřesňování předpovědí.

Dosažené výsledky

Systém HAMR již běží standardním způsobem na stránkách ČHMÚ od konce roku 2021 a je průběžně aktualizován a udržován. Proběhlo školení vodoprávních úřadů, správců povodí i zpracovatelů krajských plánů pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody a odpovědným pracovníkům byl a průběžně je povolen vstup do neveřejné části. Aktuálnost dat v systému je na následující roky s podporou MŽP zabezpečena včetně potřebných drobných úprav. V roce 2025 byla převedena webová aplikace do anglické jazykové mutace, včetně její implementace na servery ČHMÚ. Do roku 2026 se bude dále zdokonalovat a prodlužovat období predikce vývoje situace v rámci projektu PERUN.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Jsou součástí nákladů opatření 4.1.2.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

V roce 2023 byla aktualizována mapa s výstražnou informací o předpokládaném dosažení stavu sucha u podzemních nebo povrchových vod pro území jednotlivých ORP (doplněné informace o M-denních vodách pro vodní útvary) a v roce 2024 byla zavedena v neveřejné části mapa s prezentací míst, kde jsou pro významné vodní zdroje stanoveny místní směrodatné limity k rozhodnutí o vyhlášení stavu nedostatku vody na úrovni kraje včetně aktuálního vývoje sledovaných hodnot. V roce 2025 byly činnosti zaměřeny na změnu referenčního období na 1991–2020 s ohledem na novou periodu včetně přepočtu všech základních indikátorů pro jednotlivé typy sucha.

Jednotná informační struktura je volně dostupná uživatelům, včetně výstupu předpovědní služby na sucho.

4.2 ROZVOJ A POSILOVÁNÍ VODNÍCH ZDROJŮ

4.2.1 PODPORA ROZVOJE VODÁRENSKÉ INFRASTRUKTURY A PODPORA VYUŽÍVÁNÍ MODERNÍCH TECHNOLOGIÍ VE VODÁRENSTVÍ

Cílem je zajistit rozšíření a zkvalitnění vodohospodářské infrastruktury vodovodů, kanalizací, úpraven vody a čistíren odpadních vod. Gestor: Ing. Jan Žák (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

MZe administruje dotační program 129 410 „Podpora výstavby a technického zhodnocení infrastruktury vodovodů a kanalizací III“ (realizace 2021–2027), který plynule navazuje a pokračuje na již realizovaná opatření v letech 2017–2022. Součástí tohoto opatření je z důvodu snížení ztrát nebo zajištění regulace spotřeby v oblastech s omezenými zdroji pitné vody podpora Instalace Smart Meteringu na vodovodní síti, která je podporována v rámci Podprogramu 129 403 „Podpora opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody I“.

Program 129 410 je rozdělen na podprogramy:

- 129 412, který řeší výstavbu a technické zhodnocení vodovodních řadů, čerpacích stanic, vodojemů, úpraven vod a souvisejících objektů v obcích v souladu se Směrnicí EU 2020/2184 ze dne 16. prosince 2020 o jakosti vody určené k lidské spotřebě,
- 129 413, který řeší výstavbu a technické zhodnocení kanalizačních sběračů a stok, čerpacích stanic, čistíren odpadních vod a souvisejících objektů v obcích v souladu se Směrnicí 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod a jejím revidovaným zněním (EU) 2024/3019.

Podprogram 129 403 je zaměřen na:

- instalaci „Smart Meteringu“ na vodovodní síti z důvodu snížení ztrát nebo zajištění regulace spotřeby v oblastech s omezenými zdroji pitné vody.

Dosažené výsledky

Od začátku programu 129 410 byla k 31. prosinci 2025 podpořena realizace 201 km vodovodů, 9 úpraven vod, vodojemů o celkovém objemu 3046 m³, 21 zdrojů a vrtů, 305 km kanalizací a 103 ČOV. V letošním roce byla vyhlášena IV. výzva a do zásobníku bylo přijato 69 nových žádostí o podporu ve výši cca 1,4 mld. Kč. Dále došlo k vyhlášení další průběžné výzvy k podpoře instalace chytrých vodoměrů a dosud byla podpořena instalace více než 22,5 tis. kusů těchto zařízení.

Dosud bylo podpořeno a dokončeno připojení cca 6,7 tis. nově zásobených obyvatel pitnou vodou a více než 24,2 tis. obyvatel nově připojených na kanalizaci pro veřejnou potřebu.

Finanční prostředky na realizaci opatření

V rámci programu 129 410 bylo k 31. prosinci 2025 bylo od roku 2021 podpořeno z prostředků státního rozpočtu celkem 89 akcí na výstavbu vodovodů za účelem zabezpečení zásobování obyvatelstva pitnou vodou částkou 719 mil. Kč, z toho v roce 2025 bylo vyplaceno 177 mil. Kč 29 akcím. Na výstavbu kanalizací a čistíren odpadních vod za účelem odkanalizování a zajištění čištění odpadních vod bylo ve stejném období podpořeno 173 akcí částkou 2 895 mil. Kč, z toho v roce 2025 bylo vyplaceno 860 mil. Kč 71 akcím.

- SR: 1 037,2 mil. Kč
- fondy EU: 0,00 Kč
- vlastní zdroje investorů 649,1 mil. Kč
- jiné zdroje (kraje): 71,0 mil. Kč
- finanční náklady celkem: 1 757,3 mil. Kč

Pro doplnění informace bylo v roce 2025 dále vyplaceno z dotačních titulů MŽP:

- fondy EU (OPŽP 2021–2027): 3,012 mld. Kč na oblast pitné vody a 1,335 mld. Kč na oblast čištění odpadních vod a kanalizací,

- ostatní zdroje (SFŽP ČR): 2 481,5 mil. Kč, z toho:
 - 866,1 mil. Kč na zlepšení dodávek pitné vody, z toho 17,7 mil. Kč na posílení zdrojů pitné vody v obcích (bude částečně refundováno z OPŽP 2021–2027) a 848,4 mil. Kč na přivaděče pitné vody (částečně bude refundováno ze státního rozpočtu),
 - 1 615,4 mil. Kč na nakládání s odpadními vodami (částečně bude refundováno ze státního rozpočtu), z toho 1 493,5 mil. Kč na kanalizace a 121,9 mil. Kč na ČOV.

Na podporu realizace vodohospodářských projektů, které obdržely dotaci v rámci OPŽP, byla v roce 2022 a 2023 možnost získat zvýhodněnou půjčku (v určitých situacích kombinovanou i s dotací) z prostředků SFŽP ČR. Na půjčku bylo uvolněno celkem již 651,9 mil. Kč, z toho 60 mil. Kč v roce 2025, a na dotaci 33,5 mil. Kč, z toho 1,2 mil. Kč v roce 2025.

Prostřednictvím SFŽP ČR je také vyplácena dotace na obnovu vodohospodářské infrastruktury po živelních katastrofách. Aktuálně se jedná především o obnovu vodohospodářské infrastruktury po povodni v roce 2024. SFŽP ČR administruje 58 projektů s požadovanou podporou více než 1,3 mld. Kč. Dotace je kryta prostředky státního rozpočtu.

Hodnocení opatření/ Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Naplňování opatření probíhá průběžně, což dokládají výše uvedená data. Vzhledem k nedostatečné výši rozpočtu na tato opatření v posledních letech a schválené výši rozpočtu na rok 2026 a zejména ve střednědobém výhledu na roky 2027–2028, lze očekávat pomalejší naplňování cílů oproti předpokladu.

4.2.2 OCHRANNÁ PÁSMA ZDROJŮ POVRCHOVÝCH A PODZEMNÍCH VOD PRO HROMADNÉ ZÁSOBOVÁNÍ OBYVATELSTVA PITNOU VODOU

Cílem opatření je odstranit současné nedostatky ve vyhlásování a provozování ochranných pásem vodních zdrojů a plně využít jejich možností pro nezbytnou prioritní ochranu vodárenských zdrojů pro hromadné zásobování obyvatelstva pitnou vodou v době sucha. Gestor: Mgr. Martin Pták (Sekce technické ochrany životního prostředí, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Nástroje k ochraně vydatnosti, jakosti a zdravotní nezávadnosti vodních zdrojů jsou v současné době dostatečně zakotveny ve stávajícím vodním zákoně. Obecné zásady jsou zavedeny (a v praxi aplikovány) již od roku 2010 ustanovením § 30 vodního zákona. Vyšší prioritu je potřeba věnovat zvýšení ochrany povrchových a podzemních vod v OPVZ omezením aplikace hnojiv (nastavení pravidel aplikace) a schvalováním přípravků na ochranu rostlin ve vztahu k OPVZ a vodám obecně. Obě tyto regulační funkce jsou výlučnou pravomocí MZe, resp. ÚKZUZ. Bez změny priority od preference zájmů uživatelů půdy k zájmům ochrany vod nemůže dojít k významnému zlepšení stávajícího stavu.

V letech 2015–2018 proběhla rozsáhlá aktualizace zákresů ochranných pásem v mapové vrstvě OPVZ umístěné na Národním geoportálu INSPIRE (dále jen Geoportál), který je součástí informačního systému veřejné správy. Aktualizace OPVZ spočívala v kontrole souladu zákresu vymezení ochranných pásem v aktualizované mapové vrstvě s obsahem platných dokumentů vymezujících ochranná pásma. Cílem aktualizace evidence OPVZ bylo sesouhlasit obsah existujících podkladů pro vymezení ochranných pásem s jejich grafickými zákresy, neboť správnost zákresů je pro praktické využití evidence zásadní.

Ve snaze docílit co nejvíce ověřených dokumentů stanovujících OPVZ v evidenci OPVZ, byl v roce 2021 opětovně rozeslán e-mail vodoprávním úřadům ORP a KÚ s informacemi o stavu evidence OPVZ a s výzvou k zasílání podnětů k aktualizaci databáze OPVZ.

Evidence OPVZ na Geoportálu je průběžně aktualizovaná o nově vyhlášená, změněná nebo zrušená OPVZ. Tyto změny jsou přebírány z informačního systému veřejné správy (centrální registr vodoprávní evidence) a podkladů zaslaných MŽP od vodoprávních úřadů, ÚKZUZ a uživatelů vodních zdrojů. V roce 2025 probíhaly práce nad zpřesňováním zákresů hranic stejně jako v roce 2023 a 2024.

Aktualizovaná data jsou předávána MZe pro potřeby využití LPIS v pravidelných intervalech.

Další řada opatření, na nichž MŽP spolupracuje a dotýkají se OPVZ, jsou uvedena v opatření 4.3.4.

Dosažené výsledky

Rozsáhlá aktualizace databáze OPVZ, která nyní existuje v podobě fungující databáze, ze které mohou orgány státní správy ve vodním hospodářství čerpat informace týkající se těchto pásem. Provoz této databáze je nyní na bázi dílčích aktualizací na základě nově vyhlášených, změněných či zrušených ochranných pásmech. Ke konci roku 2025 databáze obsahuje 19 469 polygonů (1 polygon = 1 OPVZ). V roce 2025 bylo aktualizováno 160 polygonů, z toho v roce 2025 došlo k:

- zrušení platnosti 30 polygonů,
- vložení 59 nových polygonů,
- zpřesnění zákresu 52 polygonů,
- ověření platnosti či neplatnosti u 19 polygonů.

Dále odbor ochrany vod a odbor legislativní MŽP v rámci metodického řízení vodoprávních úřadů připravily sdělení k institutu ochranných pásem vodních zdrojů stanovených podle § 30 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Účelem uvedeného sdělení je sjednocení interpretace přechodného ustanovení zavedeného zákonem č. 150/2010 Sb., Čl. II bod 2 a vzájemného vztahu ochranných pásem vodních zdrojů (dále jen OPVZ) a pásem hygienické ochrany (dále jen PHO). Sdělení MŽP připravilo v návaznosti na celorepublikové setkání vodoprávních úřadů

v roce 2021, kde vodoprávní úřady projevily potřebu metodického vedení v uvedené problematice. Sdělení by mělo sloužit jak pracovníkům státní správy, tak uživatelům pozemků a staveb v ochranných pásmech. V roce 2025 odbor ochrany vod MŽP vydal metodický pokyn k působnosti správních úřadů vydávat výjimky ze zákazu vstupu a vjezdu do ochranného pásma vodního zdroje I. stupně v souladu se zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tento metodický pokyn ujasňuje výklad k věcné působnosti správních orgánů k vydávání výjimek ze zákazu vstupu a vjezdu do OPVZ I. stupně podle § 30 odst. 7 vodního zákona. V roce 2025 vznikla metodika k vyhlášení a změně OPVZ v rámci projektu TAČR. Cílem projektu bylo vypracovat koncept komplexních opatření ochrany významných podzemních zdrojů využívaných k zásobování obyvatelstva pitnou vodou v ČR, stanovení podmínek pro vytyčení OPVZ a doporučených obecných postupů hospodaření v infiltračních územích těchto zdrojů.

Finanční prostředky na realizaci opatření

- SR: 460 000 Kč

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Plněno průběžně. MŽP bude nadále pokračovat v průběžné aktualizaci evidence. Další vývoj problematiky OPVZ bude s ohledem na vývoj Evropských legislativních předpisů.

Indikátory pro sledování pokroku:

- počet provedených aktualizací evidence OPVZ,
- počet nově vyhlášených OPVZ.

4.2.3 PODPORA A ROZŠÍŘOVÁNÍ VODÁRENSKÝCH SOUSTAV A JEJICH ZDROJOVÉ POSILOVÁNÍ

Cílem opatření je zvýšit využitelnost dostupných vodních zdrojů i při změnách podmínek, ke kterým může dojít během sucha nebo následně při opětovném navýšení odtoků. Gestor: Ing. Jan Žák (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Dne 6. ledna 2020 vláda České republiky přijala usnesení č. 18 o návrhu opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody. Na základě tohoto usnesení byla připravena dokumentace Programu 129 400 „Podpora opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody“. V roce 2021 byl Program 129 400 rozšířen o nový podprogram 129 403 – „Podpora opatření pro zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody I.“, který podporuje realizaci uvedených opatření v boji proti suchu, a bylo schváleno rozšíření tohoto programu s předpokládanou alokací 4,4 mld. Kč. V roce 2024 byl program prodloužen na období 2021–2027.

Aktuálně je Program 129 400 zaměřen na:

- výstavbu nových skupinových vodovodů a nové vodárenské infrastruktury sloužící napojení oblastí zasažených suchem na skupinové vodovody a na vodárenské soustavy s dostatečnými zdroji pitné vody (tj. nové přivaděče, zdroje, vodojemy (VDJ), úpravny vod (ÚV) apod.), zabezpečení a zajištění větší odolnosti vodárenské infrastruktury a předcházení možným dopadům nedostatku pitné vody (navýšení kapacity stávajících zdrojů, VDJ, propojování vodárenských soustav apod.),
- rekonstrukce, modernizace a obnova vodárenské infrastruktury sloužící k napojení oblastí zasažených suchem na skupinové vodovody a na vodárenské soustavy s dostatečnými zdroji pitné vody.

Dosažené výsledky

Bylo úspěšně realizováno všech 7 pilotních projektů první etapy a aktuálně probíhá realizace výše uvedeného podprogramu 129 403. Celkem byla k 31. prosinci 2025 od začátku programu podpořena výstavba nebo obnova 288 km vodovodů, 11 úpraven vod, vodojemy o celkovém objemu 32 135 m³ a 13 zdrojů nebo vrtů. V letošním roce nebyla vyhlášena žádná výzva z důvodu omezených finančních prostředků v rozpočtu programu.

Dosud bylo podpořeno a dokončeno připojení cca 1,4 tis. nově zásobených obyvatel pitnou vodou a u více než 4,6 mil. obyvatel se zvýší a zlepší zabezpečení zásobování pitnou vodou.

Finanční prostředky na realizaci opatření

V rámci programu 129 400 bylo k 31. prosinci 2025 od dubna 2020 podpořeno z prostředků státního rozpočtu celkem 120 akcí částkou 3 112 mil. Kč, z toho v roce 2025 bylo vyplaceno 463 mil. Kč 36 akcím.

Finanční náklady na realizaci ve členění:

- SR : 463,0 mil. Kč
- fondy EU: 0,00 Kč
- vlastní zdroje investorů: 284,0 mil. Kč
- jiné zdroje (kraje): 3,1 mil. Kč
- finanční náklady celkem: 750,1 mil. Kč

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Naplňování opatření probíhá průběžně, což dokládají výše uvedená data. Vzhledem k nedostatečné výši rozpočtu na tato opatření v posledních letech a schválené výši rozpočtu na rok 2026 a zejména ve střednědobém výhledu na roky 2027-2028, lze očekávat další z pomalení naplňování cílů oproti předpokladu.

4.2.4 UPLATNĚNÍ TECHNOLOGIÍ UMĚLÉ INFILTRACE A BŘEHOVÉ INFILTRACE PRO ZVÝŠENÍ ZDROJŮ PODZEMNÍ VODY

Cílem opatření je zajistit pokročilý stupeň přípravy projektů ve vhodných lokalitách pro jejich následnou realizaci v návaznosti na rostoucí poptávku po vodě v dané oblasti. Gestor: Ing. Pavel Marták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

V roce 2017 byl spuštěn výzkumný projekt, jehož cílem je ověřit různé technologie umělé infiltrace v podmínkách České republiky. Pro stavbu opatření bylo zvažováno 9 pilotních lokalit, ale realizovaly se dva projekty – lokalita Meziboří (systém těsnicí bariéry) a meandr Jordán v povodí Orlice (systém břehové infiltrace). Obě lokality jsou již od roku 2018 osazeny monitorovacími vrtly, které měří hladinu podzemní vody před realizací systémů a následně sledují změny vyvolané realizací projektů. Oba tyto projekty byly v roce 2022 dokončeny.

V roce 2019 byl spuštěn výzkumný projekt „Řízená dotace podzemních vod“, jehož hlavním cílem bylo vytipovat vhodné lokality pro řízenou dotaci na celém území České republiky. Na něj navázal v roce 2020 projekt financovaný z výzkumného programu Prostředí pro život (odborným garantem je MŽP a poskytovatelem TA ČR, dále také „PPŽ“) SS01010208 pod názvem „Řízená dotace podzemních vod jako nástroj k omezení dopadu sucha v ČR“. Projekt byl dokončen v roce 2023 a od roku 2024 probíhá etapa jeho implementace, především ve formě využití jeho výsledků v dalším výzkumu v Centru VODA, viz níže.

Dále byl v roce 2023 dokončen projekt z PPŽ SS01020275 „Zadržování vody v krajině pomocí Umělé infiltrace jako nástroj v boji proti suchu“, jehož hlavním cílem je ověřit na lokalitě Kojetín efektivitu využívání tzv. indukovaných zdrojů získaných břehovou infiltrací podél vodního toku Morava a testovat zasakování předčištěných odpadních vod do horninového prostředí. Jeho prvním cílem bylo pomocí dlouhodobé čerpací zkoušky modelově stanovit potenciál využitelného množství podzemní vody generované břehovou infiltrací. Z výsledků vyplynulo, že při snížení hladiny podzemní vody 1 m je přítok k jímací linii z břehové infiltrace 6,55 l/s. Výpočet byl proveden pro 1 km délky toku a 1 km délky rovnoběžné jímací linie. Pro jižní Moravu, která je v dlouhodobém srážkovém deficitu, to znamená v úseku mezi Kojetínem a Kroměříží významný potenciální zdroj kvalitní vody řádově v prvních desítkách l/s. Druhým dílčím cílem tohoto projektu bylo ověřit chování látek PPCP po infiltraci odpadních vod čištěných v souladu s dnešními legislativními požadavky do fluvialní zvodně. Během experimentu byla tato voda (obsahující 69 látek PPCP) infiltrována pomocí 10 m hluboké studny po dobu jednoho měsíce. Celý proces byl umocněn čerpáním u studny ve vzdálenosti 52 m. V okolních monitorovacích vrtech bylo sledováno 113 látek PPCP v třídních intervalech s detekčním limitem v řádu desítek ng/l. Výsledky ukázaly, že 15 látek PPCP bylo přítomno ve fluvialní zvodni již před zahájením infiltračního experimentu a představují tak hodnoty „pozadí“. Tyto látky jsou výsledkem průsaků říční vody. Na druhou stranu experiment prokázal vysokou přirozenou atenuační schopnost horninového prostředí, která eliminovala širokou škálu PPCP látek na úroveň pod detekční limit.

Dále v rámci dílčího projektu PPŽ SS02030008 byla posuzována efektivita odstraňování látek PPCP, především farmak v průběhu výroby pitné vody pomocí technologie umělé infiltrace ve vodárně Káraný. Průzkum v letech 2022–2023 se zaměřil na detailní analýzu schopnosti fluvialních kvartérních sedimentů eliminovat látky PPCP. V měsíčních intervalech bylo sledováno chování látek PPCP na cestě od infiltrace a dále přes průchod písčitémi štěrky na vzdálenost 180 m až k jímací studni. Výsledky umožnily rozdělit látky PPCP do různých skupin. Jedna skupina se dostávala pod mez detekce již po průchodu 60 metrů štěrku, další skupina postupně atenuuje, ale i po průchodu 180 m zůstávají v podzemní vodě a třetí skupina prochází kvartérním fluvialním kolektorem prakticky beze změny a proces kvalitativní úpravy pomocí umělé infiltrace se jeví jako neúčinný.

Problematice umělé a břehové infiltrace se v roce 2025 intenzivně věnovalo Centrum VODA (projekt PPŽ SS02030027 Vodní systémy a vodní hospodářství v ČR v podmínkách změny klimatu) v části WP3. V roce 2024 byla ukončena regionální etapa hodnocení území ČR z hlediska vhodnosti a potřebnosti aplikace těchto metod, a v závěru roku 2024 byl dokončen

finální výběr (mj. za úzké spolupráce s podniky VaK v deficitních oblastech) užších pilotních území pro podrobný výzkum a zpracování ideového řešení aplikace metod řízené dotace podzemních vod v letech 2025-26. V deficitní oblasti 2 Východní Čechy jde o klíčovou vodohospodářskou lokalitu Třesice, kde v roce 2025 probíhal výzkum podpory podzemních vodárenských zdrojů ve formě přirozené infiltrace srážek a metod umělé infiltrace, a dále pro Pardubicko důležitou lokalitu Opatil, kde se výzkum soustředí na aspekt břehové infiltrace a neuspokojivou kvalitu vody v písňáku. V největší a nejvýraznější deficitní oblasti 3 Jižní Morava byly vybrány tři lokality pro možnou aplikaci metod řízené dotace podzemních vod. Území kolem Dyje u Hevlína je předmětem výzkumu využití metod klasické umělé infiltrace a břehové infiltrace. Největší vodárenské území na Břeclavsku Kančí obora je dlouhodobě předmětem zájmu z hlediska podpory podzemních vodních zdrojů umělou infiltrací ve formě řízeného rozlivu a infiltrace povrchových vod řeky Dyje, současně jsou zde i významné zájmy ochrany přírody (lužní les CHKO Soutok), se kterými je třeba sladovat vodárenské využití zdroje. Hodonínsko s největším vodárenským odběrem Bzenec-komplexu má významný potenciál dalšího využití vody řeky Moravy a Nové Moravy formou procesů břehové infiltrace. Dílčí výzkumy na Břeclavsku a Hodonínsku se týkají hodnocení i dalších vodárenských zdrojů (např. Zaječí, Milokoš), z hlediska optimalizace procesů břehové infiltrace a zajištění optimální kvality indukovaných zdrojů (především aspekty zemědělského znečištění nitráty a pesticidy). Z klimatologicko-hydrologických modelových simulací dále vyplývá, že v časovém horizontu 2050 dojde k rozšíření dnešních deficitních oblastí, mj. i na území jihočeských pánví (v rámci Centra VODA byla definována deficitní oblast 4 Jižní Čechy), které jsou dnes vodohospodářsky velmi důležité pro region jižních Čech. Nedabylská pánev je proto využita pro výzkum metod podpory zvýšené přirozené infiltrace srážkových vod a zvětšení přírodních zdrojů podzemní vody v rámci zadržování vody v krajině přírodě blízkými opatřeními. Bohužel v deficitní oblasti 1 Západní Čechy se nepodařilo najít vhodné pilotní lokality, kde by bylo možné navrhnout dostatečně efektivní podporu podzemních vodních zdrojů metodami řízené dotace. I tento negativní závěr je velmi důležitý pro výhledové vodohospodářské plánování, kdy se pozornost v deficitní oblasti 1 musí soustředit buď na povrchové zdroje, anebo na přivedení vody z jiných oblastí.

V roce 2024 byl zahájen projekt MICRODRINK za účasti osmi států (Rakousko, Bosna a Hercegovina Chorvatsko, Maďarsko, Německo, Slovinsko, Srbsko a Česká republika). Jeho hlavním cílem je získat poznatky o chování mikroplastů ve vodách v povodí podunajského regionu a koordinovat odbornou i administrativní činnost v této problematice na území účastnických států. Na české straně je hlavním cílem posouzení schopnosti břehové infiltrace eliminovat mikroplasty při výrobě pitné vody ve vodárně Ivančice.

Dosažené výsledky

Byla zpracována odborná interaktivní mapa zranitelnosti kvantity podzemní vody k suchu, v měřítku 1:50 000 je dostupná na webovém portálu www.suchovkrajine.cz. Společně s předchozími mapovými výstupy (mapa vhodnosti území pro řízenou dotaci podzemních vod, mapa základního odtoku v době sucha, databáze výsledků, informací a zkušeností z doposud realizovaných funkčních i nefunkčních zařízení na řízenou dotaci podzemních vod v ČR) vznikl společným úsilím ČGS a VÚV TGM komplexní nástroj pro hodnocení celého území ČR z hlediska vhodnosti území pro řízenou dotaci, tak z hlediska její potřeby. V současné době se rozpracovává výše uvedených šest lokalit (Třesice, Opatil, Hevlín, Kančí obora, Bzenec a nedabylská pánev) do podoby ideového návrhu technického řešení, s termínem konec roku 2026. Monitoring na lokalitě Ivančice prokázal mimořádně vysokou efektivitu odstraňování mikroplastů obsažených v říční vodě (konkrétně Jihlavy a Rokytne průchodem horninovým prostředím. Ve studni vzdálené jen 110 metrů od řeky Rokytne byl registrován řádový pokles mikroplastů z 2100 na 260 částic. Ve svodné studni, zdroji surové vody pro výrobu vody pitné, která představuje směs obou řek, bylo zaznamenáno jen 65 částic mikroplastů na m³. Břehová infiltrace se tedy ukazuje jako velmi účinný nástroj pro předčištění vyráběné pitné vody.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Z Centra VODA (dílní cíle 3.2 a 3.5) bylo na výzkum podpory přirozené a řízené dotace podzemních vod v roce 2025 (společné výdaje VÚV TGM, ČHMÚ, ČVUT a CzechGlobe) vynaloženo 4,52 mil. Kč, z toho 4,07 mil. Kč ze SR, a 0,45 mil. Kč z neveřejných zdrojů. V roce 2026, kdy je poslední rok řešení Centra VODA, se bude jednat o částku cca 3,0 mil. Kč (2,7 mil. ze SR a 0,3 mil. Kč z neveřejných zdrojů). Roční rozpočet VUV v projektu INTERREG Microdrink je 2,9 mil. Kč.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Probíhající výzkum je zaměřen metodicky tak, aby podnítil zájem vodárenských společností o tyto metody, případně i obce o různé způsoby zadržování vody v krajině, mj. i ve formě zasakování srážkových a povrchových vod pod povrch terénu. Lze očekávat, že v případě zvyšujících se dopadů sucha na vodárensky využívané podzemní vodní zdroje – v horizontu cca 20–30 let - bude v komerční sféře zájem i ochota zlepšovat zabezpečení svých vodních zdrojů pomocí vlastních investic výrazně růst. Úloha státní podpory by zde především měla být metodická, legislativní a organizační. Možnosti finanční státní podpory lze spatřovat především v různých opatřeních na úrovni obcí, případně orgánů ochrany přírody při budování zařízení na podporu obecného zadržování vody v krajině či podpory vodních a na vodu vázaných ekosystémů metodou vsakování srážkové či povrchové vody pod povrch terénu, zvláště v obdobích jejího nadbytku (přívalové deště, povodňové stavy, voda z tání sněhu, dlouhá vlhká období apod.).

V průběhu plnění opatření bylo zjištěno, že výhody systému umělé infiltrace jsou v praxi natolik známé, že se v komerční sféře nachází vodárenské subjekty, které jsou ochotny do systémů samy investovat a realizovat je na vlastní náklady. Příkladem může být úprava vody v Ivančicích, kde byl systém umělé infiltrace pomocí vsakovacích nádrží instalován kvůli nedostatečné kapacitě podzemních vodních zdrojů. Vyhodnocení rizik při realizaci výše uvedených systémů se jeví jako dostatečné. Od realizace ostatních lokalit bylo tedy ze strany MŽP upuštěno.

Pro ekonomicky méně výhodný systém řízené dotace byla pro následující roky vytvořena v rámci OPŽP21+ dotační podpora.

Dostupnost aktuálních informací o připravovaných a realizovaných opatřeních umělé infiltrace se průběžně zabezpečuje.

4.2.5 NOVÉ VÍCEÚČELOVÉ PŘEHRADNÍ NÁDRŽE

Cílem opatření je prověřování realizace nových vodních nádrží jako strategických vodních zdrojů. Případná realizace opatření přispěje k dalšímu rozvoji oblasti, jež byla dosud limitována nedostatkem vodních zdrojů. Gestor: Ing. J. Kocián, Ing. K. Pelikán, Ing. Mgr. K. Tichá, Ing. A. Švestková, (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

V různé fázi přípravy realizace jsou vodní díla Vlachovice a komplexní řešení Rakovnicka (vodní nádrže Kryry, Senomaty, Šanov). Příprava všech akcí vychází ze schválených usnesení vlády. Připravovaná vodní díla byla plánovaná jako prevence před povodněmi i před nedostatkem vody v oblastech, které jsou nejvíce postiženy následky změny klimatu, suchem nebo povodněmi. Součástí těchto vodních děl jsou přírodě blízká opatření, která rovněž přispějí k doplnění a zvýšení ochrany před suchem i povodněmi. U záměru vodního díla Skalička došlo na základě nesouhlasu MŽP a dotčených obcí k dohodě mezi MZe a MŽP a k rozhodnutí, že toto vodní dílo bude připravováno jako suchá nádrž. V roce 2025 začala další etapa majetkoprávního vypořádávání nemovitostí dotčených plánovanou výstavbou vodního díla.

129 420 „Podpora odkupu a scelování infrastruktury vodovodů a kanalizací a podpora výkupů nemovitého majetku pod budoucími vodními díly“

- Podprogram 129 424 „Skalička - vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou realizací vodního díla – navazující etapa“

Program 129 340 „Vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou realizací komplexního řešení sucha na Rakovnicku“:

- Podprogram 129 342 – VD Kryry – Povodí Ohře,
- Podprogram 129 343 – Senomaty, Šanov – Povodí Vltavy,
- Podprogram 129 344 – „Přivaděče VD Kryry – nádrž Vidhostice; Kolečovický a Rakovnický potok – vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou realizací přivaděčů“.

V rámci programu 129 360 „Podpora prevence před povodněmi IV“ (podprogram 129 363 „Podpora projektových dokumentací“) byla podpořena předprojektová příprava VD Kryry.

V roce 2022 byl schválen program 129 430 „Podpora opatření ke zmírnění dopadů sucha – projektová příprava a realizace nezbytných investic“, který se člení na podprogramy:

- Podprogram 129 432 – podpora projektové přípravy,
- Podprogram 129 433 – podpora realizace nezbytných investic souvisejících s výstavbou opatření pro zmírnění dopadů sucha
- Podprogram 129 434 – další opatření pro zmírnění dopadů sucha

VD Vlachovice (povodí Vlárý): Probíhá projektová příprava přírodě blízkých opatření včetně projednání s vlastníky dotčených pozemků.

V současné době je ve vysoké fázi zpracování dokumentace pro povolení záměru dle nového stavebního zákona (jednostupňová dokumentace). Dokumentace je zpracována po jednotlivých objektech a projednávána s relevantními subjekty (obce, kraj,...). Podrobný inženýrsko-geologický průzkum (IGP) byl dokončen dle původního harmonogramu na konci února 2025. Z výsledků vyplynuly požadavky na provedení navazující etapy průzkumu v přehradním profilu a průzkumu nalezišť materiálů (tyto průzkumy probíhají) – provedení uspíší zpracování projektové dokumentace pro provedení stavby. V květnu 2025 byla na MŽP podána žádost o stanovisko EIA. V srpnu 2025 byla zveřejněna dokumentace EIA a následovat bude zpracování oponentního posudku (zajišťuje MŽP). V součinnosti se Zlínským krajem je dokončována projektová příprava náhrady silnice III. třídy.

V rámci podprogramu 129 432 bylo v roce 2025 poskytnuto 25,625 mil. Kč.

V současné době je vykoupeno či smluvně vypořádáno přes 98 % nemovitých věcí. Výkupy pozemků dle zásad pro vypřádání stanovených usnesením vlády byly ke konci roku 2024 ukončeny. Obnovení výkupů se u předpokládá po vydání povolení záměru (opětovné oslovení vlastníků, vyvlastnění jako krajní možnost).

Aktualizace ZÚR byla schválena v Zastupitelstvu Zlínského kraje 17. 2. 2025 – VD Vlachovice je nyní veřejně prospěšnou stavbou.

Projektovou přípravu odkanalizování obcí zajišťuje Povodí Moravy a je financována z dotace MZe a částečně také z dotace Zlínského kraje. Povodí Moravy zajistilo zapracování navrženého řešení do Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací Zlínského kraje. V dotčených obcích byly schváleny změny územních plánů (zajistilo Povodí Moravy). Projekt pro povolení záměru (technická část) byl dokončen v červnu 2025. Následně bude v návaznosti na změny územních plánů a změny legislativy (JES) zajištěna dokladová část. Postup prací je průběžně projednáván se starosty obcí, zastupitelstvy, s vlastníky a na veřejných projednáních. Dosavadním předpokladem je, že stavebním investorem odkanalizování obcí bude právnická osoba založená obcemi - obce v květnu 2025 formálně schválily vznik Svazku obcí Vodní dílo Vlachovice, dle dostupných informací nebyl však svazek doposud registrován Zlínským krajem. Oproti původním požadavkům obcí je nově projednávána možnost investorství a budoucího provozování VaK Zlín. To by znamenalo částečnou úpravu řešení – napojení na centrální ČOV ve Slavičíně.

Povodí Moravy zahájilo zpracování technicko-ekonomické studie, která vyhodnotí a porovná možné varianty řešení infrastruktury pro likvidaci splaškových vod v povodí Vlárky. Variantní řešení bylo navrženo ve spolupráci se společností Vodovody a kanalizace Zlín, a. s. Studie posoudí proveditelnost a ekonomickou výhodnost jednotlivých variant jak z pohledu investičních, tak i provozních nákladů. Zahrnuje také posouzení provozních modelů z hlediska obcí.

Protipovodňová ochrana Pobečví (VD Skalička):

Cílem projektu VD Skalička je vybudování kapacitního protipovodňového opatření v povodí řeky Bečvy. Součástí je také soubor doplňkových opatření, která však nebudou bez VD Skalička dostačující. Jedná se tedy o nejdůležitější opatření pro zmírnění následků klimatické změny v rámci povodí Bečvy. Pouze při realizaci VD Skalička bude účinné ostatní protipovodňové opatření níže v povodí Bečvy, které bylo, a je realizováno na transformovaný průtok, který VD Skalička zajistí.

Usnesením vlády č. 597 ze dne 14. července 2022 bylo na základě multikriteriální analýzy rozhodnuto o výběru varianty vodního díla Skalička, a to varianty V3 – boční suché nádrže s manipulovatelným objektem. Varianta V3 byla vybrána zejména z důvodu nejnižších střetů se zájmy životního prostředí. Současně bylo rozhodnuto o zpracování podrobné technické studie této varianty, která byla dokončena a projednána se zástupci samospráv v červnu roku 2025 roku. V realizaci výkupů je možné pokračovat znovu od roku 2025, kdy byly dokončeny nové podklady vyhodnocující dotčení pozemků pro zvolenou variantu V3, respektive pro její 3 subvarianty (V3.2, V3.3 a V3.9), které budou posuzovány v rámci procesu SEA.

Výběrem varianty V3 došlo k významné změně technického řešení, které se plošně projevuje zejména přesunem nádrže pouze na levý břeh řeky Bečvy. Ztráta retenčního prostoru na pravém břehu řeky Bečvy je kompenzována navýšením hráze a dále přiblížením hráze blíže k intravilánu obce Skalička. Pozemky, které byly doposud vykoupěny na pravém břehu řeky Bečvy budou využity pro kompenzační a revitalizační opatření, které je nutné realizovat v návaznosti na zájmy ochrany přírody. Na základě odborných podkladů je uvažováno s tím, že na tyto vykoupěné pozemky bude „přeložena“ část EVL Hustopeče – Štěrkáč.

V roce 2025 byla zahájena další etapa majetkoprávního vypořádání nemovitostí potřebných pro výstavbu VD Skalička za 65,229 mil. Kč z podprogramu 129 424. Na předprojektovou přípravu bylo v roce 2025 poskytnuto 19,856 mil. Kč z programu 129 500 „Podpora prevence před povodněmi V.“

Komplexní řešení Rakovnicka (Kryry-Senomaty-Šanov):

VD Kryry: V rámci předprojektové přípravy bylo dokončeno geodetické zaměření včetně technické zprávy, inženýrsko-geologický a hydrogeologický průzkum pro vodohospodářskou a dopravní část, hydrologická a klimatologická studie, studie odtokových poměrů pod VD Kryry, splaveninová analýza v povodí nad VD Kryry, dopravní studie, studie rekreačního potenciálu území – koncept, BIM protokol a Předběžný plán realizace BIM (PRE-BEP). Dále bylo dokončeno geodetické zaměření pro přeložky inženýrských sítí, geotechnické modely pro těleso hráze a zátopy pro vybranou variantu řešení, model proudění podzemní vody pro dopravní část, geotechnické modely pro dopravní část, geotechnický průzkum pro VD Kryry, geotechnický průzkum pro přeložky komunikací, studie technického řešení VH objektů, IG průzkum pro oblast VD Kryry a IGP pro dopravní infrastrukturu mimo území vlastního VD Kryry. Byl dokončen koncept výsledného řešení VH části a dopravní části, dokončena zpráva posouzení stability výsledného tělesa hráze, vizualizace výsledného řešení, závěrečné zprávy geotechnických modelů pro těleso hráze a zátopy pro vybranou variantu řešení, dokončení řešení rekreačního využití a technické zpracování sledované varianty přeložek. Dále byla ukončena VI. etapa předprojektové přípravy zprávou oponenta. Proběhly výkupy potřebných nemovitých věcí (v roce 2025 vykoupeno za 19,529 mil. Kč, dotačně hrazených z podprogramu 129 342), probíhá příprava dokumentace DUR k akci: Vodohospodářská opatření v krajině – lokalita Petrohrad. Dotace probíhá z programu 129 340. V měsíci 10/2024 byla dokončena VII. etapa předprojektové přípravy včetně závěrečné zprávy, čístopisů, harmonogramu přípravy a realizace stavby, propočtu nákladů na přípravu a realizaci stavby, záborového elaborátu stavby a čístopisu vizualizace výsledného řešení. Zároveň oponent dokončil zprávu k VII. Etapě předprojektové přípravy. V prosinci 2024 byla dokončena předprojektová příprava. V průběhu roku 2025 bylo vypracováno zadání pro navazující etapu přípravy a rovněž byly zpracovány podklady pro podání žádosti o přidělení dotačního titulu z programu 129 430 „Podpora opatření pro zmírnění dopadů sucha – projektová příprava a realizace nezbytných investic“. Povodí Ohře, státní podnik, obdržel v této souvislosti souhlas se zařazením projektu „VD Kryry – projektová příprava“ do uvedeného programu. V roce 2025 dále proběhlo výběrové řízení na generálního projektanta, jehož nabídky jsou v současné době předmětem hodnocení. Současně se připravuje zadání pro výběr společného datového prostředí, neboť uvedený projekt musí být zpracován metodou BIM (Building Information Management), a rovněž probíhá příprava výběru oponenta. Náročnost celého projektu je vzhledem k využití metody BIM mimořádně vysoká. Zahájení projektové přípravy je plánováno na rok 2026.

V roce 2025 bylo dokončeno MPV. Pozemky v majetku státu a Ústeckého kraje budou vypořádány právem stavby a bezúplatným převodem. Jedná se např. o pozemky KÚÚK, ŘSD, SPÚ a Lesy ČR.

VD Senomaty a Šanov: V rámci hydrogeologického monitoringu v lokalitě VD Šanov byly realizovány monitorovací vrty, které by v případě potřeby mohly být využity jako náhradní zdroj pitné vody pro obec Šanov. V zájmovém území probíhá každoroční monitoring povrchových a podzemních vod. Pro VD Šanov byl zpracován matematický model proudění podzemní vody, na kterém bude možné simulovat proudění podzemní vody po realizaci VD Šanov a vyhodnotit tak možné ovlivnění stávajícího vrtu, který slouží k zásobování obce Šanov pitnou vodou. U VD Šanov stále probíhá proces EIA – dokumentace EIA byla doplněna o vypořádání stanovisek z předchozího projednání (ukončeno v roce 2024 s ohledem na návrh záporného stanoviska posudku vlivů záměru na životní prostředí), proběhlo nové zjišťovací řízení a byly aktualizovány biologické průzkumy (vzhledem k délce celého procesu byly původní průzkumy shledány jako zastaralé). Aktuálně probíhá zpracování dokumentace EIA na základě aktualizovaných biologických průzkumů a připomínek ze zjišťovacího řízení.

V roce 2026 se předpokládá realizace podrobného inženýrsko-geologického průzkumu pro obě nádrže a přepracování dokumentace pro územní rozhodnutí na dokumentaci pro povolení záměru.

Pro vybraná přírodně blízká opatření (přibližně 1/3 ze všech opatření z investičního záměru), u nichž byl zajištěn předběžný souhlas vlastníků s realizací, byla zpracována dokumentace pro územní rozhodnutí, respektive pro stavební povolení (2023). Z celkového počtu

36 opatření, které obsahoval investiční záměr, byl další stupeň projektové dokumentace zpracováván pro 13 z nich. V rámci zpracovávání uvedených stupňů dokumentací došlo oproti investičnímu záměru ke sloučení některých na sebe navazujících opatření do jednoho, a tak je v tuto chvíli připravováno 6 opatření v povodí Kolečovického potoka a 4 opatření v povodí Rakovnického potoka. V současné chvíli má již většina z těchto opatření platná územní rozhodnutí či stavební povolení a probíhá zpracování dalšího stupně dokumentace (dokumentace pro stavební povolení/povolení záměru či prováděcí dokumentace stavby) a následně lze přistoupit k realizaci těchto opatření.

V roce 2025 probíhalo majetkoprávní vypořádání u části z výše uvedených opatření, které je nezbytné pro zajištění financování jejich realizace z dotačních titulů. Pokud se podaří dokončit majetkoprávní vypořádání a následně získat potřebné dotační prostředky, realizace těchto opatření bude možná v roce 2026. Současně s tím se v roce 2025 podařilo majetkoprávně vypořádat pozemky u dalších opatření, což umožní, aby u nich bylo v roce 2026 zahájeno zpracování dalších stupňů projektové dokumentace, jelikož dosud byl připraven pouze investiční záměr.

Dotace na výkup nemovitých věcí dotčených plánovanou výstavbou vodních děl Senomaty a Šanov probíhaly v předchozích letech z podprogramu 129 343. Státní podnik Povodí Vltavy vykoupil do konce roku 2024 nemovité věci od všech majitelů, kteří souhlasili s výkupem dle Zásad pro vypořádání práv k nemovitým věcem dotčeným plánovanou realizací komplexního řešení sucha na Rakovnicku – I. etapa, uvedených v příloze č. 1 usnesení vlády č. 971 ze dne 5. 10. 2020, tj. za motivační výkupovou cenu 150 Kč/m².

Další možnost majetkoprávního vypořádání je v případných směnách pozemků, jak požadují vlastníci. U pozemků, které se nepodaří majetkoprávně vyřešit výkupem, resp. směnou, bude nutné provést jejich vyvlastnění.

Finanční prostředky na realizaci opatření

VD	financování	2025 [mil. Kč]
Vlachovice	dotace	28,65
	vlastní zdroje	0,31
Skalička	dotace	85,09
	vlastní zdroje	5,43
Kryry	dotace	19,53
	vlastní zdroje	0,00
Senomaty, Šanov	dotace	0,00
	vlastní zdroje	1,35

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Plnění probíhá průběžně podle vládních usnesení. Příprava vodních nádrží je dlouhodobá na období 10 i více let. Záleží na mnoha okolnostech, zda bude výstavba realizována (ochota vlastníků prodat své nemovitosti, procesy EIA a ekologické aktivity, soudní spory apod.). Aktuálně je výrazně problematický nedostatek finančních prostředků státního rozpočtu k financování výkupů.

Indikátory pro sledování pokroku:

- stav výkupů pozemků a náklady na realizaci jednotlivých etap stavby vybraného VD,
- poskytnuté finanční podpory,
- průběh přípravy dokumentací pro provedení staveb,
- postup vypořádání výkupů majetku.

4.2.6 PŘEVODY VODY MEZI POVODÍMI A ZVÝŠENÍ INTEGRACE VODOHOSPODÁŘSKÝCH SOUSTAV

Cílem opatření je umožnit posílení vodních zdrojů, které se dostávají do negativní bilance ze zdrojů, které jsou k dispozici a s dostatečnou kapacitou. Gestor: Ing. J. Kocián (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Opatření jsou v různé fázi příprav a s ohledem na to, kde je toto opatření potřeba, a jak vyplynulo z Generelů vodních zdrojů a jejich zabezpečení v průběhu změny klimatu, které zpracovaly jednotlivé s. p. Povodí. Převody vody přispějí k zabezpečení dostatku vody v oblastech postižených suchem nebo nedostatkem vody s ohledem na výhled vývoje klimatu, podle „průměrného scénáře“ (zpracoval VÚV TGM, v.v.i.), který byl použit.

Dosažené výsledky

Akce Povodí Labe, s.p.: Převod z Jeleního potoka k posílení vodárenské nádrže Josefův Důl v Jizerských horách: Přípravy zahájeny v roce 2016, III/2020 vydáno územní rozhodnutí, stavební povolení (nabytí právní moci IX/2022), v případě vhodného dotačního titulu a zajištění finančních prostředků je možno zahájit realizaci. Hlavním cílem je zajistit dle potřeby posílení vodní kapacity vodárenské nádrže Josefův Důl. Přitom musí být zachován průtok v Jelením potoce, který je odvozen od veškerých ekologických požadavků zde se vyskytujících bioty. Odborným posouzením byl stanoven jako výchozí průtok 35 l/s (odpovídá Q_{300d}). Průměrný roční průtok v Jelením potoce je 103 l/s. Předpokládaný maximální odběr vody z potoka je ve výši 500 l/s. Průměrný odběr vody je předpokládán ve výši 68 l/s. Předpokládaná doba realizace je cca 2 roky s nákladem 109,6 mil. Kč (cenová úroveň 2022). Stavba je na území CHKO Jizerské hory a je nutné zajistit, aby v období od 1. dubna do 30. června zde neprobíhaly žádné stavební práce. Posílení toku Doubravy převodem z vodní nádrže Seč: Posuzováno v roce 2019 ve studii „Návrh opatření ke zvýšení retence vody v povodí řeky Doubravy“, je posouzen v dokončené studii „Zátěžový scénář bilančně ohrožených nádrží na Chrudimce s ohledem na vývoj vodárenských odběrů“. Po technické stránce je záměr proveditelný.

Akce Povodí Vltavy, s.p., Povodí Ohře, s.p.: Přivaděče vody v rámci řešení sucha na Rakovnicku: přivaděč vody z Ohře do nádrže Vidhostice, přivaděč vody z nádrže Vidhostice do Rakovnického potoka včetně přípojky z budoucí nádrže Kryry, přivaděč vody z Rakovnického potoka do Kolečovického potoka a z Kolečovického potoka do Hájevského potoka. Je zpracováno Komplexní vodohospodářské řešení nových akumulčních nádrží v povodí Rakovnického potoka a Blšanky a dalších opatření na zmírnění vodního deficitu v oblasti, multikriteriální posouzení převodu vody z Ohře do vodního díla Kryry a převodu vody z Berounky do povodí Rakovnického potoka. V roce 2026 proběhne aktualizace komplexního vodohospodářského řešení, která zohlední nové požadavky na vodu ze strany pěstitelů chmele, které správcům povodí předá MZe. Dále je zpracován Investiční záměr na realizaci, probíhá inženýrská činnost na projektové dokumentaci. Proběhla aktualizace č. 3 ZÚR Středočeského kraje a 4. aktualizace ZÚR Ústeckého kraje – vymezení koridorů pro realizaci staveb s možností upravovat finální parametry a trasy v případě možných překážek. V roce 2025 bylo rozhodnuto o finální trase přivaděče, přičemž došlo k její optimalizaci v návaznosti na provedené průzkumy. Výhodou je úspora v délce přivaděče a počet řešených pozemků v celém úseku. Optimalizovaná trasa byla nově prostřednictvím MZe zaslána na MMR k provedení změny v ÚRP. Na základě schválené trasy probíhají projednávání na Zastupitelstvech obcí a měst a zpracovávají se GP. Intenzivní zahájení vyřízení věcných břemen započne v roce 2026. Dále probíhá projednávání změn územních plánů dotčených obcí. Obce Čeradice, Petrohrad, Březno a města Vroutek a Kryry mají zaslavné projektanty na změny územních plánů. Povodí Ohře, s.p. zaslal všem obcím a městům návrhy Smluv o úhradě nákladů na pořízení změny územních plánů.

V roce 2025 byl vydán závěr zjišťovacího řízení v rámci procesu EIA. V současné době probíhá jeho vyhodnocení a zpracování dalších podkladových studií. Dle závěrů zjišťovacího řízení EIA, může mít záměr významný vliv na životní prostředí a veřejné zdraví a bude posuzován podle § 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí

a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů na životní prostředí) ve znění pozdějších předpisů. Dne 5. 9. 2025 proběhlo jednání na MŽP k problematice račího moru, které vychází ze závěru zjišťovacího řízení. Nadále se řeší. Téměř dokončeny jsou průzkumné práce potřebné pro zpracování dokumentace – geodetické zaměření, inženýrsko-geologický průzkum, archeologický průzkum, biologické hodnocení apod.

Harmonogram předprojektové dokumentace byl posunut a její dokončení je nyní předpokládáno v termínu 07/2027 (původně 10/2026). Důvodem prodloužení je nejen nutnost vypořádání požadavků vzešlých ze zjišťovacího řízení, které vyvolaly potřebu zpracování dalších podkladů a studií, ale také zásadní požadavek na doplnění aktualizované informace o požadovaném množství vody pro závlahové dávky. Po obdržení těchto výstupů bude aktualizováno vodohospodářské řešení a stanovena finální dimenze potrubí.

Finanční prostředky na realizaci opatření

VD	financování	2025 [mil. Kč]
přiváděče	dotace	9,19
	vl. zdroje	0,98

Dotace byla čerpána z podprogramu 129 432, konkrétně projekt Převody vody z Ohře do VD Vidhostice, Kryry, a převod vody do povodí Rakovnického potoka – předprojektová příprava.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

- poskytnuté/vynaložené finanční prostředky,
- postup prací na přípravě a realizaci,
- počet změn míry zabezpečení vodních zdrojů a účelu jejich využití.

4.2.7 PODPORA MODERNIZACE A ROZVOJE ZEMĚDĚLSKÝCH ZÁVLAH

Cílem opatření je snížit následky sucha na zemědělskou produkci a podpořit zajištění potravinové soběstačnosti ČR. Gestor: Ing. Karel Pelikán (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

MZe administruje dotační program 129 310 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa“ (realizace 2017–2026), obsažený v souboru opatření MZe, schválených usnesením vlády č. 479 ze dne 30. května 2016. Cílem programu je modernizace závlah, snížení potřeby vody na závlahy, snížení energetické náročnosti závlah a využití pozitivních environmentálních a mimoekonomických účinků závlah.

Program 129 310 je rozdělen na podprogramy:

- Podprogram 129 312 „Podpora obnovy a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí – II. etapa“, který je určen zemědělsky podnikajícím subjektům,
- Podprogram 129 313 „Podpora optimalizace závlahových sítí ve správě Státního pozemkového úřadu“, který slouží k podpoře vybudování nových, případně k obnově a rekonstrukci stávajících hlavních závlahových zařízení ve správě Státního pozemkového úřadu.

Dosažené výsledky

V roce 2025 byly v programu 129 310 administrovány jak žádosti o poskytnutí podpory z předchozích let, tj. z 5., tak i z nově otevřené 6. výzvy k podání žádostí o poskytnutí podpory.

V roce 2025 bylo podpořeno 17 projektů a bylo realizováno: 1 ks čerpadla, kapková závlaha na 150 ha, 13 pásových zavlažovačů, 247,9 ha pivotů, čerpací stanice – vybavení 484 kW, 1 829 m trubních rozvodů.

Modernizace a obnova zemědělských závlah je jedním ze způsobů přizpůsobení se probíhající změně klimatu. Podpora závlah je také jednou z cest posílení konkurenceschopnosti tuzemských producentů a také ke zlepšení potravinové soběstačnosti ČR. Na druhou stranu jsou zemědělské závlahy dalším z odvětví, na které velmi silně dopadlo zvýšení elektrické energie a krize dodavatelsko-odběratelských řetězců. To vedlo k omezení dostupnosti závlahové technologie a jejímu následnému zdražení na trhu.

Finanční prostředky na realizaci opatření

- dotace ze státního rozpočtu: 27,4 mil. Kč,
- vlastní zdroje investora: 23,7 mil. Kč,
- celkem: 51,1 mil. Kč.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Navrhujeme pokračování realizace tohoto opatření v souladu s Konceptí ochrany před následky sucha pro území České republiky. Program je významně limitován nedostatkem finančních prostředků SR. Vyhlašování dalších výzev je podmíněno zajištěním dostatečných finančních prostředků státního rozpočtu ve výši cca 130 mil. Kč ročně.

Indikátory pro sledování pokroku:

- počet realizovaných akcí,
- doprovodný údaj o poskytnutých finančních podporách.

4.2.8 PODPORA OBNOVY A VÝSTAVBA VODNÍCH ZDROJŮ POŽÁRNÍ VODY V LESNÍCH EKOSYSTÉMECH

Cílem opatření je snížit zranitelnost lesních ekosystémů vůči požárům, které mohou v období sucha vypuknout a způsobit značné hospodářské i ekologické škody. Gestor: Ing. Petr Uzel (Sekce lesního hospodářství, MZe), plk. Ing. Martin Legner, MBA (GŘ HZS ČR, MV)

Obecný popis plnění opatření

Opatření obsahuje 2 samostatné aktivity:

- Zajištění Letecké hasičské služby (LHS):

LHS je státem financovaný systém pro zajištění leteckého hašení lesních požárů na území ČR. LHS je dlouhodobě zajišťována MZe jako služba pro vlastníky lesů v gesci resortu zemědělství, a to v úzké spolupráci s Ministerstvem vnitra (MV) – Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR (GŘ HZS ČR), do jehož kompetence spadá hašení požárů a které definuje požadavky na systém LHS.

Systém LHS je zabezpečován zapojením státních i soukromých leteckých kapacit:

- Na základě Dohody o spolupráci při hašení lesních požárů leteckou technikou, uzavřenou mezi MZe a MV je zajištěno zapojení dvou vrtulníků Letecké služby Policie ČR (LS PČR). Tyto „základní kapacity“ pro letecké hašení požárů jsou k dispozici celoročně; aktuálně provozované vrtulníky však unesou relativně malý objem vody a zároveň jsou určeny pro realizaci širokého portfolia dalších činností Policie, které mohou mít vyšší prioritu než hašení lesních požárů.
- Nad rámec kapacit LS PČR jsou proto zajišťovány další kapacity pro letecké hašení z okruhu soukromých leteckých provozovatelů, a to na základě výsledků veřejné soutěže. Ve střednědobém horizontu je však plánováno zajišťování LHS výhradně prostřednictvím státem provozovaných leteckých kapacit.

Mimo LHS je pro hašení požárů mimořádného rozsahu dále možné využít letecké prostředky Armády České republiky (AČR), i ze zahraničí v rámci mechanismu civilní ochrany Unie.

Nastavení systému LHS se v průběhu času vyvíjí jak s ohledem na průběžné hodnocení jeho efektivity, tak v reakci na extrémní projevy klimatické změny a s tím spojený vývoj požárního rizika. Cílem je zajistit efektivní a účinné hašení lesních požárů v součinnosti s pozemními jednotkami požární ochrany, význam LHS je stěžejní zejména v oblastech pro pozemní jednotky obtížně přístupných.

- Podpora obnovy a výstavba vodních zdrojů požární vody v lesních ekosystémech:

V rámci opatření by měla být zjištěna stávající plošná distribuce a stav objektů, sloužících primárně jako zdroj požární vody, pro potřeby operačního využití ze strany HZS ČR. Dále by měla být analyzována optimální plošná distribuce těchto objektů, a to za účelem zajištění dostatečné efektivity hasebních zásahů. Parametry objektu sloužícího jako zdroj požární vody a související infrastruktury definuje GŘ Hasičského záchranného sboru ČR. Podporováno by mělo být systematické rozmístění zdrojů požární vody v krajině, objekty sloužící jako zdroj požární vody musí být důsledně evidovány v informačním systému GŘ Hasičského záchranného sboru ČR. V případě zjištění nedostatečné distribuce těchto objektů v krajině, by měl být dále řešen vhodný způsob jejich doplnění do optimálního stavu, ať už obnovou, úpravou stávajících, či výstavbou nových objektů ve spolupráci zejména se státním podnikem Lesy ČR, který je majoritním správcem drobných vodních toků v lesích.

Dosažené výsledky

V oblasti zajištění Letecké hasičské služby:

Do konce roku 2022 byla LHS financována výhradně z rozpočtu MZe v rámci služeb, kterými stát podporuje hospodaření v lesích. Letecké hašení tak bylo formálně zajištěno pouze pro lesy v působnosti MZe. V souvislosti s nárůstem počtu a významnosti lesních požárů v posledních letech, a s bezprecedentním lesním požárem v Národním parku České

Švýcarsko, který zasáhl cca 1 000 ha lesa, došlo od roku 2023 k následujícím zásadním změnám.

- Nad rámec „základních“ kapacit LS PČR je pro období zvýšeného požárního rizika navíc poptáváno zajištění služby leteckého hašení dvěma **vertulníky soukromých leteckých provozovatelů, každý se schopností nést min. 3 000 litrů vody** (do roku 2022 bylo požadováno min. 800 litrů pro letadla a 500 litrů pro vrtulníky). Tato zásadní změna požadavků na hasební techniku se zároveň výrazně promítla do souvisejících nákladů. Model zapojení privátních kapacit byl nicméně konstruován tak, aby Česká republika mohla ke kofinancování využít grant Evropské komise rescEU Transition (kryje 75 % nákladů bez DPH). Takto zajištěné dodatečné kapacity mohou být zároveň vyžádány k leteckému hašení lesních požárů v zahraničí.
- K zajišťování systému LHS se v roce 2023 připojilo i Ministerstvo životního prostředí (MŽP), **působnost LHS se tak formálně rozšířila i na lesy v působnosti MŽP.**

V roce 2024 vysoutěžilo MV ve spolupráci s MZe a MŽP dodavatele služby leteckého hašení lesních požárů (1 vrtulník pro hašení lesů v působnosti MZe, 1 vrtulník pro hašení lesů v působnosti MŽP) **na období 15.6.–15.9. let 2024–2027.** K financování dodatečných kapacit LHS se kromě prostředků MZe, MŽP a EU (grant RescEU Transition) od roku 2024 počítá i s příspěvkem MV.

Současně byly učiněny kroky k tomu, aby letecké hašení ve střednědobém horizontu bylo plně zajišťováno státními kapacitami v rámci resortu Ministerstva vnitra:

- 30. dubna 2024 schválila vláda České republiky rámcový program 114 43 „Pořízení vrtulníků pro letecké hašení a plnění úkolů v oblasti IZS“, který počítá s pořízením 6 víceúčelových vrtulníků schopných nést min. 3 000 litrů vody (nákup 3 vrtulníků se předpokládá z grantu RescEU), čímž v ČR postupně vznikne centrum leteckého vrtulníkového hašení pro oblast střední Evropy.
-
- Evropská unie poskytla financování MV na jeden vrtulník již v roce 2023 a v roce 2025 obdrželo MV podporu projektu na pořízení druhého rescEU vrtulníku. O finanční podporu na třetí rescEU vrtulník bude MV žádat Evropskou komisi v rámci nového finančního nástroje akcí civilní ochrany EU po roce 2028.
- MV v roce 2025 úspěšně realizovalo veřejnou zakázku s názvem „Rámcová dohoda na pořízení vrtulníků pro letecké hašení a plnění úkolů v oblasti IZS. Část A této veřejné zakázky se týká pořízení 3 ks nových vrtulníků z prostředků Evropské komise z programu rescEU, část B se týká pořízení dalších 3 ks vrtulníků, které budou sloužit také Policii České republiky, a budou hrazeny z vnitrostátních zdrojů. Novým rescEU vrtulníkem bude Sikorsky S-70M – Black Hawk s přídavnou pevnou nádrží pod trupem vrtulníku o objemu 3 875 litrů. Vrtulníkem pořizovaným z vnitrostátních zdrojů bude modernizovaný (repasovaný) vrtulník Sikorsky UH-60 Black Hawk s bambi vakem o objemu 2950 litrů.
- Zajištění LHS čistě státními kapacitami se předpokládá nejdříve v roce 2028.

Financování LHS se i do budoucna předpokládá formou finanční spoluúčasti MZe, MŽP, MV a s využitím kofinancování z grantů EU.

V oblasti podpory obnovy a výstavby vodních zdrojů požární vody v lesních ekosystémech:

V roce 2023 byla na základě usnesení Bezpečnostní rady státu č. 56 ze dne 7. 12. 2022 Ministerstvem vnitra – GR HZS ČR zřízena meziresortní pracovní skupina za účelem optimalizace požární ochrany v lesích na území ČR. Pracovní skupina doporučila provedení operativní a následně komplexní revize legislativy v oblasti požární ochrany, ve vztahu k lesům. Navazující výstupy této aktivity mají dopad i na problematiku zdrojů požární vody.

V roce 2024 byla v rámci první fáze novelizace právních předpisů zpracována a do vnitřního připomínkového řízení připravena novela zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, jejíž součástí byly mimo jiné požadavky na zpracování požární dokumentace na území národních parků, řešící problematiku zpřístupnění lesních porostů i zdrojů vody pro hašení požárů, a dále zmocnění k vydání opatření obecné povahy

k předcházení vzniku a šíření požáru pro MV. Projednávání tohoto návrhu, který byl v návaznosti na MPŘ redukován v oblasti působnosti pouze na lesy v Národních parcích a připojen k novele zákona o ochraně přírody a krajiny, nebylo v Poslanecké sněmovně do voleb 2025 ukončeno. V očekávané druhé fázi novelizace právních předpisů je plánováno komplexní zpracování návrhu požární bezpečnosti lesa, kde budou zhodnoceny současné zkušenosti a výsledky z projektu European Commission Directorate General for Structural Reform Support (DG REFORM) TSI 2023 Flagship technical support project on “Climate Adaptation” – „Wildfire prevention and capacity building in the Czech Republic“, který bude ukončen v roce 2025. Výstup projektu by měl obsahovat konkrétní návrhy a doporučení legislativních úprav k zajištění požární ochrany v lesích.

S odkazem na vyhlášku č. 298/2018 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů. Národní lesnický institut (NLI), do 31. 12. 2024 mající název *Ústav pro hospodářskou úpravu lesů (ÚHÚL)*, v roce 2024 zahájil na pilotním území Jihočeského kraje činnosti k vytvoření evidence existujících zdrojů požární vody v lesích. Zároveň se předpokládá ověření skutečného stavu a využitelnosti těchto zdrojů vody pro hašení požárů v lesích. Došlo k uzavření dohody o výměně dat mezi NLI a MV – GŘ HZS ČR; dále byly na uvedeném pilotním území testovány metodické postupy navržené v rámci NLI v oblasti vymezení lesních požárních úseků a okrsků. V jejich rámci jsou operacionalizovány potenciální ukazatele z hlediska prevence, respektive hodnocení (potenciálního) rizika lesního požáru za účelem zajištění podkladů pro zpracování dokumentace pro požární zásah.

V roce 2025 byly vyhodnoceny aktivity z roku 2024 z hlediska evidence vodních zdrojů požární vody v lesních ekosystémech. Výsledná situace dokládá nestandardní a nejednotný přístup k dané problematice, a to s řadou faktických nepřesností, které omezují využitelnost těchto informací v lesnické praxi.

Na základě dostupných podkladů a expertních analýz z roku 2024 byl pilotní projekt zaměřen na komplexní přístup k „*Hodnocení rizika lesního požáru za účelem poskytnutí podkladů pro zpracování dokumentace ke zdolávání lesních požárů*“. V průběhu roku 2025 byly na vybraných lesních úsecích v oblasti Borovan, Kvildy a Kletě uskutečněny kontrolní dny, během nichž byly prezentovány průběžné výsledky pilotního projektu. Tato setkání proběhla za účasti zainteresovaných subjektů (hasiči, lesníci, ochrana přírody, zástupci vlastníků lesů).

V posledním čtvrtletí roku 2025 se přistoupilo k aktualizaci dohody o výměně dat mezi NLI a MV – GŘ HZS ČR v rámci které se rozšířilo spektrum předávaných dat o dostupné informace kritické infrastruktury, která ovlivňuje správu lesních majetků, potažmo řešení problematiky lesních požárů.

Daná problematika (*Dostupnost a význam podkladů pro zpracování jednotné dokumentace zdolávání lesních požárů*) byla 2. 4. 2025 prezentována v Českých Budějovicích na konferenci požární ochrany s mezinárodní účastí „Červený kohout 2025“. Dále byla v druhé polovině roku 2025 pro ÚJV Řež, a. s. zpracovaná studie „*Lesní požární okrsek „Řež“ a hodnocení potenciálního rizika lesního požáru*“.

Hlavním cílem výše uvedených odborných aktivit je podpořit novelu příslušné legislativy tak, aby bylo možné ji aplikovat v praxi. Probíhající úprava legislativy v oblasti požární ochrany, vč. oblasti požadavků na zdroje požární vody v lesích, zatím neumožňuje zpracování plně (prakticky) funkčního přehledu o dostupnosti vhodných vodních zdrojů požární vody pro hašení požárů v lesích.

Dále je nutné pokračovat ve zvyšování akceschopnosti HZS ČR a jednotek SDH obcí primárně pořízováním speciální techniky umožňující zasahovat v náročných lesních podmínkách a optimalizaci zásahových postupů s ohledem na změny v charakteru lesních požárů. MV-GŘ HZS ČR rovněž intenzivně spolupracuje s Ministerstvem pro místní rozvoj při zpracování příslušných podkladů z oblasti řešení problematiky podpory přizpůsobení se změnám klimatu, prevence rizik a odolnosti vůči katastrofám, která bude řešena v rámci Integrovaného regionálního operačního programu 2021–2027 a programů INTERREG.

Finanční prostředky na realizaci opatření

V rámci LHS bylo v roce 2023 provedeno celkem 10 hasebních zásahů (myšleno letecky hašených lesních požárů). Výše příspěvku (MZe+MŽP+EU grant RescEU) za rok 2023 činila cca 61,9 mil. Kč (Letecká služba Policie ČR: 1,5 mil. Kč, soukromí letečtí provozovatelé: 60,4 mil Kč s DPH).

V roce 2024 bylo v rámci LHS provedeno celkem 17 hasebních zásahů, z toho 11 prostřednictvím LS PČR, 6 prostřednictvím soukromých leteckých provozovatelů). Výše příspěvku (MZe-MŽP+MV+EU grant RescEU) za rok 2024 činila cca 46,7 mil. Kč (letecká služba Policie ČR: 1,5 mil. Kč, soukromí letečtí provozovatelé: 45,0 mil. Kč).

V roce 2025 bylo v rámci LHS provedeno celkem 31 hasebních zásahů, z toho 19 prostřednictvím LS PČR, 12 prostřednictvím soukromých leteckých provozovatelů). Výše příspěvku (MZe-MŽP+MV+EU granty EU) za rok 2025 činí cca 93,8 mil. Kč (letecká služba Policie ČR: 1,6 mil. Kč, soukromí letečtí provozovatelé: 92,2 mil. Kč).

	2023 [mil. Kč]	2024 [mil. Kč]	2025 [mil. Kč]
státní rozpočet	24,42	18,46	34,30
fondy EU	37,45	28,03	59,50
vlastní zdroje	0,00	0,00	0,00
jiné zdroje	0,00	0,00	0,00
celkem	61,88	46,49	93,80

Vrtulníky pořizované z programu rescEU jsou hrazeny z grantu Evropské komise vyjma nákladů na DPH. V případě pořízení tří kusů vrtulníků Sikorsky S-70M – Black Hawk se jedná o náklady ve výši 670 mil. Kč. V případě pořízení tří kusů vrtulníků Sikorsky UH-60 Black Hawk z rozpočtu České republiky budou výdaje činit 2 064 mil. Kč včetně DPH.

Optimalizace vybavení jednotek požární ochrany a s tím spojené finanční výdaje ve vazbě na zvýšení připravenosti pro hašení lesních požárů (pořízení požární techniky a věcných prostředků) je v současné době v procesu realizace. Využívány jsou například výstupy z expertního posouzení v rámci expertní mise Evropské komise, která proběhla v roce 2024, anebo z projektu TSI-ROC-20683 CapFire, který byl za využití metodiky Wildfire PRAF realizován od r. 2023 do r. 2025.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

- poskytnuté finanční prostředky* – 60,4 mil. Kč (2023), 46,7 mil. Kč (2024), 93,8 (2025)
- počet letů (shozů)** – 186 (2023), 317 (2024), 556 (2025)
- počet hasebních zásahů** – 10 (2023), 17 (2024), 28 (2025)
- počet evidovaných požárních nádrží vzhledem k dané problematice:
 - V roce 2025 byl v rámci pilotního území Jihočeského kraje prověřen seznam, který podle zákona č. 133/1985 Sb., ve znění pozdějších předpisů, vypracovává krajský úřad (§ 27, odst. 2, písm. 2b). Dále byly zohledněny podklady, které poskytl podnik Lesy České republiky, s. p. Ve výsledku se tento zdroj vody k hašení lesních požárů jeví jako nespolehlivý nebo nevhodný (často se jedná o hydrantovou síť pitné vody v obcích).
- Optimální hustota zdrojů požární vody pro hašení požárů v lesích – první informace budou zodpovědně stanoveny po vyřešení metodických problémů, jež jsou předmětem pilotního projektu, a po následném přijetí návrhů na efektivní, systematickou a dlouhodobou správu této problematiky. Výsledek ovlivňuje také proces novelizace příslušné legislativy a závěry zmíněného projektu „TSI 2023 Flagship technical support project on “Climate Adaptation““.
 - V roce 2025 byla tato otázka analyzována na vybraných lesních požárních úsecích pilotního projektu. Cílem je, aby každý lesní požární okrsek (LPO) měl jednoznačně stanovený zdroj vody k hašení. Tento záměr bude realizován prostřednictvím propojení jednotlivých LPO s funkčními zdroji požární vody určenými k hašení v lesních ekosystémech (které se nemusí nutně nacházet přímo v lese). Výchozí propojení LPO s databází vodních zdrojů požární vody

bylo provedeno na základě parametrů stanovených hasiči. Nyní je nutné výsledky této analýzy verifikovat v roce 2026.

* včetně zahraničních misí v rámci Mechanismu civilní ochrany Unie

** pouze na území ČR

4.3 ZEMĚDĚLSTVÍ JAKO NÁSTROJ PÉČE O MNOŽSTVÍ A JAKOST VODY A STAV PŮDY

4.3.1 OPTIMALIZACE MONITORINGU STAVU ZEMĚDĚLSKÉ PŮDY A AKTUALIZACE BONITACE PŮD ZA ÚČELEM ZLEPŠENÍ OCHRANY PŮDY

Cílem uvedených opatření je zajistit komplexní podklady pro vyhodnocování stavu zemědělských a lesních půd, identifikaci nepříznivých trendů a jejich příčin pro následné navrhování a přijímání opatření na zlepšování stavu půd. Gestor: Ing. Marek Batysta, Ph.D. (Sekce ekologického zemědělství., komodit, výzkumu a vzdělávání, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Stávající stav

V současné době je pro monitoring stavu zemědělských půd využíván systém Agrochemické zkoušení zemědělských půd (dále jen „AZZP“) od roku 1961, jehož součástí je agrochemické zkoušení půd na organickou hmotu půdy (započato v roce 2014). Dále je využíván bazální monitoring zemědělských půd a dlouhodobé výživářské pokusy.

Průběžně probíhá aktualizace bonitace půdy. V roce 2023 byly do systému bonitace půdy doplněny chybějící hlavní půdní jednotky (HPJ) – koluvizemě a antropozemě. V roce 2024 byly v tomto smyslu novelizovány vyhlášky, které systém bonitovaných půdně ekologických jednotek využívají. V plánu je také aktualizace klimatických regionů. Probíhá řešení výzkumného projektu, který se zabývá možnostmi implementace aktualizovaných klimatických regionů do legislativy.

Opatření

- optimalizovat organizační a ekonomické zabezpečení systému AZZP tak, aby odpovídal vývoji vlastnických a uživatelských vztahů k zemědělské půdě a akcentovat výskyt rizikových faktorů v půdě,
- optimalizovat parametry zkoušení směrem k ukazatelům negativních změn půdních vlastností (ztráta struktury půdy, ztráta organické hmoty, ztráta sorpčních schopností půdy, rizikové látky v půdě, ztráty dusíku a fosforu),
- rozšířit využitelnost zkoušení i pro alternativní způsoby zemědělství (integrovaná ochrana, ekologické zemědělství) a pro indikaci negativních vlivů intenzifikace produkce,
- propojit systémy AZZP, bazálního monitoringu půd a dlouhodobých pokusů s významnými výzkumnými aktivitami,
- inovovat systém interpretace a aplikace výsledků AZZP využitím maximální škály přístupných digitalizovaných půdně klimatických parametrů,
- zintenzivnit prezentaci získaných výsledků k popularizaci systému a k jeho přímé aplikaci v zemědělském poradenství,
- věnovat zvýšenou pozornost trendu acidifikace zemědělských půd vzhledem k novým podmínkám intenzivní zemědělské výroby a nastupující změny klimatu,
- na základě dostupných dat vyhodnocovat chemismus organominerálního a minerálního horizontu zemědělských a lesních půd a stanovovat trendy.

Cílem uvedených opatření je zajistit komplexní podklady pro vyhodnocování stavu zemědělských a lesních půd, identifikaci nepříznivých trendů a jejich příčin pro následné navrhování a přijímání opatření na zlepšování stavu půd.

Tato opatření k monitorování a založení příslušných databází a systémů byla splněna, nyní probíhá průběžný, standardní monitoring a údaje jsou poskytovány pro využití v dalších, navazujících opatření ke zlepšení bonity půdy a k omezení eroze

Dosažené výsledky

V AZZP bylo v roce 2025 odebráno 67 350 půdních vzorků na stanovení pH, živin (P, K, Ca, Mg, S), mikroelementů (B, Cu, Zn, Fe, Mn) a 5 100 vzorků na půdní organickou hmotu (Cox, CTOT, NTOT, glomalin Q4/6). Prozkoušeno bylo 469 213 tis. ha zemědělské půdy. Dlouhodobé pokusy jsou prováděny na 9 lokalitách v počtu 1 600 pokusných parcel.

Bazální monitoring zemědělských půd byl v roce 2025 zaměřen na stanovení obsoletních pesticidů, POPs (HCH, HCB, DDT, PCB, PAH) a současně používaných látek na ochranu rostlin – 45 lokalit, C10-C40 – 5 lokalit, na vybrané mikrobiologické parametry – 40 lokalit a na obsah minerálního dusíku – 23 lokalit. Zároveň byly provedeny odběry v tzv. základní periodě, tzn. že bylo odebráno 1912 vzorků ze všech 214 monitorovacích ploch. V těchto vzorcích se provádí stanovení rizikových prvků, přístupných živin a mikroelementů, pH, parametrů POH a aktuální sorpční kapacity půdy. Analýzy budou dokončeny v roce 2026.

Dále bylo provedeno stanovení rozsáhlé sady parametrů (rizikové prvky, pH půdy, Cox, Ntot, přístupné živiny, vybrané mikrobiologické parametry, KVK) v půdních vzorcích lesních půd z 150 lokalit a tří půdních horizontů.

Výsledky jsou přístupné v LPIS, v sumárních zprávách a statistikách, jsou poskytovány pro granty, odborná terénní šetření.

V roce 2025 byla provedena aktualizace BPEJ na 81 k.ú. o výměře ZPF 27 202 ha. Dále bylo řešeno 338 žádostí vlastníků o změnu BPEJ a bylo provedeno 293 kontrol pro potřeby pozemkových úprav.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Na pokrytí nákladů na odběry v AZPP bylo v r. 2025 vynaloženo 9,7 mil. Kč, ale tato částka není dostačená na maximální zabezpečení vzorkování všech kultur. Z tohoto důvodu byly dočasně pozastaveny odběry TTP. Náklady na analýzy činily 10,1 mil. Kč.

V roce 2025 činily náklady na provedení Bazálního monitoringu půd 1,268 mil. Kč na pravidelné roční analýzy a 1,150 mil. Kč na analýzy provedené v rámci základního vzorkování, které se provádí 1x za 6 let. Na analýzy lesních půd bylo v roce 2025 vynaloženo 2,199 mil. Kč.

Finanční prostředky všech výše uvedených agend jsou pokrývány z rozpočtu ÚKZÚZ, kromě aktualizace bonitace půdy, která je hrazena z rozpočtu Státního pozemkového úřadu. Stávající stav rozpočtu ÚKZÚZ nepostačuje ani na vykrytí základního, zákonného, rozsahu AZPP. Jakékoli další změny, zejména ty, jež ponesou vyšší náklady, tak musí být doprovázeny cíleným navýšením zdrojů určených na AZPP a Monitoring, jinak je jejich realizace nerealizovatelná.

Náklady na aktualizaci bonitace půdy za rok 2025 činily 22 mil. Kč.

Navržená opatření jsou průběžně plněna v souladu s Konceptí. Hodnocení indikátorů plnění bude souhrnné po ukončení pěti let naplňování Koncepte (v r. 2027).

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Počet hektarů provedené aktualizace bonitace.

4.3.2 ZVÝŠENÍ OCHRANY PŮDY PŘED ÚČINKY EROZE

Cílem uvedených opatření je výrazně zvýšit reálnou ochranu zemědělského půdního fondu před následky vodní eroze a přispět tak ke zlepšení retenčních schopností půdy. Gestoři: Ing. Marek Batysta (Sekce ekologického zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání, MZe); Ing. Jana Haluzová a Ing. Marie Perglerová (Sekce pro fondy EU, zahraniční záležitosti obchodní spolupráci, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Protierozní ochrana je v ČR řešena prostřednictvím legislativních i dalších nástrojů. Hlavním legislativním nástrojem je protierozní vyhláška č. 240/2021 Sb. (PEV) v gesci MŽP. Aktuálně probíhá příprava vyhlášky o závazném postupu při monitoringu eroze zemědělské půdy, která bude prováděcím právním předpisem k zákonu č. 503/2012 Sb., o SPÚ, ve znění pozdějších předpisů. Tím dojde k legislativnímu ukotvení monitoringu eroze, který probíhá v součinnosti SPÚ a VÚMOP, v.v.i. již od roku 2011.

Dotačním nástrojem protierozní ochrany půdy je především standard DZES 5, který stanovuje podmínky pro hospodaření na erozně ohrožených pozemcích. Dále k protierozní ochraně půdy významně přispívá proces pozemkových úprav. MZe prostřednictvím VÚMOP, v.v.i. zajišťuje každoroční aktualizaci podkladových vrstev ohroženosti půdy vodní a větrnou erozí, které slouží jako součást územních analytických podkladů a zároveň jako podklad pro DZES 5.

V souladu se schválenou modifikací SP SZP došlo k úpravě podmínek standardu DZES 5, konkrétně se významně rozšířily plochy, které jsou pro DZES 5 povinné a došlo k přehodnocení metodického způsobu vymezování kategorií erozní ohroženosti. Na základě objektivních kritérií jsou nově vymezeny 3 kategorie erozní ohroženosti na orné půdě (silně erozně ohrožená a dvě kategorie mírně erozně ohrožené - s nižším rizikem a vyšším rizikem). Objektivními kritérii jsou sklonitost a délka svahu, struktura a textura ornice, obsah organické hmoty v půdě, náchylnost půdy k erozi, ochranný vliv vegetace, účinnost protierozních opatření, propustnost půdního profilu. Sladila se míra smyvu z aktuálních 17 t ha na 9 t ha (stejně jako u PEV), což nyní představuje 65 % výměry orné půdy na úrovni DPB. V souladu s modifikací Strategického plánu byla účinnost nové eroze odložena pro podzimní osevy po 1. 7. 2025. Nová eroze byla zpracována s cílem poskytnout přehled minimálních požadavků na ochranu půdy, jež jsou nezbytné pro splnění podmínek DZES 5 a následně kontrolovány ze strany Státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF), napříč všemi kategoriemi erozního ohrožení i skupin erozně ohrožených plodin. Nařízení vlády k podmíněnosti zohledňuje výčet závazných minimálních parametrů, společně s metodickou příručkou k DZES 5, kde jsou uvedena doporučení dobré praxe, která slouží jako vodítko pro efektivní hospodaření a reflektuje aktuální legislativní změny vyplývající z úprav Strategického plánu Společné zemědělské politiky (SP SZP).

Dodržování standardů DZES a povinných požadavků podmíněnosti včetně standardu DZES 5 k erozní ohroženosti je základním předpokladem pro získání plné výše dotace u přímých plateb a environmentálních podpor rozvoje venkova.

Mimo standardy DZES mohou k omezení eroze přispívat i některé podmínky režimů pro klima, životní prostředí.

Mimo standard DZES 5 přispívají k omezení eroze krajinné prvky (mez, terasa, travnatá údolnice, stromořadí, solitérní dřeviny, skupina dřevin, mokřad, skalka, příkop), kdy ochrana těchto prvků před jejich poškozením nebo zrušením je dlouhodobě nastavena v rámci podmíněnosti skrze standard DZES 8B (zachování krajinných prvků). Snahou MZe je podporovat vznik nových krajinných prvků a jejich údržbu, proto byly v roce 2025 v rámci režimů pro klima životní prostředí (tzv. celofaremní ekoplatby)

zavedeny nové platby (ekoplatba na podporu nových krajinných prvků a ekoplatba na údržbu krajinných prvků). Intervence v oblasti podpory vzniku krajinných prvků reaguje na velmi omezené pokrytí zemědělské půdy těmito prvky. Jejím cílem je navýšení zastoupení krajinných prvků v zemědělské krajině. Tvorba krajinných prvků je jedním ze stěžejních řešení

problémů české zemědělské krajiny. Ekoplatba na podporu údržby krajinných prvků cílí na zachování těchto různorodých drobných ploch v zemědělské krajině ve stabilním stavu, aby tyto ekosystémy mohly plnit svoji nezastupitelnou funkci v krajině. V rámci celofaremní ekoplatby (základní a prémiové) jsou krajinné prvky jednou z možností, jak naplnit požadavek vyčlenění minimálně 5 % neproduktivních ploch z orné půdy.

Standards podmíněnosti i intervence jsou vztaženy k programovému období 2023 – 2027, podmínky pro návazné období, tj. po roce 2027 stanoveny nejsou. V rámci zemědělského hospodaření působí protierozně pokrýv půdy např. zatravněním, pěstováním meziplodin na erozně ohrožených půdách. Mezi dotačně podporované intervence s protierozní funkcí patří v rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky (SP SZP) Agroenvironmentálně-klimatická opatření (AEKO) 16.70 Zatravnění orné půdy a 17.70 Meziplodiny v rámci nařízení vlády č. 80/2023 Sb., o stanovení podmínek provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření.

Intervence 16.70 Zatravnění orné půdy reaguje na slabou stránku v podobě značné výměry půd ohrožených vodní erozí (odnos a ztráta zeminy) a s tím související také negativní vliv erozních sedimentů na kvalitu vody a vodohospodářskou funkci nádrží a koryt vodních toků. Tato intervence navazuje na podopatření Programu rozvoje venkova (PRV), a to podopatření AEKO Zatravnění orné půdy a Zatravnění drah soustředěného odtoku (DSO). V rámci intervence 17.70 Meziplodiny jsou stanoveny dva tituly, kdy v titulu Meziplodiny proti utužení půdy je stanovena specifická směs osiv s důrazem na hlubokokořenicí plodiny, při jejímž použití ve směsi dochází k rozrušení utužené vrstvy půdy i do hloubky, čímž se zmírňují degradační procesy v půdě. V rámci titulu Meziplodiny pro zlepšení struktury půdy je stanovena odlišná směs meziplodin zajišťující pokryv povrchu orné půdy v období, kdy půda není chráněna porostem hlavní plodiny, a chrání ji tak proti erozi a vysychání.

Dosažené výsledky

V případě Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027 (na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány) – je přijímání a proplácení podaných žádostí zajištěno kontinuálně. V roce 2025 byly přijímány žádosti o poskytnutí dotace podle nařízení vlády č. 80/2023 Sb. – podopatření Zatravnění orné půdy a Meziplodiny. Uvedená opatření jsou spolufinancována z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).

Jedná se o Standard DZES podmíněnosti, jehož dodržování je základní podmínkou pro čerpání přímých plateb a environmentálních podpor rozvoje venkova v plné výši.

Podpořená plocha PRV*

opatření	podpořená plocha v r. 2025 [tis. ha]
AEKO Zatravnění orné půdy *	7,8
AEKO Meziplodiny	10,4

* obsahuje součet ploch závazků SP SZP a PRV

Finanční prostředky na realizaci opatření

V roce 2025 byly vypláceny finanční prostředky jak na intervence SP SZP, tak na dobíhající závazky AEKO Zatravnění orné půdy a Zatravnění drah soustředěného odtoku (DSO).

Vynaložené finanční prostředky z PRV

opatření	finanční prostředky proplacené v r. 2025 [mil. Kč]
AEKO Zatravnění orné půdy *	62,5
AEKO Meziplodiny	18,2
celkem PRV	80,7

* obsahuje součet proplacených závazků SP SZP a PRV

Náklady na aktualizaci podkladových vrstev ohroženosti půdy vodní a větrnou erozí činily 3,3 mil. Kč.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

- vynaložené finanční prostředky,
- plocha opatření (ha).

4.3.3 ORGANICKÁ HMOTA V PŮDĚ A OPATŘENÍ NA JEJÍ ZACHOVÁNÍ A ZVÝŠENÍ

Cílem těchto aktivit je zvýšení podílu organické hmoty v půdě a zlepšení retenční schopnosti zemědělské půdy. Gestor: Ing. Zuzana Pšererová (Sekce ekologického zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání, MZe); Ing. Jana Haluzová (Sekce pro fondy EU, zahraniční záležitosti a obchodní spolupráci, MZe) a Ing. Jaroslav Hudáček (Sekce ekologického zemědělství., komodit, výzkumu a vzdělávání, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Postupný pokles obsahu organické hmoty v půdách (dehumifikace), který je způsoben především nedostatkem statkových hnojiv, je nutné nahrazovat využíváním zeleného hnojení, posklizňových zbytků či alternativními hnojivy, např. komposty apod. S úbytkem humusu souvisí také potlačení biologického oživení půdy a narušení látkových koloběhů v půdě. Zásadní vliv na obsah humusu má využití půdy, kdy vyšší obsah vykazují půdy zatravněné než půdy pravidelně orané, a problémem je nedostatečné doplňování kvalitní organické hmoty do půdy. Z tohoto důvodu je v rámci Agrochemického zkoušení zemědělských půd (AZSP) prováděno stanovování obsahu organické hmoty v odebraných vzorcích půd.

Počínaje rokem 2023 byla zahájena administrace režimů pro klima a životní prostředí – celofaremní ekoplatba, která je intervencí Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027, schváleného prováděcím rozhodnutím Evropské komise C(2022) 8338 final. Celofaremní ekoplatba stanoví mimo jiné i podmínky hospodaření s organickou hmotou na orné půdě pro žadatele s více než 30 ha orné půdy, které spočívají v aplikaci organických hnojiv v průběhu hospodářského roku na ekvivalent podílu minimálně 30 nebo 35 % plochy orné půdy hospodářství.

Celofaremní ekoplatba je plošnou intervencí Společné zemědělské politiky, která v rámci svých podmínek přispívá k plnění specifických cílů v oblasti klimatu, životního prostředí i biodiverzity. V rámci svého širokého nastavení reaguje m.j. na slabou stránku v podobě velké výměry degradované půdy na našem území, která je ohrožena ztrátou organických látek. Doplňování organické složky do půdy je klíčové z hlediska zlepšení kvality půdy a snížení erozní ohroženosti. Cílem celofaremní ekoplatby bylo vytvořit funkční systém, který umožňuje sledovat, kolik jsou farmy schopny dodat organické hmoty do půdy, omezovat emise CO₂ a zadržet C v půdě nad rámec aktuálně nastavených hodnot s využitím moderních pěstebních technologií. Odborný návrh modelu zpracovalo a v praxi ověřilo Národní centrum zemědělského a potravinářského výzkumu, v. v. i.. Klíčovým aspektem je nastavení udržitelného hospodaření s organickou hmotou v orné půdě, které zohledňuje národní specifika ČR.

Komise dne 6. prosince 2024 vydala Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/3012 ze dne 27. listopadu 2024, kterým se zřizuje rámec Unie pro certifikaci trvalého pohlcování uhlíku, uhlíkového zemědělství a ukládání uhlíku do produktů. Toto nařízení přispěje k opatřením zaměřeným na zvyšování a zachování organické hmoty v půdě, a to podporou udržitelných zemědělských postupů, které zvyšují obsah uhlíku v půdě, zlepšují její kvalitu a biodiverzitu. Nařízení stanoví konkrétní metody monitorování uhlíku a jeho dlouhodobého ukládání za využití moderních technologií. Zemědělcům nabízí finanční pobídky prostřednictvím obchodování s uhlíkovými kredity a zároveň zajišťuje prevenci rizik spojených s uvolňováním uhlíku a dlouhodobou stabilitu uhlíkových zásobníků. Nařízení poskytuje zemědělcům nástroje, pravidla a finanční podporu potřebnou pro efektivní zavádění opatření na ochranu půdy a klimatu.

Mimo podporu zapravování organické hmoty v rámci režimů pro klima a životní prostředí lze zmínit i rozšíření baseline standardů DZES podmíněnosti o standard DZES 2. Hlavním cílem tohoto standardu je ochrana půd bohatých na uhlík (mokřadů – zamokřených půd a rašelinišť) a zabránění degradace těchto lokalit. Tento standard se vztahuje na veškerou způsobilou zemědělskou půdu bez ohledu na její využití, ať už jde o ornou půdu, trvalé travní porosty nebo trvalé kultury. Jedná se konkrétně o režim ochrany půd bohatých na uhlík na travních porostech, na orné půdě a zákaz vybudování nové odvodňovací soustavy. Podmínky

standardu jsou vztaženy vždy k jednotlivým plochám evidovaným v evidenci využití půdy jako půda bohatá na uhlík. Mapová vrstva půd bohatých na uhlík (PBC) je vymezena v LPIS. Standardy podmíněnosti i intervence jsou vztaženy k programovému období 2023 – 2027, podmínky pro návazné období, tj. po roce 2027 stanoveny nejsou.

Dosažené výsledky

Od roku 2014 je hodnocení organické hmoty součástí agendy Agrochemického zkoušení zemědělských půd. Databáze obsahuje výsledky šesti parametrů (Cox, CTOT, NTOT, glomalin, Q4/6, C:N) v rozsahu 45 tisíc vzorků a každoročně se rozšiřuje o 5 100 vzorků, odebíraných převážně z orné půdy. Výsledky jsou dostupné uživatelům a vlastníkům půdy prostřednictvím výsledkové zprávy v LPIS. Dále jsou zpracovávány statistické reporty pro všechny územně správní celky. Úkol ÚKZÚZ je trvale zakotven v této agendě.

Základní celofaremní ekoplatba na základě dat deklarovaných v rámci jednotné žádosti 2025:

- výměra deklarované orné půdy žadatelů obhospodařujících více než 30 ha: 3 491 047 ha,
- počet žadatelů s výměrou orné půdy nad 30 ha: 7 393.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Celofaremní ekoplatba je intervencí Strategického plánu Společné zemědělské politiky typu přímých plateb, která je vyplácena na základě ustanovení čl. 31 Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2115/2021 v plné výši z prostředků Evropského zemědělského záručního fondu. Tato intervence je vyplácena ve dvou sazbách, proto pro ni jsou stanoveny dvě obálky.

obálka	finanční strop pro rok 2025 [mil. Kč]	sazba pro rok 2025 [Kč/ha]
základní celofaremní ekoplatba	5 501,22	1 578,37
prémiová celofaremní ekoplatba	92,54	17 521,20
dotace z fondu EU	5 593,76	

Výplata prostředků proběhne v souladu s právním rámcem EU a harmonogramem výplat v roce 2026, proto jsou výše uvedené údaje koncipovány jako plánované, nikoliv skutečně vyplacené.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Činnost trvale zavedena v agendě AZPP. Screening organické hmoty půd ČR je dlouhodobým úkolem. Intervence Strategického plánu Společné zemědělské politiky je implementována v rámci finanční perspektivy 2023-2027. Opatření je průběžně plněno.

Indikátory pro sledování pokroku:

- finanční podpory v přímých platbách.

4.3.4 SLEDOVÁNÍ KVALITY PODZEMNÍCH A POVRCHOVÝCH VOD V SOUVISLOSTI S POUŽÍVÁNÍM HNOJIV A PESTICIDŮ

Cílem uvedených opatření je omezit zatížení půdy a následně vodních zdrojů nežádoucím znečištěním v souvislosti s používáním přípravků na ochranu rostlin opatření. Gestor: Mgr. Martin Pták (Sekce technické ochrany životního prostředí, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Monitoring pesticidů a jejich reziduí (metabolitů) v podzemních a povrchových vodách je součástí Rámcového programu monitoringu. Současný program monitoringu je sestaven na období 2025–2026.

Program situačního a provozního monitoringu podzemních vod je pravidelně aktualizován podle výsledků provozního monitoringu z předchozího období a s ohledem na požadavky NAP k bezpečnému používání pesticidů v ČR. Program monitoringu se vyvíjí také podle požadavků EU a na základě literární rešerše s cílem identifikovat další potencionální polutanty, nalézané v podzemních vodách v zahraničí. Přítomnost reziduí pesticidů a hnojiv v podzemních vodách je známa díky monitoringu celé řady rizikových látek. Výsledky monitoringu podzemních vod jsou ukládány do aplikace IS ARROW.

Snižování zátěže zemědělských půd a následně vodních zdrojů rezidui pesticidů také napomáhá naplňování opatření stanovených Národním akčním plánem k bezpečnému používání pesticidů v ČR pro období 2025-2029 (NAP), který byl projednán a schválen vládou ČR dne 8. ledna 2025. Omezení rizik spojených s používáním přípravků pro povrchové a podzemní vody je jedním z hlavních cílů tohoto dokumentu.

Ke snižování používání pesticidů přispívá kromě uplatňování principů ekologického zemědělství, kterému je věnována kapitola 4.3.5, také opatření Integrovaná produkce, které je součástí podpor poskytovaných z PRV a návazně SP SZP. Jedná se o systém šetrného hospodaření s omezením vstupů a s využitím postupů a technologií šetrných k životnímu prostředí, který tvoří základ pro produkci kvalitní produkce zeleniny, víceletých produkčních plodin, jahod, brambor, ovoce a vína. Prostřednictvím omezení prostředků na ochranu rostlin dojde ke snížení smyvu těchto látek a jejich reziduí do podzemních vod. Od roku 2024 je ve SP SZP nově podporována intervence AEKO Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě, která je cílena na povodí vodárenských nádrží Švihov, Římov, Vrchlice a Opatovice.

Znečištěním vod dusičnany ze zemědělských zdrojů se zabývá nitrátová směrnice (Směrnice Rady 91/676/EHS), která je implementována § 33 vodního zákona a transponována do nařízení vlády č. 262/2012 Sb., o stanovení zranitelných oblastí a akčním programu. Nitrátová směrnice platí více než 30 let (od roku 1991) a během této doby došlo k řadě změn v legislativních předpisech a v činnostech a znalostech zemědělského sektoru.

Koncentrace dusičnanů ve vodách jsou pravidelně a kontinuálně sledovány a v intervalu 4 let je revidováno vymezení zranitelných oblastí. Zemědělské hospodaření ve zranitelných oblastech dále upravuje akční program nitrátové směrnice, který se též v pravidelných čtyřletých intervalech reviduje. Nový revidovaný akční program je účinný od 1. 7. 2024.

MŽP zajišťuje monitoring vybraných pesticidů pro potřeby hodnocení chemického stavu útvarů povrchových vod (tabulka 1b, příloha č. 3 NV č. 401/2015 Sb., o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech) a dále monitoring pesticidů ze seznamu sledovaných látek, tzv. Watch Listu, podle článku 8b směrnice 2008/105/ES ve znění směrnice 2013/39/EU. 5. Watch List (aktuální) byl stanoven Prováděcím rozhodnutím Komise (EU) č. 2025/439 ze dne 28. února 2025. Do Watch Listu byly nově zařazeny tyto pesticidy abamektin, skupina azolových pesticidů sloučenin (bromukonazol, cyazofamid, difenokonazol, epoxikonazol, mefentriflukonazol, propikonazol, tritikonazol) a etoxazol). Monitoring těchto látek započal v průběhu roku 2025.

Monitoring pesticidů a jejich reziduí (metabolitů) v povrchových vodách je součástí monitoringu vodních útvarů v jednotlivých oblastech povodí, který průběžně provádějí státní podniky Povodí a náklady hradí z vlastních prostředků. Zejména důležitý je tento monitoring

ve vodárenských nádržích, kdy spolupracují s provozovateli vodáren. Povodí, s. p. předávají výsledky monitoringu ČHMÚ pro potřeby aplikace IS ARROW a výběr výsledků je součástí Zpráv o stavu vodního hospodářství ČR („Modré zprávy“).

Detailní seznam účinných látek včetně jejich vlastností, použití a toxicitě je zveřejněn na webových stránkách ČHMÚ v rámci informačního systému Pasportizace pesticidů (<http://hydro.chmi.cz/pasporty/>).

Pokračovat bude naplňování opatření stanovených novým NAP. Na plnění dílčích opatření NAP uvolnilo MZe v roce 2025 finanční prostředky ve výši zhruba 20 milionů Kč. Plnění opatření slouží také k získávání podkladů pro koncepční, rozhodovací a analytickou činnost MZe v oblasti rostlinolékařské péče, bezpečného používání přípravků na ochranu rostlin (POR) a k získání informací potřebných pro splnění povinností vyplývajících ze směrnice 2009/128/ES. Některé z nich jsou využívány k přípravě nové společné zemědělské politiky a implementaci strategie „Od zemědělce ke spotřebiteli“. Část prostředků je rovněž zaměřena na monitoring POR v různých systémech pěstování tak, aby se tyto systémy dále optimalizovaly a jejich dopad na životní prostředí (tedy i na povrchové a podzemní vody) se minimalizoval.

Dále se MŽP podílí na plnění směrnice o jakosti vody určené k lidské spotřebě. Do této směrnice byla doplněna řada látek ze skupiny pesticidů, které bude nutno nově monitorovat jako kvalitativní ukazatel v pitné vodě. Směrnice požaduje posouzení rizik pro celý zásobovací řetězec, tj. od přírodního zdroje po místo spotřeby, přičemž se bude jednat o třístupňové posouzení řízení rizik:

- posouzení a řízení rizik částí povodí souvisejících s místy odběru surové vody určené k lidské spotřebě,
- posouzení a řízení rizik každého systému zásobování (vodovodu),
- posouzení rizik domovních rozvodných systémů vody (vnitřních vodovodů).

MŽP je spolugestorem prvního bodu. V rámci posouzení a řízení rizik částí povodí souvisejících s místy odběru surové vody určené k lidské spotřebě má být kladen důraz na identifikaci nebezpečí a náležité monitorování relevantních ukazatelů, jež mohou představovat negativní vliv pro jakost vody určené k lidské spotřebě a na základě identifikovaných negativních vlivů stanovení preventivních opatření.

Od roku 2022 MŽP aktivně spolupracuje na revizi směrnice o vodách a jejich dceřiných směrnic o normách environmentální kvality a o ochraně podzemních vod. V rámci revize směrnice jsou přidány další pesticidní látky a jejich metabolity. V podzemních vodách budou monitorovány i relevantní a nerelevantní pesticidy. Jejich seznam bude součástí revidovaných směrnic. Směrnice bude muset být transponována do české legislativy do 21. 12. 2027.

Dosažené výsledky

Přítomnost znečišťujících látek ve vodách je známa díky monitoringu celé řady rizikových látek. Díky podrobnému monitoringu znečišťujících látek mohou být stanovena vhodná opatření, která předcházejí znečištění vod.

V roce 2025 probíhalo vyplácení žádostí o dotaci na integrovanou produkci. V roce 2025 bylo ze SP SZP celkem vyplaceno 419 mil. Kč na výměru 31 tis. ha. Tyto podpory jsou spolufinancovány z evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV). Zároveň poprvé proběhl příjem žádostí o dotace na intervenci SP SZP – AEKO Omezení používání pesticidů v OPVZ na orné půdě. V roce 2025 bylo na tuto intervenci celkem vyplaceno 56,8 mil. Kč na výměru 17 tis. ha.

Finanční prostředky na realizaci opatření

- dotace ze státního rozpočtu: 31,5 mil. Kč
- dotace z fondů EU: 475 mil. Kč

NPŽP Na financování monitoringu byla využita výzva č. 2/2025: Monitoring složek životního prostředí (alokace 164 mil. Kč). Z této částky byla v roce 2025 vyplacena ČHMÚ na projekt „Monitoring množství a jakosti vod v souladu s rámcovým programem monitoringu na roky 2024–2027 částka 74 mil. Kč.

Tato výzva navazuje na výzvu NPŽP č. 3/2023 Monitoring podzemních a povrchových vod (alokace 37 mil. Kč).

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Monitoring se bude vyvíjet s ohledem na vývoj evropských právních předpisů a také s ohledem na vývoj diskuse k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o udržitelném používání přípravků na ochranu rostlin. V současné době platí směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů. V roce 2024 došlo také k aktualizaci Národního akčního plánu k bezpečnému používání pesticidů na období 2025–2029.

Pro pokračování podrobného monitoringu podzemních a povrchových vod, včetně reziduí hnojiv a pesticidů v nich, je nejzásadnější zajistit v rozpočtech dotčených resortů dostatečné finanční prostředky, aby nedocházelo k jeho redukci ve vazbě na redukci rozpočtů jednotlivých institucí (podniky Povodí, ČHMÚ). Budoucí vývoj zjevně směřuje k potřebě intenzivnějšího monitoringu některých stávajících a zejména též nových polutantů.

Pokračovat bude naplňování opatření stanovených novým NAP. Na plnění dílčích opatření NAP uvolnilo MZe v roce 2024 finanční prostředky ve výši zhruba 20 milionů Kč. Část prostředků je rovněž zaměřena na monitoring POR v různých systémech pěstování tak, aby se tyto systémy dále optimalizovaly a jejich dopad na životní prostředí se minimalizoval (tedy i na povrchové a podzemní vody).

Indikátory pro sledování pokroku:

- počet sledovaných pesticidních látek,
- počet útvarů povrchových a podzemních vod dosahujících dobrého stavu v dotčených ukazatelích.

Pro období NAP 2025–2029 jsou uvedeny nové indikátory pro sledování pokroku.

Požadavky nitrátové směrnice jsou průběžně plněny, revize ZOD a akční program jsou vyhlášeny pro období 2024–2028.

4.3.5 PODPORA ROZVOJE EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

Cílem opatření je přispět k omezení negativních vlivů zemědělského hospodaření na vodní zdroje a na stav zemědělské půdy. Gestor: : Ing. T. Skrčená (Sekce ekologického zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání); Ing. K. Novotná, Ph.D. (Sekce pro fondy EU, zahraniční záležitosti a obchodní spolupráci, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Ekologické zemědělství (EZ) přispívá k řešení problematiky zachování biodiverzity, zabránění degradace půd (vodní a větrná eroze, acidifikace, dehumifikace a utužení), ochrany vodních zdrojů, opatření zmírňující změnu klimatu apod. Dotační podpora EZ z fondů EU byla poskytována v rámci Programu rozvoje venkova a pokračuje i v rámci nového Strategického plánu Společné zemědělské politiky (SP SZP) pro období 2023–2027. Podpora má formu dotace poskytované na plochu obhospodařovanou v režimu EZ nebo dotace na projekty.

Intervence 23.70 Ekologické zemědělství zahrnuje plošnou podporu přechodu z konvenčního na ekologické zemědělství i podporu pro udržení hospodaření certifikovaného EZ.

V roce 2023 vyhlásilo MZe 16. kolo příjmu žádostí o dotaci z PRV, a to na operace 1.1.1 Vzdělávací akce a 1.2.1 Informační akce s celkovou alokací 140 mil. Kč. Podpora rozšiřování znalostí byla nedílnou součástí také 14. a 15. kola příjmů žádostí v roce 2022 (s alokací 45 mil. Kč v obou kolech). V rámci těchto operací je možné realizovat dotované semináře, workshopy, přednášky pro zemědělskou veřejnost (prezenční nebo on-line formou), kdy téma EZ je zahrnuto v podporovaných záměrech, a to v průběhu 12 měsíců od podpisu dohody (nejpozději do 30. 6. 2025).

V rámci nového Strategického plánu SZP je znovu nastaveno bodové zvýhodnění v rámci preferenčních kritérií, příp. zvýhodnění v podobě vyšší míry dotace pro subjekty v EZ, a to u intervence 33.73 - Investice do zemědělských podniků a 34.73 – Investice do zpracování zemědělských produktů, dále u intervence 49.75 – Zahájení činnosti mladého zemědělce, Intervence 51.77 – Inovace při zpracování zemědělských produktů a od roku 2024 u spuštěné Intervence 37.73 – Technologie snižující emise GHG a NH₃ a Intervence 45.73 – Investice do nezemědělských činností. Tato investiční projektová opatření však nemají přímou vazbu na Konceptci ochrany před následky sucha pro území České republiky na období 2023–2027.

Mimo Společnou zemědělskou politiku je rozvoj EZ podporován skrze aktivity vycházející z Akčního plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2021–2027 (APEZ).

Jedná se např. o národní propagační kampaň na podporu biopotravin a EZ koordinovanou Státním zemědělským intervenčním fondem (SZIF) zaměřující se na zvýšení povědomí spotřebitelů o EZ a biopotravinách a tím i navýšení jejich spotřeby, projekt je notifikován do roku 2028. MZe každoročně také pořádá informační akci Září – měsíc biopotravin a EZ.

Podpora EZ ze strany MZe je dále zaměřena na podporu výzkumu, podporu aktivit nestátních neziskových organizací (NNO) formou národních dotací na projekty realizované v oblasti osvěty a šíření povědomí o EZ a biopotravinách, řadou národních dotací v rámci tzv. Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (Zásad) či zavádění biopotravin do veřejného stravování za účelem zvyšování odbytu biopotravin na lokálním trhu. Od školního roku 2023/2024 byl zaveden minimální povinný 10% podíl biopotravin v tzv. školních projektech Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol.

Podpora odbytu biopotravin je realizována nově prostřednictvím zavádění biopotravin do veřejného a školního stravování. V roce 2025 byla schválena novela vyhlášky o školním stravování (MŠMT), která zavádí minimální povinný hmotnostní podíl 2 % biopotravin od 1. 9. 2025 a 5 % od 1. 9. 2028 pro školní jídelny vařící pro více než 180 strávníků.

Díky tomuto opatření budou mít jednak děti zajištěny v rámci svého stravování garantovaný přístup ke kvalitním potravinám z ekologické produkce se všemi jejich benefity, zároveň je to

cesta podpory možného odbytu lokálních producentů biopotravin, která by mohla zároveň pomoci nastartovat jednak vyšší míru produkce, ale i zpracování ekologických produktů.

V roce 2025 byla také schválena metodika „Minimální standardy odpovědného veřejného zadávání“ (MMR), která pro veřejné zakázky na dodávky potravin a zajištění stravovací služby usnesením vlády doporučuje mimo jiné 5% podíl biopotravin do institucionálního stravování (podlimitních a nadlimitních zakázek).

Z národních dotací v rámci dotačních programů dle Zásad jsou čerpány finanční prostředky v souvislosti s podporou EZ v oblasti poradenství a vzdělávání do EZ, podporou evropské integrace nevládních organizací na členství a účast na jednáních hlavní mezinárodní organizace pro EZ – IFOAM Organics Europe, či na účast na mezinárodních veletrzích a výstavách v zahraničí se zaměřením na bioprodukty a EZ (tradičně zejména Biofach). Dále je podporována činnost demonstračních farem za účelem přenosu znalostí v zemědělství cílených na udržitelné způsoby hospodaření, od roku 2019 je realizován také dotační program na restrukturalizaci ovocných sadů v režimu EZ s cílem zlepšit zdravotní stav ovocných stromů a zlepšit kvalitu produkovaného ovoce. V rámci národních dotací jsou nově rovněž podporována opatření zlepšující welfare hospodářských zvířat. Dlouhodobě je poskytována také podpora České technologické platformy pro ekologické zemědělství (ČTPEZ), která se zaměřuje na přenos informací mezi vědou, výzkumem a zemědělskou a podnikatelskou praxí z oblasti EZ. Probíhá také řada odborných seminářů na různá aktuální témata pro ekozemědělce.

V rámci Ročního vzdělávacího plánu MZe pro odborné vzdělávání veřejnosti, v letech 2023, 2024 a 2025 zacíleného především na aktivity pro děti a mládež, byla realizována zakázka na zabezpečení exkurzí pro děti a mládež na ekologicky hospodařící farmy.

Prostřednictvím ÚZEI pravidelně probíhá shromažďování statistický dat o EZ pro Eurostat, sběr údajů o trhu biopotravin a pro sledování ekonomického stavu ekologických podniků v rámci Zemědělské účetní datové sítě (FADN, nově FSDN). MZe dále realizuje pravidelné školení kontrolních a dozorových orgánů se zaměřením na kontrolu EZ.

Dosažené výsledky

Na základě předběžného vyhodnocení jednotných žádostí na intervenci 23.70 Ekologické zemědělství Strategického plánu SZP pro rok 2025 lze konstatovat, že plocha pod závazkem hospodaření dle principů ekologického zemědělství v porovnání s daty z roku 2024 vzrostla. Dotace na zemědělskou půdu s druhem zemědělské kultury trvalé travní porosty a standardní orná půda – Pěstování ostatních plodin na standardní orné půdě jsou dominantní v rámci opatření EZ. Dotace na tyto závazky však budou vyplaceny nejdříve v roce 2026.

K 31. 12. 2024 v EZ hospodařilo 5 565 ekologických zemědělců na celkové výměře 604 803 ha, což představuje podíl 17,12 % z celkové výměry zemědělského půdního fondu v ČR v LPIS. Počet farem narostl meziročně o 4,1 %, tj. o 220 farem. Plochy obhospodařované ekologickými zemědělci opět vzrostly, a to o cca 9 614 ha. Jednalo se však o menší meziroční nárůst než v předchozím roce.

V rámci národních dotací byly v roce 2025 např. z celkových 22 schválených a podpořených demonstračních farem 4 registrovány v režimu EZ. V rámci podpory restrukturalizace ovocných sadů v EZ byla podpořena výsadba 9,49 ha.

V rámci pravidelné akce Září – měsíc biopotravin a EZ, která měla v roce 2025 již 21. ročník, proběhla tisková konference spolu s vyhlášením vítěze prestižní soutěže Biopotravina roku. Realizováno bylo 7 akcí v terénu (formou dožínek, farmářských trhů a dnů otevřených dveří ekofarem) za účasti zaměstnanců MZe, do kampaně bylo zapojeno více než 30 partnerů formou soutěží na sociálních sítích a 9 partnerů formou další spolupráce. Dále byly zapojeny 4 influencerky, vytvořeny byly v rámci kampaně 2 reels na sociálních sítích (s odborným přesahem), dále byl realizován odborný webinář pro veřejnost s autorkou kuchařek H. Zemanovou, publikovány byly články, recepty a fakta o EZ.

V roce 2025 byla prostřednictvím propagační kampaně SZIF realizována zakázka, v rámci níž bylo vyprodukováno 6 reportáží z ekofarem, které byly prezentovány v médiích

a prostřednictvím sociálních sítí. Pokračovala a byla rozšířena spolupráce s profesionálním fotografem a dalšími influencery za účelem prezentace EZ široké veřejnosti i specifickým cílovým skupinám, a dále s médii prostřednictvím tvorby a realizace osvětových a propagačních článků a dalších aktivit, akcentováno bylo téma podpory biopotravin ve veřejném stravování, obilovin a produkce na orné půdě či prezentace ukázek dobré praxe.

V rámci podpory projektů NNO byly v roce 2025 spolufinancovány 4 projekty spolupracujících organizací, které se zabývají osvětou a propagací ekologického zemědělství.

Finanční prostředky na realizaci opatření

V rámci intervence 23.70 Ekologické zemědělství bylo v roce 2025 vyplaceno 1,86 mld. Kč na výměru 588 tis. ha. Jedná se převážně o žádosti o dotaci podané v roce 2024. Zdrojem financování je Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EZFRV) a doplněné kofinancováním ze státního rozpočtu (ve výši 65 % celkových veřejných výdajů).

V rámci národních dotací bylo na projekty NNO schváleno v roce 2025 celkem 1 537 960 Kč (v roce 2024 to bylo 2,03 mil. Kč).

Rozpočet propagační kampaně SZIF pro rok 2025 činil 3,00 mil. Kč.

Finanční prostředky vyplacené v rámci národních dotací (dle Zásad):

- V programu 20.B cíleném na chov drůbeže bylo ve sledovaném dotačním období 2024 podpořeno 188 chovatelů celkovou částkou 389 592 tis. Kč, z toho 40 074 tis. Kč (10,28 %) čerpalo 14 žadatelů hospodařících v režimu EZ.
- Program 20.C pro zlepšení chovu prasat využilo v roce 2024 179 chovatelů při celkové dotaci 217 741 tis. Kč, z toho 36 541 tis. Kč (16,8 %) připadlo 15 ekofarmám.
- V nově vyhlášeném programu 20.E zaměřeném na chov vykrmovaných býků bylo v roce 2024 vyplaceno 127 787 tis. Kč celkem 790 žadatelům, z toho 5 879 tis. Kč (4,6 %) připadlo 128 žadatelům s chovem vykrmovaných býků v režimu EZ.
- V rámci dotačního programu 9.F.e. Regionální přenos informací bylo vyplaceno v roce 2024 na poradenské služby v EZ 2 236 118,48 Kč.
- Na podporu restrukturalizace ovocných sadů v režimu EZ bylo v roce 2024 byla z programu podpořena výsadba 9,49 ha s dotací v celkové výši 2 906 590 Kč.
- Na demonstrační farmy v režimu EZ bylo vyplaceno v roce 2025 celkem 2 617 500 Kč.
- ČTPEZ byla v roce 2025 podpořena částkou 2 500 000 Kč.
- Na odrůdové zkoušky v EZ v rámci programu 9.A.b.4.i. bylo v roce 2025 vyplaceno 900 000 Kč.

Poskytnuté finanční prostředky celkem za rok 2025:

- SR: 10,5 mil. Kč *
- fondy EU: 1 863 mil. Kč
- finanční náklady celkem: 1 873,5 mil. Kč

* dle dat dostupných k 16. 1. 2026, informace o celkových reálně vynaložených prostředcích na výše uvedené aktivity realizované v roce 2025 nejsou v době zpracování dostupné

Podpora EZ by měla pokračovat minimálně ve stávajícím rozsahu, avšak pro naplnění cílů stanovených v APEZ a dalších strategických dokumentech MZe i EU by měla být podpora rozvoje EZ zvýšena a zefektivněna, a to zejména s důrazem na podporu přechodu ploch v okolí ochranných pásem vodních zdrojů a produkčních orných ploch do EZ. Pro dlouhodobě udržitelný rozvoj EZ je třeba zaměřit podporu, vedle stále velmi potřebné osvěty a propagace, též na efektivně cílené poradenství (a to zejména na produkční hospodaření na orné půdě či v sadech), a také na tvorbu, rozvoj a podporu efektivních a funkčních dodavatelско-odběratelských vztahů za účelem lokálního uplatnění místní bioprodukce.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

- poskytnuté finanční prostředky,
- výměra ploch,
- počet zemědělců zavádějících ekologické zemědělství.

4.3.6 PODPORA PRINCIPŮ PRECIZNÍHO ZEMĚDĚLSTVÍ

Cílem opatření je přispět k obnově retenčních a infiltračních schopností zemědělské půdy a zvýšit tak odolnost vůči dopadům zemědělského sucha. Postupné zavádění principů precizního zemědělství dále přispěje k omezení kontaminace vodních zdrojů nežádoucím znečištěním, zejména pesticidy. Gestor: Ing. Jan Marek (Sekce ekologického zemědělství., komodit, výzkumu a vzdělávání, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Podpora principů precizního zemědělství je na ministerstvu zemědělství realizována více aktivitami.

Aktivita I – Podpora precizního zemědělství v rámci SZP 2023–2027

V roce 2025 bylo možné v rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027, intervenci 33.73 – Investice do zemědělských podniků, podat žádost o dotaci na nákup většiny dostupných technologií precizního zemědělství, a to včetně zemědělských navigací, systémů pro variabilní aplikaci hnojiv či přípravků na ochranu rostlin.

Intervence byla rozčleněna do několika záměrů:

- projekty do 2 000 000 Kč včetně a zároveň žadatel hospodaří na maximálně 150 ha a splňuje definici MSP; Živočišná výroba (skot, prasata, drůbež, ovce, kozy, koně, králíci, běžci, hmyz určený k lidské spotřebě nebo k výrobě zpracované živočišné bílkoviny, zvěř ve farmovém chovu),
- projekty do 2 000 000 Kč včetně a zároveň žadatel hospodaří na maximálně 150 ha a splňuje definici MSP; Rostlinná výroba,
- skot,
- prasata,
- drůbež,
- ostatní živočišná výroba (ovce, kozy, koně, králíci, běžci, hmyz určený k lidské spotřebě nebo k výrobě zpracované živočišné bílkoviny, zvěř ve farmovém chovu),
- rostlinná výroba,
- vinná réva,
- welfare drůbeže,
- welfare prasnic.

Z pohledu cílů Koncepce jsou relevantní zejména záměry b) a g), ve kterých bylo možné žádat o technologie související s rostlinnou výrobou, tedy technologie, které mají přímý vliv na hospodaření se zemědělskou půdou, a tím pádem i na její kvalitativní parametry.

Subjekty, které zahrnuly do svých projektů zařízení pro precizní zemědělství, získaly navíc 8 preferenčních bodů, tzn. zvýšily svou pravděpodobnost, že projekt bude financován.

Projekty podané v roce 2025 budou schvalovány až v roce 2026 a propláceny v letech následujících. V roce 2025 byla schvalována většina projektů podaných v roce 2024.

V roce 2025 bylo dále možné v rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027, intervenci 37.73 Technologie snižující emise GHG a NH₃, podat žádost o dotaci na pořízení technologií přesného dávkování dusíku a technologie pro precizní zemědělství jako např. systémy řízení sekcí rozmetadla, systémy pro variabilní aplikaci hnojiv, plodinový senzor, nosič plodinových senzorů, systém pro spektrální analýzu zemědělských materiálů (NIR), rozmetadla hnoje a tuhých minerálních hnojiv pro přesné a variabilní dávkování, aplikátory, aplikační cisterny pro přesné a variabilní dávkování.

Subjekty, které zahrnuly do svých projektů technologie přesného dávkování dusíku a technologie pro precizní zemědělství získaly navíc 10 preferenčních bodů.

V roce 2025 byla schvalována většina projektů podaných v roce 2024, u některých zároveň došlo již i k proplacení, zbytek bude proplacen v letech následujících.

V roce 2025 byly vypláceny projekty zaregistrované v roce 2023 nebo 2024.

Aktivita II – Podpora precizního zemědělství v rámci programu 9.F.m. Demonstrační farmy

Zemědělské podniky/farmy měly možnost zapojit se do dotačního programu 9.F.m. Demonstrační farmy 2025. Jedná se o dotační program určený pro transfer praktických zkušeností od zapojených zemědělských subjektů k široké odborné veřejnosti, realizovaný formou názorných/praktických ukázek ucelených postupů, udržitelných způsobů hospodaření, ukázek využití půdoochranných a precizních technologií v poloprovozních/provozních podmínkách zemědělského podniku.

V roce 2025 bylo precizní zemědělství prezentováno na setkáních s následující tematikou doplněnou praktickými ukázkami: např. robotizace rostlinné výroby, plošně diferencované hnojení, optimalizace uspořádání DPB, technologie strip-till včetně modifikace pro širokořádkové plodiny, role DPZ a využití radiometrických dat pro praktické aplikace a další.

V rámci dotačního programu 9.F.m se v roce 2025 k propagaci systémů a technologií precizního zemědělství hlásilo 12 subjektů z celkového počtu 22 demonstračních farem s celkovým rozpočtem 15,09 mil. Kč, z toho připadá částka asi 8,60 mil. Kč na demonstrační farmy se zaměřením na precizní zemědělství. Žádosti o proplacení za rok 2025 budou schvalovány a propláceny v roce následujícím.

Dosažené výsledky

V případě Aktivity I byly v roce 2025 vypláceny projekty zaregistrované v roce 2023 nebo 2024. Kdy k 31.1.2025 bylo za intervenci 33.73 proplaceno 181 projektů s výší dotace na precizní technologie ve výši 23,7 mil. Kč. U intervence 37.73. v daném roce proplaceno 4 projekty s výší dotace na precizní technologie ve výši 11,5 mil. Kč.

U II aktivity byly v roce 2025 vypláceny podpory subjektům zapojeným do programu 9.F.m. v roce 2024. K 30.11.2025 byla vyplacena dotační podpora na danou činnost 11 subjektům které se hlásili k propagaci technologií precizního, a to v celkové výši 7 800 000 Kč.

Finanční prostředky na realizaci opatření

- SR: 30,7 mil. Kč (A1 22,9 mil. Kč + A2 7,8 mil. Kč)
- fondy EU: 12,3 mil. Kč
- vlastní zdroje investorů: 46,0 mil. Kč
- finanční náklady celkem: 89,0 mil. Kč

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Průběžné splnění stávajících indikátorů.

4.3.7 PODPORA PROVÁDĚNÍ KOMPLEXNÍCH POZEMKOVÝCH ÚPRAV

Cílem opatření je integrování pozemkové držby do optimálního vlastnictví ucelených půdních bloků a dále přispět prostřednictvím „společných zařízení“ k omezení eroze, zvýšení retardace odtoku srážkových vod a prevenci povodní. Gestor: Ing. Antonia Nolfová (Sekce pro fondy EU, zahraniční záležitosti a obchodní spolupráci, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Pozemkovými úpravami dochází k novému uspořádání pozemků a zabezpečuje se jimi přístupnost a využití pozemků pro racionální hospodaření vlastníků půdy. Součástí návrhu pozemkových úprav je plán společných zařízení, který zahrnuje opatření sloužící ke zpřístupnění pozemků, protierozní a vodohospodářská opatření zaměřená zejména na snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí.

Dosažené výsledky

Realizací plánů společných zařízení dochází mimo jiné k úpravám drobných vodních toků, k budování nových nádrží, k protipovodňovým úpravám jako jsou např. suché nádrže (pro nárazové zdržení vody v krajině) nebo malé vodní nádrže (pro retenci vody v krajině), které jsou dále využitelné v obdobích sucha. Tím se pozemkové úpravy podílejí výrazně na odstraňování negativních dopadů klimatických změn a řešení odtokových poměrů v krajině. Doposud bylo v rámci Programu rozvoje venkova realizováno 99 projektů zaměřených na vodohospodářská a protipovodňová opatření a opatření pro omezení dopadů zemědělského sucha za 574 mil. Kč.

Pozemkové úpravy jsou hrazeny jak ze státního rozpočtu (Rozpočet Státního pozemkového úřadu – RSPÚ), tak i z finančních zdrojů/fondů EU (Program rozvoje venkova – PRV, Strategický plán Společné zemědělské politiky – SP SZP, Operační program Životní prostředí – OPŽP, Národní plán obnovy – NPO).

Finanční prostředky na realizaci opatření

Vynaložené finanční prostředky ze všech zdrojů [v mil. Kč]

rok	2025
VPS+RSPÚ	874,00
PRV (předfin.)	907,94
OPŽP (předfin.)	0,00
NPO (předfin.)	0,00
SZP (předfin.)	3,74
celkem	1 785,68

Zdroj: Sekce 14 000 a Státní pozemkový úřad, stav dle zadaných faktur v ISU k 31.12.2025 v mil. Kč. Pozn.: PRV (předfin.) – předfinancování pozemkových úprav z národních zdrojů, VPS – Všeobecná pokladní zpráva, RSPÚ – Rozpočet Státního pozemkového úřadu, OPŽP – Operační program Životní prostředí, NPO – Národní plán obnovy; údaje o financování pozemkových úprav z VPS a RSPÚ jsou včetně návrhových prací.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Splněno částečně – realizace bude probíhat i nadále. Podpora pozemkových úprav z národních a evropských zdrojů bude probíhat i nadále. Do konce roku 2024 proběhla realizace pozemkových úprav z financí Národního plánu obnovy. Příjem žádostí o dotaci na pozemkové úpravy v rámci Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023-2027 probíhá od září 2025.

4.4 ZVÝŠENÍ RETENČNÍ A AKUMULAČNÍ SCHOPNOSTI KRAJINY

4.4.1 OBNOVA PŘIROZENÝCH FUNKCÍ VODNÍCH TOKŮ A NIV

Cílem opatření je zvýšení odolnosti ekosystémů vůči suchu a obnova ekosystémových funkcí přirozených vodních toků. Gestor: Mgr. Ladislav Faigl (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Realizace opatření přispívá k obnově přirozeného vodního režimu krajiny a ke zvýšení odolnosti území vůči suchu včetně posílení biodiverzity. Jedná se o komplexní a integrovaný způsob řešení, který vychází mj. z požadavků „Rámcové směrnice o vodách“ (směrnice 2000/60/ES), realizující konkrétní požadavky obsažené v plánech povodí.

Národní plány povodí pro období 2022–2027, schválené vládou 19. 1. 2022 usnesením č. 31, obsahují celkem 500 opatření k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů, umožňujících dosažení dobrého ekologického stavu nebo dobrého ekologického potenciálu, které odpovídají cílům opatření 4.4.1. Dále obsahují 286 opatření ke snížení nepříznivých účinků sucha.

Dosažené výsledky

Realizace opatření průběžně probíhá. Stav realizace opatření z plánů povodí je sledován každé tři roky v souvislosti se zpracováním souhrnné zprávy o plnění programů opatření pro vládu v souladu s § 26 odst. 7 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů. Tato souhrnná zpráva doplní v roce 2025 Zprávu o stavu vodního hospodářství za rok 2024. Zároveň je pokrok dosažený při provádění programů opatření popsán ve zprávě, kterou členské státy Evropské unie podle čl. 15 odst. 3 směrnice 2000/60/ES předkládají do tří let od schválení plánů povodí Evropské komisi.

Z uvedených 500 opatření k zajištění odpovídajících hydromorfologických podmínek vodních útvarů, umožňujících dosažení dobrého ekologického stavu nebo dobrého ekologického potenciálu bylo k roku 2024, tedy k polovině šestiletého plánovacího cyklu, bylo dokončeno nebo probíhá 256 opatření, nezahájeno bylo 204 opatření, zrušeno bylo 13 opatření a u 27 opatření není stav realizace známý.

Z uvedených 286 opatření ke snížení nepříznivých účinků sucha bylo dokončeno nebo probíhá 193 opatření, nezahájeno bylo 88 opatření, zrušena byla 3 opatření a u 2 opatření není stav realizace známý.

Náklady na výše uvedená dokončená a probíhající opatření v letech 2022 až 2024 činily 1697,07 mil. Kč, z toho 934,70 mil. Kč bylo hrazeno z fondů EU.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Finanční náklady v r. 2025 jsou průměry/rok z období 2022–2024 ve členění:

- SR: 254,12 mil. Kč
- Fondy EU: 311,57 mil. Kč
- Vlastní zdroje investorů
- Jiné zdroje (uvést název)
- Finanční náklady celkem: 565,69 mil. Kč

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Rychlejší naplňování opatření omezují především nevyjasněné nebo komplikované vlastnické poměry v dotčeném území a nesouhlasy vlastníků pozemků. Typický je tento důvod pro revitalizační opatření, která se často vyžadují na větší plochy pozemků v soukromém vlastnictví. Překážkou jsou též finanční a ekonomické důvody (nepřidělená dotace, vyčerpaná alokace apod.), případně technická neproveditelnost. V případě, že opatření dosud nebylo realizováno, bude realizováno ve zbývajících částí plánovacího období, tedy do roku 2027.

Indikátory pro sledování pokroku:

- počet realizovaných opatření z plánů povodí během plánovacího období,
- údaje o počtech lokalit s dosaženým dobrým stavem.

4.4.2 REGULACE ODTOKU Z MELIORAČNÍCH ODVODŇOVACÍCH ZAŘÍZENÍ

Cílem uvedeného opatření je umožnit regulaci („zpomalení“, retardaci) odtoku vody z melioračních zařízení na vhodných místech a tím umožnit v suchých obdobích zadržet vodu v půdním profilu v okolí odvodňovacích detailů tzv. podmokem. Gestor: doc. Ing. Zbyněk Kulhavý, CSc. (Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy, v.v.i.); Ing. Milan Rybka (Státní pozemkový úřad)

Obecný popis plnění opatření

Opatření umožňuje řízením odtoku vod z odvodňovacích systémů ovlivňovat úroveň hladiny podzemní vody na pozemku a stávající hydromeliorační stavbu tak přizpůsobit aktuálním požadavkům na vodní režim krajiny. Opatření zachovává funkčnost odvodnění a doplňuje jej o možnost zvýšit retenční či akumulární potenciál pozemku. Uvedené principy jsou vhodné jak pro POZ, tak pro HOZ.

V rámci opatření jsou formulovány následující postupové fáze:

- digitalizace archivních projektových dokumentací,
- identifikace skutečného provedení a stavu či funkčnosti podzemních částí,
- (předpokládá se s využitím prostředků DPZ),
- zpracování generelu odvodňovacích staveb,
- inventarizace a evidence staveb zemědělského odvodnění – ISMS (pro vybraná k.ú.),
- vytipování vhodných lokalit a realizace opatření.

Tento program nebyl v rámci agendy MZe dosud otevřen. Hlavním důvodem jsou legislativní překážky, komplikující vodoprávní projednání modernizace stavby, vyplývající ze složité vlastnické struktury těchto staveb. Plnění se tudíž zaměřuje na výše formulované přípravné postupové fáze s výjimkou dosud nezahájeného zpracování generelu odvodňovacích staveb, který vyžaduje nejprve zpracování metodiky generelu.

Pro neprodukční plochy bylo pro programové období 2021-27 OPŽP v rámci Specifického cíle 1.3 „Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům“ otevřeno opatření 1.3.1.5 „Odstranění či eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině“.

Opatření je členěno na sledované indikátory:

- počet každoročně zpracovaných katastrálních území,
- plošný rozsah zpracovaných podkladů ke stavbám zemědělského odvodnění,
- poskytnutá finanční podpora (v úvahu dosud přichází jen přípravné fáze opatření).

Dosažené výsledky

Probíhá zatím centrálně nekoordinovaná digitalizace archivních projektových dokumentací:

- VÚMOP, v.v.i. v rámci své výzkumné, zakázkové a poradenské činnosti.
V roce 2025 provedl VÚMOP dohledání v archivech, naskenování a digitalizaci 280 staveb převážně POZ, v celkové ploše 4 703 ha (do konce roku bude dále rozšířeno odhadem o 200 ha). Práce se týkaly 61 katastrálních území, z toho 20 k.ú. kompletně zpracovaných.
- SPÚ digitalizuje průběžně převzaté PD.
V roce 2025 provedl SPÚ digitalizaci či editaci v rámci archivních technických dokumentací celkem 1991 staveb HOZ, v celkové délce 1051 km (z toho 616 km otevřených kanálů a 435 km zatrubněných).
- s.p. Povodí podle vznesených požadavků a dle vlastních harmonogramů prací.

Identifikace skutečného provedení a stavu podzemních částí:

- VÚMOP, v.v.i. v rámci své činnosti provedl identifikaci skutečného provedení (s využitím snímků DPZ – veřejně dostupných nebo vlastních) na celé výše uvedené ploše tj. 4 703 ha resp. v rámci vyhledávacího průzkumu na ploše výrazně větší.

Průzkum stavu podzemních částí inspekci potrubí kamerou nebo odkopáním byl proveden na 3 lokalitách (v k.ú. obcí Svoboda nad Úpou, Mladé Buky, Varnsdorf).

- Na SPÚ identifikace skutečného provedení a stavu funkčnosti pomocí DPZ neprobíhá. Funkčnost podzemních částí probíhá průběžně v rámci kontrolních a inventarizačních prohlídek.

Inventarizace a evidence staveb zemědělského odvodnění:

- VÚMOP, v.v.i. provádí evidence výše uvedených staveb v interních územních databázích (činnosti na aktualizaci ISMS nejsou z rozpočtu MZe hrazeny), případně v rámci tvorby databází konkrétních výzkumných projektů.
- SPÚ průběžně inventarizuje svěřený majetek (stavby kategorie HOZ), upravuje a zpřesňuje průběhy staveb v GIS a promítá je do ISVS VODA a geoportálu SPÚ. Data do ISVS se posílají nyní jedenkrát ročně, protože se už do systému MZe připojují přes webové služby, takže jsou stále ve stavu aktuálním. Data geoportálu SPÚ jsou aktualizovány jednou týdně a veřejnost má možnost si je stáhnout či do nich průběžně nahlížet.

Vytipování vhodných lokalit a realizace opatření:

- VÚMOP, v.v.i. vytypoval 15 lokalit v různých k.ú. s návrhy 165 opatření na POZ v rámci ostatní činnosti.
- SPÚ vytypoval cca 160 vhodných lokalit vhodných k realizaci revitalizačních opatření na HOZ prostřednictvím pozemkových úprav. Dvě opatření již byla realizována. Výše uvedené činnosti (kromě opatření realizovaných prostřednictvím pozemkových úprav) jsou hrazeny z provozního rozpočtu SPÚ.

Stavbu regulační drenáže v Uherčicích (okr. Břeclav) užívá s podporou odbornou VÚMOP a MENDELU zemědělský subjekt ZEMOS a.s. Velké Němčice, užívání je ošetřeno smlouvou s SPÚ č. 232769/2024 o poskytování služeb k zajištění provozu HZZ.

Další činnosti jsou orientovány na informování veřejnosti a motivaci zájmu ze strany vlastníků.

Finanční prostředky na realizaci opatření – v rámci tohoto titulu nečerpáno.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku – po rozvinutí budou doplněny

- počet každoročně zpracovaných katastrálních území,
- plošný rozsah zpracovaných podkladů ke stavbám zemědělského odvodnění,
- poskytnutá finanční podpora.

4.4.3 OBNOVA PŘIROZENÝCH VODNÍCH PRVKŮ V KRAJINĚ

Cílem opatření v ploše povodí pro zajištění stability vodního režimu v krajině je v maximální možné míře zvýšit retenci vody v krajině, snížit a zpomalit povrchový odtok vody a zajistit doplňování podzemních vod. Gestor: RNDr. Jakub Horecký, Ph.D. (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Přirozenými vodními prvky v krajině rozumíme prameniště, mokřadní biotopy (tůň, nivní louky, pobřežní lemy vodních toků a štěrkové říční lavice, mokřadní plochy, mokřadní vrby a olšiny, lužní lesy, rašeliniště, vrchoviště aj.), boční a odstavená ramena vodních toků, periodicky průtočná boční koryta apod. Obnova těchto vodních prvků je dlouhodobě podporována z OPŽP, programu POPFK a PPK a od roku 2022 i v rámci evropského dotačního programu Národní plán obnovy – Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (NPO–POPFK) a částečně v rámci Národního plánu obnovy – Národní program Životní prostředí (NPO–NPŽP), přičemž výše dotace se pohybuje v rozmezí 60–100 % celkových způsobilých výdajů. Od listopadu 2024 je obnova přírodně blízkých vodních prvků podporována rovněž z Národního programu Životní prostředí (NPŽP). Od 1. března 2016 je v rámci Kontroly podmíněnosti (CrossCompliance – CC) chráněn před poškozením nový krajinný prvek – mokřad, sloužící k zajištění retence vody v zemědělské krajině. Od konce roku 2024 je nově v rámci NPŽP podporována péče o mokřady evidované v LPIS jako ekologicky významný prvek.

Dosažené výsledky

Plnění tohoto opatření spočívá v řadě drobných akcí. Z národních programů jsou realizovány stovky až tisíce drobnějších projektů v krajině zaměřených především na tvorbu a obnovu mokřadů a tůní a výsadbu dřevin do zemědělské krajiny. Pro správné naplnění cíle je zapotřebí přirozené vodní prvky nejen obnovovat, ale i nadále chránit ty stávající. Pro obnovu pramenišť a mokřadních biotopů jsou vhodné zejména podmáčené plochy, jejichž hospodářské využití není ekonomicky efektivní nebo takovou obnovu (byť i jen dílčí) nevylučuje, vznikající často v místech nefunkčních melioračních odvodňovacích zařízení.

Pro podporu realizace opatření vznikla i řada podpůrných nástrojů, např. Katalog přírodně blízkých opatření pro zadržení vody v krajině (2018), Zavádění retenčních a infiltračních adaptačních opatření v povodí Moravy (2017), standardy AOPK ČR (Obnova vodního režimu rašelinišť a pramenišť, Výstavba a rekonstrukce malých vodních nádrží přírodně blízkým způsobem, Vytváření a obnova tůní), Pracovní postupy eliminace negativních funkcí odvodňovacích zařízení v krajině (2013) a další pomůcky, které jsou zveřejňovány na internetových stránkách AOPK ČR a Sucho v krajině – strategie ochrany před negativními dopady sucha.

V rámci probíhajícího projektu Pasportizace vodních toků (NPO-POPFK) bylo k 31.10.2024 zmapováno 10 729 km vodních toků, na kterých byla systematicky v celé délce navržena opatření, popř. management úseků (k ochraně, k renaturaci, k revitalizaci). Z programu NPO-POPFK se dále zpracovává několik desítek komplexních vodohospodářských studií, jejichž cílem je návrh realizovatelných opatření na posílení retenčního potenciálu krajiny (např. tůň, mokřady, revitalizace vodních toků, výsadby dřevin, protierozní opatření, infiltrační opatření na kalamitních holinách po kůrovcové kalamitě). Pro objektivní vyčíslení retenčního potenciálu navrhovaných opatření byla pro standardně využívané typy opatření zpracována Metodika pro orientační stanovení retenčního potenciálu revitalizačních opatření v krajině.

Celkové náklady vynaložené na realizaci tohoto opatření v krajině nejsou známy, neboť sledována je širší skupina opatření, zaměřená na posílení přirozených funkcí krajiny, která mimo jiné zahrnuje obnovu krajinných prvků a struktur, obnovu ekostabilizačních funkcí vodních a na vodu vázaných ekosystémů a podporu biodiverzity (tj. obnovu mimolesní zeleně, revitalizaci vodních toků a obnovu tůní, mokřadů a rybníků apod.).

Finanční prostředky na realizaci opatření

V rámci OPŽP 2014-2020, prioritní osy 4 "Ochrana a péče o přírodu a krajinu", specifického cíle 4.3 *"Posílit přirozené funkce krajiny"* bylo za celé programové období žadatelům proplaceno 5 356 mil. Kč dotace EU, z toho v roce 2024 38,47 mil. Kč a v roce 2025 nebyly proplaceny žádné finanční prostředky. V rámci aktuálního OPŽP 2021–2027, specifického cíle 1.3 *"Adaptace na změnu klimatu"* a oblasti klima-příroda bylo v roce 2025 žadatelům proplaceno cca 375 mil. Kč, přičemž alokace činí 5,4 mld. Kč.

Na tvorbu či obnovu přírodě blízkých vodních prvků v roce 2025 nebyly v rámci národních programů PPK a POPFK vyhlášeny výzvy z důvodu možnosti čerpání finančních prostředků z NPO–POPFK, kde byla v daném roce poskytnuta finanční podpora ve výši 137,27 mil. Kč.

V roce 2025 pokračovala realizace projektů v rámci dvou výzev s celkovou alokací 758 mil. Kč z NPŽP, které jsou financovány z prostředků NPO. Jejich cílem je zlepšení ochrany před suchem a povodněmi prostřednictvím efektivního zadržování vody v krajině a zlepšení ekologického a morfologického stavu vodních toků a niv. Jedna z výzev je určena pro správce vodních toků. Administrováno je 23 žádostí s požadovanou podporou přes 202 mil. Kč. V roce 2025 bylo vyplaceno 111 mil. Kč. Druhá výzva podporuje obce a kraje. Zde SFŽP ČR administruje 20 žádostí s předpokládanou dotací ve výši 205 mil. Kč. V roce 2025 bylo vyplaceno 42 mil. Kč.

V rámci NPŽP byl úspěšně dokončen projekt „Realizace protipovodňových opatření města Brna – etapy VII a VIII“. Projekt byl podpořen z prostředků NPO dotací ve výši 762 mil. Kč. Celá tato částka byla do konce roku 2025 vyplacena, z toho 117 mil. Kč v roce 2025.

V listopadu 2024 byla vyhlášena výzva v rámci NPŽP na tvorbu a obnovu přírodě blízkých krajinných prvků, včetně prvků vodních, pro Středočeský, Plzeňský, Jihočeský i Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina s alokací 400 mil. Kč. Následně byla v prosinci 2024 vyhlášena výzva zaměřená na péči o vybrané krajinné prvky evidované v LPIS jako ekologicky významné prvky, včetně mokřadů, s alokací ve výši 100 mil. Kč.

V říjnu 2025 byl zahájen příjem žádostí v rámci výzvy NPŽP na podporu přírodě blízkých protipovodňových opatření a revitalizací vodních toků. Výzva byla připravena v souvislosti s usnesením vlády ČR ze dne 2. dubna 2025 č. 226 o předběžné zprávě projektu Vyhodnocení povodně v září 2024 a je na ni alokována částka ve výši 3 mld. Kč ze státního rozpočtu. Cílem výzvy je posílení ekologické stability krajiny a obnova vodního režimu krajiny, ve smyslu prevence před povodněmi.

druh dotační podpory	objem proplacených finančních prostředků za rok 2025 [mil. Kč]
Národní program Životní prostředí (SFŽP)	
	-
Dotační podpory z kapitoly MŽP	
Program péče o krajinu	0,00
Program Podpora obnovy přirozených funkcí * krajiny	0,00
Celkem podpory poskytnuté z národních zdrojů	0,00
Operační program Životní prostředí 2014–2020	
SC 4.3 Posílit přirozené funkce krajiny	0,00
Operační program Životní prostředí 2021–2027	
SC 1.3 Klima – Příroda (tvorba/obnova přírodě blízkých vodních prvků, vegetačních krajinných prvků, revitalizace vodních toků a niv, zakládání veřejné sídelní zeleně atp.)	375,00
Celkem podpory financované z EU	375,00
Národní plán obnovy*	
Národní program Životní prostředí	269,92
Podpora obnovy přirozených funkcí *	137,27
Celkem podpory financované v rámci NPO	407,19
Podpory poskytnuté MŽP celkem	782,19

* finance na podporu jsou poskytnuty ze státního rozpočtu, kam se po splnění stanovených cílů vrátí z evropského Nástroje pro oživení a odolnost

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Jedná se o průběžné opatření, s jehož finanční podporou se počítá i v následujících letech.

Indikátory pro sledování pokroku:

- plocha obnovených či vytvořených vodních a mokřadních biotopů [ha].

4.4.4 OPATŘENÍ NA LESNÍ PŮDĚ

Cílem opatření je zachování vyrovnané vodní bilance v krajině a udržení stabilních a odolných lesních ekosystémů. Gestor: Ing. Petr Uzel (Sekce lesního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Opatření obsahuje 4 samostatné aktivity:

- Podpora výsadby melioračních a zpevňujících dřevin v rámci § 24 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, je poskytována v rámci celé republiky všem vlastníkům lesů, podpora je poskytována ve výši 5 000 Kč na 1 ha lesního vysazeného porostu.
- Finanční příspěvky na obnovu, zajištění a výchovu porostů do 40 let věku – meliorační a zpevňující dřeviny, v rámci nařízení vlády č. 30/2014 Sb., o stanovení závazných pravidel poskytování finančních příspěvků na hospodaření v lesích a na vybrané myslivecké činnosti, ve znění pozdějších předpisů, v rámci kterých jsou přiznávány podle stanovených sazeb a možností státního rozpočtu v jednotlivých letech příspěvky na přirozenou a umělou obnovu melioračních a zpevňujících dřevin a její zajištění v zákonné lhůtě. Příspěvek je poskytován v rámci celé ČR všem vlastníkům lesů.
- Úhrada nákladů na opatření meliorací a hrazení bystřin v lesích prováděná ve veřejném zájmu podle § 35 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, jedná se o náklady vynaložené na realizovanou technická opatření zaměřená na ochranu půdy a péči o vodohospodářské poměry, pokud jsou tato opatření prováděných z rozhodnutí orgánu státní správy lesů ve veřejném zájmu. Mezi taková opatření patří hrazení bystřin a strží, preventivní opatření v lesních povodích, odstraňování povodňových škod v lesních povodích a výstavba malých retenčních nádrží v lesích.
- Podpora zalesňování zemědělské půdy v rámci Strategického plánu SZP 2023–2027 (SP SZP). Jedná se o Intervenci 41.73 Zalesňování zemědělské půdy – založení porostu a Intervenci 25.70 Zalesňování zemědělské půdy – péče o založený porost. Podpora je poskytována na zalesnění vymezených ploch v registru zemědělské půdy (LPIS) vhodných pro zalesnění (méně vhodných k zemědělské produkci), v rámci které se jedná o podporu zalesnění zemědělské půdy včetně poskytnutí dotace na péči o založený porost po dobu 5 let a dotace za ukončení zemědělské činnosti po dobu 10 let. Tato podpora navazuje na opatření Zalesňování a zakládání lesů poskytovaných z PRV. Dále se v rámci SP SZP jedná o podporu dvou projektových intervencí, a to 38.73 Investice do obnovy kalamitních ploch, která podporuje obnovu lesů po kalamitních situacích, mimo jiné po požárech či suchu. Dále je poskytována podpora v rámci intervence 40.73 Vodohospodářská opatření v lesích, kde jsou podporovány např. suché nádrže, hrazení bystřin nebo stabilizací strží a svážných území. Intervence 38.73 navazuje na operaci 8.4.1 z PRV 2014–2020, obdobně poté intervence 40.73 navazuje na operaci 8.3.1. Na projektové intervence je možné podávat žádosti o dotaci zpravidla na jaře či podzim v rámci daného kola příjmu žádostí.

Dosažené výsledky

Opatření A

V rámci srovnání posledních let dochází vlivem navyšování sazeb u opatření nařízení vlády č. 30/2014 Sb. (uvedeno níže v bodu „B“) k odlivu dosavadních žadatelů o náhradu podle § 24 lesního zákona právě příspěvků na hospodaření v lesích poskytovaných podle nařízení vlády č. 30/2014 Sb. Opatření je však cenným doplněním pro státní podniky v případech, kdy nemohou čerpat finanční příspěvky dle uvedeného nařízení vlády.

Opatření B

V rámci novelizací nařízení vlády č. 30/2014 Sb. došlo v minulých letech k výraznému nárůstu sazeb ve prospěch melioračních a zpevňujících dřevin. Tyto změny průběžně vedou k postupnému nárůstu využívání podpory i k nárůstu objemu vyplacených peněz. Toto opatření

je významným nástrojem v adaptaci na změnu klimatu i v kontextu proběhlé kůrovcové kalamity.

Opatření C

V posledních letech dochází k nárůstu realizace těchto opatření a tím i ke stále většímu nárůstu prostředků směřujících do tohoto opatření, které za poslední 5 let vzrostly až dvojnásobně.

Opatření D

V případě použití fondů EU v rámci SP SZP na období 2023–2027 (na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2021/2115 ze dne 2. prosince 2021, kterým se stanoví pravidla podpory pro strategické plány z EZFRV) je přijímání a proplácení podaných žádostí zajištěno kontinuálně.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Opatření A

V roce 2025 byly vyplaceny finanční nároky na toto opatření z národních zdrojů (mandatorní výdaj) ve výši 14,5 mil. Kč.

Opatření B

V roce 2025 byl příspěvek na obnovu, zajištění a výchovu lesních porostů vyplacen cca v objemu 1 733 mil. Kč. Objem částky z toho vyplacené na obnovu melioračních a zpevňujících dřevin nelze v tuto chvíli upřesnit, neboť bude znám až ve druhé polovině února 2026.

Opatření C

K datu 12. 12. 2025 byly vyplaceny nároky ve finančním objemu 98,6 mil. Kč.

Opatření D

V roce 2025 byly ze SP SZP vypláceny žádosti o poskytnutí dotace na založení lesního porostu ve výši 0,2 mil. Kč a na péči o založený lesní porost, včetně dotace za ukončení zemědělské činnosti, ve výši 13,6 mil. Kč. Dále také proběhl příjem žádostí na projekty v rámci intervencí 38.73 Investice do obnovy kalamitních ploch a 40.73 Vodohospodářská opatření v lesích. Na projekty v rámci intervence 38.73 bylo v roce 2025 vyplaceno 10,5 mil. Kč. Vzhledem k tomu, že u těchto intervencí proběhne vyplacení finančních prostředků až po realizaci projektu a projekty u intervence 40.73 prozatím nebyly dokončeny, nebyly proto doposud vyplaceny žádné finanční prostředky. V roce 2025 však došlo k vyplacení finančních prostředků na operaci 8.4.1 Obnova lesních porostů po kalamitách z minulého období, resp. PRV 2014–2020, konkrétně bylo vyplaceno 144,8 mil. Kč. Tyto podpory jsou spolufinancovány z evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova (EZFRV).

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

V případě vykazování finančních prostředků jsou uvedeny finanční prostředky vyplacené od 1. 1. do 31. 12. 2025 bez ohledu na rok podání žádosti.

Indikátory pro sledování pokroku (2025):

indikátor [jednotka]	r. 2025
Poskytnutá finanční podpora SP SZP na zemědělské půdě [mil. Kč]	13,8
Poskytnutá finanční podpora na SP SZP na lesní půdě [mil. Kč]	155,3
Zalesnění zemědělské půdy [ha]	1,9
Obnova lesních porostů prostřednictvím melioračních a zpevňujících dřevin (MZD) [mil. Kč]	Pro opatření A: 14,5
	Pro opatření B: údaje za rok 2025 budou kumulovány až v roce 2026 v hodnocení roku 2025. V roce 2024 se jednalo o 824,7 mil. Kč.
Obnova lesních porostů prostřednictvím melioračních a zpevňujících dřevin (MZD) [ha]	Údaje za rok 2025 budou kumulovány až v roce 2026 v hodnocení roku 2025. V roce 2024 se jednalo o 9 744 ha.
Počet nových retenčních nádrží dle § 35 LZ [ks] (nevztahuje se na intervence Strategického plánu SZP)	24
Poskytnutá úhrada nákladů na opatření meliorací a hrazení bystřin v lesích prováděná ve veřejném zájmu podle § 35 zákona č. 289/1995 Sb. [mil. Kč]	98,6

4.5 PODPORA PRINCIPŮ ZODPOVĚDNÉHO HOSPODAŘENÍ S VODOU NAPŘÍČ SEKTORY

4.5.1 PODPORA OPATŘENÍ NA SNIŽOVÁNÍ SPOTŘEBY VODY V ENERGETICE A V PRŮMYSLU

Cílem opatření je snížit požadavky na odběry povrchových a podzemních vod v energetice a průmyslu a zvýšit odolnost těchto klíčových hospodářských odvětví vůči suchu a nedostatku vody. Gestor: Ing. Pavel Kloboučník (Sekce fondů EU, MPO)

Obecný popis plnění opatření

Podpora realizace opatření v průmyslu a energetice zaměřených na snížení spotřeby vody byla realizována již v programovém období 2014-2020 v rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK), tj. Programu Expanze, Programu Nemovitosti, Programu Inovační vouchery a Programu Inovace. Snížení spotřeby vody je podporováno i v rámci Národního plánu obnovy, komponenty 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda a podpora trvale udržitelného hospodaření s vodou. Optimalizace spotřeby vody v průmyslu a energetice je také jednou z priorit i pro programové období 2021+ v rámci Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK).

Dosažené výsledky

Program Expanze – jedná se o program v rámci OP PIK v prioritní ose 2 na podporu a rozvoj malých a středních podniků. V rámci programu bylo možné žádat o úvěry a záruky. Úvěry byly poskytovány v rozsahu od 650 tis. Kč do 60 mil. Kč, přičemž podpora byla stanovena až do výše 45 % způsobilých výdajů. Podporované aktivity z programu Expanze byly zaměřeny i na efektivní využívání vody v průmyslu, tj. posílení aktivit průmyslových podniků v efektivnějším nakládání s vodou s cílem reagovat na rizika spojená s projevy sucha, tedy především potenciálního nedostatku vody pro zajištění výroby a tím možného snížení výkonu ekonomiky. Pro tento program bylo alokováno celkem 17,33 mld. Kč, z toho úvěrová část programu činila 9,77 mld. Kč a záruční část 7,55 mld. Kč.

Program Nemovitosti – jedná se o program v rámci OP PIK v prioritní ose 2 zaměřený na zvýšení využitelnosti infrastruktury pro podnikání. Malé a střední podniky mohly v rámci tohoto programu realizovat opatření zaměřená na úsporu vody (retenci, recyklaci vody, využití šedých vod¹), apod.) jako součást komplexních projektů revitalizace budov pro podnikání a bezprostřední připojené infrastruktury. Alokace na Výzvu IV činila 0,6 mld. Kč a alokace na Výzvu V činila 1,4 mld. Kč.

Program Inovační vouchery – OP PIK nabízel v rámci VI. výzvy vyhlášené v červenci 2020 podporu do maximální výše 85 % z prokázaných způsobilých výdajů v případě, že se projekt zaměřuje na posílení aktivit MSP v efektivnějším nakládání s vodou s cílem reagovat na rizika spojená s projevy sucha, tedy především potenciálního nedostatku vody pro zajištění výroby a tím možného snížení výkonu ekonomiky. Alokace výzvy činila 150 mil. Kč.

Program Inovace – OP PIK – v rámci prioritní osy 1 OP PIK (Výzva VII a VIII) se osvědčila úprava výběrových kritérií, resp. bonifikace procesních inovací za účelem optimalizace spotřeby vody, recyklace vody, využití šedé vody, zabránění ztrát vody. V rámci kódu intervence 065 (část zaměřená na hospodaření s vodou) musel projekt zřetelně a prokazatelně vymezit úspory vody v celkovém rozsahu činnosti projektu, jednalo se o úspory vody v úhrnu celého výrobního procesu a prokazatelně definování spotřeby vody ve výrobním procesu před a po zavedení nového technologického postupu/technologie/konstrukčního řešení atd. nebo projekt musel prokazatelně zdokonalovat postupy/technologie/konstrukční řešení atd., které se zabývají úpravou/čištěním znečištěné průmyslové vody (toxickými látkami, anorganickými průmyslovými kaly, průmyslovými tuky a oleji, radioaktivitou, mikrobiálním znečištěním apod.) anebo musela být zřetelně a prokazatelně vymezena úspora/efekt, který bude výsledkem inovovaného produktu. Alokace pro výzvy výše uvedených programů činila 5,3 mld. Kč.

Program Poradenství – Výzva II Poradenské služby pro MSP – v rámci OP TAK byla vyhlášena výzva s názvem Poradenství – Výzva II Poradenské služby pro MSP. Jednou z podporovaných aktivit je nákup poradenských služeb pro MSP zacílených na zpracování hodnocení vodního hospodářství průmyslových podniků dle Metodiky hodnocení využívání vody na úrovni podniků. Výstupem projektu bude buď získání značky Odpovědného hospodaření s vodou (dále jen „OHV“) na základě zpracování hodnocení OHV podle metodiky Ministerstva životního prostředí anebo provedení doporučených návrhů opatření dle Metodiky pro dosažení hospodárnějšího užívání vod v podniku. Předložení zpracovaného „vodního auditu“ je předpokladem pro podání žádosti o podporu na realizaci opatření zaměřených proti suchu v rámci NPO a OP TAK.

Udržitelnost projektů „vodního auditu“ lze doložit provedením doporučení uvedených ve zprávě z vodního auditu či získáním značky Odpovědného hospodaření s vodou (dále jen OHV) Ministerstva životního prostředí. Program je v současné době otevřen všem podnikům, jejichž převažující ekonomická činnost spadá do kategorie C (Zpracovatelský průmysl) CZ-NACE. Více je možné si přečíst na stránkách [MŽP](#).

Úspory vody v průmyslu – jedná se o program podpory z Národního plánu obnovy, komponenta 2.7 Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda, s celkovou alokací 0,35 mld. Kč. Výzva je zaměřena na 4 hlavní aktivity:

- úspora spotřeby vody v rámci hospodaření podniku zvýšením účinností rozvodů,
- úspora spotřeby vody v rámci hospodaření podniku snížením spotřeby vody technologií při zachování jejich produktivity,
- úspora spotřeby vody využitím dešťové vody v rámci hospodaření podniku,
- úspora spotřeby vody recyklací nebo cirkulací vody v rámci hospodaření podniku.

Podpora je určena pro všechny typy velikosti podniků a je zaměřena na celé území ČR. Žadatelé mohou realizovat opatření zaměřená na úsporu vody (recyklaci vody, zachytávání a využití dešťové vody, využití šedých vod, apod.). Dotační podpora na jednotlivé projekty činí 0,5–10 mil. Kč. Míra podpory činí 40 % z celkových uznatelných nákladů.

Úspora vody je podporována i v oblasti energetiky, kde byl v rámci NPO podpořen projekt teplárny Strakonice, kde došlo k náhradě průtočného chlazení chladícím okruhem a úspory vody zde byly ze všech projektů největší.

Udržitelné hospodaření s vodou – výzva I. – jedná se o program podpory z Operačního programu Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost, specifický cíl 5.1. Podpora přístupu k vodě a udržitelného hospodaření s vodou, s celkovou alokací 1,2 mld. Kč. Výzva je zaměřena na 4 hlavní aktivity:

- úspora spotřeby vody v rámci hospodaření podniku zvýšením účinností rozvodů,
- úspora spotřeby vody v rámci hospodaření podniku snížením spotřeby vody technologií při zachování jejich produktivity,
- úspora spotřeby vody využitím dešťové vody v rámci hospodaření podniku,
- úspora spotřeby vody recyklací nebo cirkulací vody v rámci hospodaření podniku.

Podpora je určena pro všechny typy velikosti podniků a je zaměřena na území ČR mimo území NUTS 2 Praha. Žadatelé mohou realizovat opatření zaměřená na úsporu vody (recyklaci vody, zachytávání a využití dešťové vody, využití šedých vod, apod.). Dotační podpora na jednotlivé projekty je do výše 100 Kč. Míra podpory činí 40 %– 60 % z celkových uznatelných nákladů, v závislosti na velikosti podniku žadatele.

V rámci výzkumného projektu TAČR „Hospodárnější užívání vod v průmyslu a energetice ČR“ byla zpracována certifikovaná metodika na tzv. vodní audit (podobnost s energetickým auditem), která pomůže příjemcům podpory technicky a ekonomicky určit, kde je voda využívána, jaká je její spotřeba s ohledem na topografii místa, kde ušetřit vodu, jak se úsporně chovat apod.

Předložení takového vodního auditu zpracovaného alespoň v rozsahu pokrývajícího žadatelem navrhovaná úsporná opatření byla povinnou přílohou žádosti o podporu v první

výzvě Úspory vody v průmyslu (NPO) a v dosud jediné výzvě Udržitelné hospodaření s vodou (OP TAK).

Finanční prostředky na realizaci opatření

za OP TAK		2025
[mil. Kč]		3 072,5
za NPO komponentu 2.7 Církulární ekonomika, recyklace a průmyslová		
[mil. Kč]		350,0

	výzva	alokace [mil. Kč]	RoPD [mil. Kč] *	čerpáno [mil. Kč] **
NPO	Úspory vody v průmyslu I.	1000	250	143,0
	Úspory vody v průmyslu II.	150	83	0
OP TAK	Udržitelné hospodaření s vodou	1 200	797	54,0

* objem přislíbené dotace pro kladně vyhodnocené projekty

** aktuální stav (k 11/2025) čerpané dotace

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Na úrovni ČR je snahou dosáhnout v programovém období 2021+ trvale udržitelného hospodaření s vodou a optimalizace spotřeby vody v průmyslu a energetice. V sektoru průmyslu a výroby energie realizovat opatření s cílem úspory vody, snížení spotřeby a vytváření dostatečných zásob vody pro období jejího nedostatku (v době sucha vlivem změny klimatu).

4.5.2 PODPORA HOSPODAŘENÍ SE SRÁŽKOVÝMI VODAMI

Cílem hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích je především zachování přirozených odtokových podmínek v podobě, v jaké byly před urbanizací, což rovněž přispěje ke snížení spotřeby pitné vody a k ochraně jakosti povrchových vod zatížených přepadem z odlehčovacích komor jednotných kanalizačních systémů během srážkoodtokových událostí a snížení nároků na odběry vody z vodních zdrojů. Gestor: Mgr. Markéta Lavická (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP).

Obecný popis plnění opatření

Ke konci roku 2019 byl na MŽP dokončen a předložen vládě první strategický dokument týkající se problematiky hospodaření se srážkovými vodami s názvem „*Studie hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích*“ (dále jen „*Studie*“). V materiálu je definováno 6 strategických cílů vodního hospodářství urbanizovaných území v oblasti HDV, dále obsahuje popis současného stavu HDV v ČR, identifikuje jeho deficity a navrhuje změny pro jejich odstranění a dosažení strategických cílů. Naplnění strategických cílů má být dosaženo skrze 49 návrhů konkrétních změn. Ty jsou postupně realizovány.

V roce 2020 došlo k částečnému splnění úkolu L01 „Upravit priority hospodaření se srážkovými vodami na pozemku stavby v příslušných právních předpisech“. V rámci novelizace zákona o vodách je úpravou § 5, odst. 3 zákona dána nejvyšší priorita akumulaci a následnému využití srážkových vod. Od roku 2021 také probíhá plnění úkolu T01 „*Vytvořit regionální časové řady srážek a aktualizované tabulky čar náhradních vydatností a zahrnout vlivy změny klimatu*“, a to v rámci projektu PERUN (SS02030040) dílčího cíle 6.1. Standardizace návrhových hodnot srážek (regionální časové řady srážek, aktualizované tabulky a čáry náhradních vydatností) se zahrnutím možného vlivu změny klimatu. Projekt PERUN, zaměřený na výzkum klimatických extrémů, sucha a důsledků jeho prohlubování v České republice, byl podpořen v rámci 2. veřejné soutěže programu Prostředí pro život. V roce 2024 došlo k částečnému splnění tohoto úkolu. Byly zveřejněny výsledné odhady návrhových srážek, jež jsou pro veřejnost k dispozici ke stažení na projektovém webu (<https://www.perun-klima.cz/srazky>). Zároveň byly předány výsledky v podobě Souhrnné výzkumné zprávy, kterou MŽP převzalo bez výhrad. Na základě podnětu MŽP byl navíc tento úkol rozšířen o zpracování dat pro půlroční a roční periodicitu návrhových srážek. Na daném rozšíření se aktuálně pracuje a jejich doplnění do databáze je plánováno začátkem roku 2026. V souvislosti s tímto výpočtem mohou být v budoucnu revidovány i zveřejněné odhady 2letých srážek. Na daný projekt PERUN pak navazuje projekt Adaptace urbanizovaných území na přívalové povodně a sucha (SS06010386), ve kterém by se měly vytvořit náhradní intenzity dešťů zohledňující očekávaný vliv změny klimatu. Pro plnění úkolu T12 uzavřelo MŽP v roce 2020 smlouvu o vypracování analýzy s názvem „*Analýza dokumentů pro koncepční hospodaření se srážkovou vodou v obcích*“. Jejím hlavním účelem bylo provést rozbor dokumentů, které jsou nezbytné pro koncepční řešení srážkových vod na území obce ve vazbě na plánování měst a obcí, a poskytnout podklady pro OPŽP z hlediska možné finanční podpory těchto dokumentů. Zároveň analýza zohledňuje všechny relevantní informace o současné struktuře sídla, odvodnění a zeleně tak, aby mohla být efektivně plánována opatření ke zlepšení vodního režimu území. Finální verze analýzy byla odevzdána na začátku roku 2021.

Zároveň byla dokončena a publikována přehledná metodika pro hospodaření s dešťovou vodou ve vazbě na zelenou infrastrukturu, která je určena především starostům a voleným zástupcům obyvatel českých měst a pracovníkům městské samosprávy, kterým by měla poskytnout stručný, ale zároveň komplexní úvod do problematiky. Metodika dostupná na <https://www.vodavemeste.cz/>.

Opatření pro zlepšení hospodaření se srážkovou vodou v zastavěném území byla v minulosti podporována z evropských prostředků v rámci OPŽP 2014–2020 v aktivitě 1.3.2. Zajistit povodňovou ochranu intravilánu a hospodaření se srážkovými vodami – „*tzv. Dešťovka pro obce*“. Cílem zmíněných opatření bylo mj. také odlehčení kanalizační sítě v případě přívalových a dlouhotrvajících dešťů a doplňování zásob podzemní vody.

V první polovině roku 2022 pak byl primárním zdrojem podpory pro projekty obcí v oblasti Hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu Národní plán obnovy, kde bylo pro žadatele připraveno 992 mil. Kč. Prostředky primárně sloužily k pokrytí nákladů u projektů předložených do OPŽP 2014–2020, na které již nezbyly volné finanční prostředky EU. Podporu ale získala i řada nových projektů.

Podpora hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu pro veřejné subjekty pokračuje i v novém programovém období OPŽP 21+ v rámci opatření 1.3.4, kde je pro žadatele připraveno 1 709 mil. Kč. Tyto prostředky slouží k realizaci opatření vedoucích ke zpomalení povrchového odtoku, pro podporu vsaku, ke zvýšení retence a akumulace srážkové vody včetně jejího dalšího využití a k realizaci zelených střech. Novinkou v OPŽP 21+ je možnost podpory opatření na využití šedé vody v budovách a budování prvků modro-zelené infrastruktury. Pro většinu aktivit z tohoto opatření běžela od 14. 9. 2022 do konce října roku 2023 průběžná 19. výzva, v rámci které bylo schváleno 143 žádostí o podporu za téměř 2,48 mld. Kč. Speciální výzva č. 36 zacílená pouze na aktivitu „Vybudování technologie pro akumulaci, úpravu, a rozvod šedých a srážkových vod v budovách za účelem splachování a dalších relevantních užití“ pak byla s alokací 235 mil. Kč vyhlášena od 1. 2. do 31. 10. 2023. V rámci této výzvy byly zaregistrovány 3 projekty, nicméně proplaceno a schváleno bylo 0 projektů, jelikož ani jeden nesplňoval potřebná kritéria. V roce 2025 byla vyhlášena 86. výzva zaměřená na realizaci opatření 1.3.4, kde jsou podporovány projekty ke zpomalení odtoku, pro vsak, retenci a akumulaci srážkové vody vč. jejího dalšího využití; realizaci zelených střech, opatření na využití šedé vody a opatření pro řízenou dotaci podzemních vod s alokací 700 mil. Kč a možností podávat žádosti od 16. července 2025 až do 30. dubna 2026. Aktuálně je evidován o tyto projekty velký zájem. Další výzva na opatření 1.3.4 je naplánována v polovině roku 2026 s alokací 200 mil. Kč.

Pro podporu pořízení systémů na akumulaci dešťové vody a její následné využití v segmentu rodinných a bytových domů slouží dotační titul „Dešťovka“. V letech 2017 až 2021 byly dotace poskytovány z národních prostředků SFŽP ČR v rámci NPŽP. Od října 2021 je podpora součástí dotačních výzev programu Nová zelená úsporám. Podpora v rámci programu Nová zelená úsporám byla do poloviny roku 2023 zdrojově kryta prostředky Národního plánu obnovy. Od poloviny roku 2023 je zdrojem finančních prostředků Modernizační fond. V rámci Modernizačního fondu nejsou systémy hospodaření s dešťovou vodou podporovány samostatně, musí být zkombinovány s jiným opatřením (zateplení budovy, výstavba nového domu nebo výměna zdroje energie). V rámci NPŽP jsou všechny projekty již dokončeny a proplaceny. Realizováno bylo 10 164 projektů. V rámci programu NZÚ bylo od října 2021 k datu 1. 12. 2025 vyplaceno na opatření Dešťovka celkem 10 783 projektů (v etapách NZÚ 2021+, NZÚ 2023+ a NZÚ 2025+).

V rámci programu Nová zelená úsporám se podporuje i budování zelených střech u rodinných a bytových domů. Od poloviny roku 2023, od kdy je program zdrojově kryt z Modernizačního fondu, musí být budování zelených střech spojeno s jiným opatřením (zateplení budovy, výstavba nového domu nebo výměna zdroje energie). K 1. 12. 2025 bylo vyplaceno celkem 1 787 žádostí o podporu (ve všech etapách – NZÚ 2014+, NZÚ 2021+, NZÚ 2023+ a NZÚ 2025+).

V první polovině roku 2024 došlo ke zpracování Metodické příručky dimenzování a kontrola funkčnosti zpevněných propustných povrchů s retenčním tělesem. Materiál je určen hlavně pro žadatele o dotační podporu v oblasti přeměny zpevněných nepropustných povrchů na zpevněné propustné povrchy. Metodická příručka popisuje základní typy zpevněných propustných povrchů s retenčním tělesem vzhledem k jejich funkci (vsakovací, vsakovací s drenáží, s drenáží a těsněním), definuje zásady geologického průzkumu v rámci projektové přípravy a během stavby, definuje postup dimenzování zpevněných propustných povrchů s retenčním tělesem a navrhuje metodu pro terénní zkoušku propustnosti zpevněného propustného povrchu po jeho realizaci.

MŽP se během roku 2023 aktivně podílelo na přípravě prováděcí vyhlášky k novému stavebnímu zákonu. Vyhláška č. 146/2024 Sb. o požadavcích na výstavbu měla zajistit smysluplné využití srážkové vody co nejbližší místu dopadu již od počátku návrhu, kdy prioritou je závlaha vegetace v místě. Nové znění vyhlášky tak počítalo s predikovanou změnou klimatu

a kladlo důraz na aplikaci nejzásadnějšího adaptačního opatření proti přehřívání zastavěných území, kterým je komplexní provázanost modrozelené infrastruktury. Vyhláška navíc výlučně odkazovala na aktualizovanou určenou normu „ČSN 75 9010 Hospodaření se srážkovými vodami“, čímž by se nová norma stala závaznou. Zpracováním aktualizace normy bylo pověřeno ČVUT. Vzhledem k tomu, že ČSN 75 9010 ve stávajícím znění řešila pouze část hospodaření se srážkovými vodami v oblasti vsakování (současný název ČSN 75 9010 Vsakovací zařízení srážkových vod), zatímco dotčené platné právní předpisy se odkazují na celou problematiku hospodaření se srážkovými vodami, bylo přistoupeno ke sloučení současné ČSN 75 9010 s TNV 75 9011 Hospodaření se srážkovými vodami. Ze stejného důvodu byl změněn název ČSN. Norma je aktualizována podle současných znalostí v oboru. Aktualizace určené normy byla zpracována v průběhu roku 2024, dosud však nebylo dokončeno vypořádávání připomínek dotčených subjektů. V roce 2025 byla zahájena novelizace vyhlášky o požadavcích na výstavbu. Vzhledem k tomu, že aktualizace normy „ČSN 75 9010 Hospodaření se srážkovými vodami“ nebyla dokončena došlo ze strany Ministerstva pro místní rozvoj k odstranění § 8 „Hospodaření se srážkovými vodami“, ve kterém bylo uvedeno, že stavba musí být navržena a provedena tak, aby splňovala požadavky na hospodaření se srážkovými vodami a zachycení znečištění srážkových vod v souladu s výše uvedenou normou. Zároveň však došlo i k odstranění odstavců 2 a 3, ve kterých bylo uvedeno, že stavba musí být navržena a provedena tak, aby odtok srážkové vody neohrožoval pozemek stavby a okolí a hospodaření se srážkovými vodami musí být navrženo a provedeno s ohledem na propojení srážkové vody s vegetací, je-li to technicky možné.

Problematika je také zohledněna v Národním akčním plánu adaptace na změnu klimatu pro období 2021–2025 („NAP“), kde je v oblasti HDV vydefinováno hned několik úkolů. Jeden z nejvýznamnějších, avšak dosud neplněných úkolů vyplývajících z NAP je „Navrhnout systém postupného rušení výjimek ze zpoplatnění odvádění srážkových vod v zákoně o vodovodech a kanalizacích“, gestorem tohoto úkolu je Ministerstvo zemědělství. S ohledem na ekonomické dopady na rozpočty měst, obcí a krajů je nezbytné problematiku odvádění srážkových vod řešit koncepčně. Podrobné podklady pro řešení byly zpracovány v rámci projektu TAČR Ekonomické nástroje pro podporu udržitelného nakládání se srážkovými vodami v obcích (TD03000046). V roce 2025 byla zahájena aktualizace NAP, do které byl výše uvedený úkol zahrnut do opatření „04_1 – Zavádění decentralizovaného systému hospodaření se srážkovými vodami“. Jedná se o opatření s vysokou prioritou.

Dosažené výsledky

MŽP v průběhu sledovaného období vytipovalo 6 prioritních opatření a zahájilo jejich realizaci. Část z nich se podařilo splnit a část je plněna průběžně:

- L01 – Upravit priority hospodaření se srážkovými vodami na pozemku stavby v příslušných právních předpisech: splněno přijetím novely vodního zákona
- T12 – Vytvořit metodický návod pro implementaci hospodaření se srážkovou vodou v obcích: splněno vytvořením dokumentu „Analýza dokumentů pro koncepční hospodaření se srážkovou vodou v obcích.“ Obce mohou případně také využít dokument: „Voda ve městě – Metodika pro hospodaření s dešťovou vodou ve vazbě na zelenou infrastrukturu“, kterou vydalo ČVUT.
- T01 – Vytvořit regionální časové řady srážek a aktualizované tabulky čar náhradních vydatností a zahrnout vlivy změny klimatu: plněno v rámci projektu PERUN (SS02030040) dílčího cíle 6.1. Standardizace návrhových hodnot srážek (regionální časové řady srážek, aktualizované tabulky a čáry náhradních vydatností) se zahrnutím možného vlivu změny klimatu. V roce 2024 došlo k částečnému splnění tohoto úkolu. Byly zveřejněny výsledné odhady návrhových srážek, jež jsou pro veřejnost k dispozici ke stažení na projektovém webu (<https://www.perun-klima.cz/srazky>). Zároveň byly předány výsledky v podobě Souhrnné výzkumné zprávy, kterou MŽP převzalo bez výhrad. Na základě podnětu MŽP byl navíc tento úkol rozšířen o zpracování dat pro půlroční a roční periodicitu návrhových srážek. Na daném rozšíření se aktuálně pracuje. Předpokládaný termín doplnění je začátek roku 2026. V souvislosti s tímto výpočtem mohou být v budoucnu revidovány i zveřejněné odhady 2letých srážek.

- L08 – Zezavaznit vybrané části stávajících vodohospodářských norem pro hospodaření se srážkovými vodami: jedná se o úkol, který byl splněn tím, že vyhláška č. 146/2024 Sb. o požadavcích na výstavbu v § 8, výlučně odkazovala na aktualizovanou normu „ČSN 75 9010 Hospodaření se srážkovými vodami“, čímž se nová norma stala závaznou. Vzhledem k tomu, že v roce 2025 nebyla aktualizace normy dokončena a při novelizaci vyhlášky došlo k návrhu na odstranění § 8, jedná se nyní o úkol, který je plněn pouze částečně.
- Podporovat realizace zelených střech: splněno, realizace zelených střech byly a jsou podporovány v rámci programu Nová zelená úsporám (schváleno ve všech etapách 1 639 žádostí za 102 085 894 Kč na projekty zelených střech) i v rámci OPŽP.
- V04 – podporovat odborné vzdělávání veřejné správy: plněno průběžně.

Finanční prostředky na realizaci opatření

V rámci všech etap NZÚ bylo k 1. 12. 2025 vyplaceno celkem 10 783 žádostí na podporu systémů hospodaření s dešťovou vodou v segmentu rodinných a bytových domů s poskytnutou podporou ve výši 478,8 mil. Kč a 1 787 žádostí za 104,8 mil. Kč na projekty zelených střech.

V rámci OPŽP 2014–2020 byly pravidelně vyhlašovány výzvy na aktivity týkající se nakládání se srážkovými vodami v intravilánu. V roce 2020 byla vyhlášena 144. výzva s příjmem žádostí od 3. 2. 2020 do 1. 3. 2021 s alokací 1 mld. Kč. Celková alokace specifického cíle 1.3 byla cca 2,9 mld. Kč. Dále byla vyhlášena 159. výzva s příjmem žádostí od 25. 10. 2021 do 31. 1. 2022 s alokací 500 mil. Kč.

Na výzvy v rámci OPŽP navázala výzva č. 10/2021: „Hospodaření s vodou v obcích“ z NPŽP s alokací 992 mil. Kč, která byla zdrojově kryta z prostředků NPO. Příjem žádostí probíhal v roce 2022. K 31. 12. 2025 bylo administrováno 189 projektů s požadovanou podporou téměř 773 mil. Kč. Celkem bylo vyplaceno již 766 mil. Kč, z toho 244 mil. Kč v roce 2025.

V rámci OPŽP 21+ běžela pro většinu aktivit z tohoto opatření od 14. 9. 2022 do konce října roku 2023 průběžná výzva, v rámci které bylo schváleno 143 žádostí o podporu za téměř 2,48 mld. Kč v příspěvku EU. Speciální výzva č. 36 zacílená pouze na aktivitu „Vybudování technologie pro akumulaci, úpravu, a rozvod šedých a srážkových vod v budovách za účelem splachování a dalších relevantních užití“ pak byla s alokací 235 mil. Kč vyhlášena od 1. 2. do 31. 10. 2023. V rámci této výzvy byly zaregistrovány 3 projekty, nicméně proplacen a schválen nebyl žádný projekt, jelikož ani jeden nesplňoval potřebná kritéria. V roce 2025 byla vyhlášena 86. výzva zaměřená na realizaci opatření 1.3.4 zaměřeno na projekty ke zpomalení odtoku, pro vsakování, retenci a akumulaci srážkové vody vč. jejího dalšího využití; realizaci zelených střech, opatření na využití šedé vody a opatření pro řízenou dotaci podzemních vod s alokací 700 mil. Kč a možností podávat žádosti od 16. července 2025 až do 30. dubna 2026.

druh dotační podpory	objem proplacených finančních prostředků za rok 2025 (mil. Kč)
Národní program Životní prostředí (SFŽP)	
NPŽP – Dešťovka	0,0
Dotační podpory z kapitoly MŽP	
Program NZÚ 2014+ (Zelené střechy)	41,04
Celkem podpory poskytnuté z národních zdrojů	41,04
Operační program Životní prostředí 2014–2020	
SC 1.3 Hospodaření se srážkovými vodami	0,0
Operační program Životní prostředí 2021–2027	
SC 1.3 Klima – Voda (Hospodaření se srážkovými vodami)	169,27
Celkem podpory financované z EU	169,27
Národní plán obnovy*	
Hospodaření s dešťovou vodou v obcích (NPŽP)	243,80
Dešťovka (NZÚ 2021+)	167,37
Zelené střechy (NZÚ 2021+)	28,48
Celkem podpory financované v rámci NPO *	439,65
Modernizační fond *	
Dešťovka (NZÚ 2023+)	311,43
Zelené střechy (NZÚ 2023+)	35,26
Celkem podpory financované v rámci Modernizačního fondu	346,69
Podpory poskytnuté MŽP celkem	996,65

* finance na podporu jsou poskytnuty ze státního rozpočtu, kam se po splnění stanovených cílů vrátí z evropského Nástroje pro oživení a odolnost

Indikátory pro sledování pokroku:

- počet splněných úkolů vyplývajících ze Studie hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaném území,
- plocha, ze které se zpomaluje odtok srážkové vody z řešených území (m²),
- objem zadržené vody za rok (m³/průměrný rok),
- retenční objem vybudovaných zařízení (m³),
- akumulací objem vybudovaných zařízení (m³),
- plocha vyměněných nepropustných povrchů (m²),
- plocha nově vybudovaných propustných povrchů (m²),
- akumulací kapacita střech budov s akumulací schopností (m³/průměrný rok),
- plocha zrealizovaných zelených střech (m²),
- objem využití srážkové vody (m³/průměrný rok).

4.5.3 PODPORA OPĚTOVNÉHO VYUŽÍVÁNÍ VYČIŠTĚNÝCH ODPADNÍCH VOD

Cílem opatření je nastavit legislativní podmínky pro opětovné využívání odpadních vod a současně zajistit, aby po čištění neobsahovaly nežádoucí znečištění zejména prioritními látkami (mikropolutanty). Gestor: Ing. Pavel Marták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Opětovné využívání málo znečištěných tzv. šedých vod patří mezi hlavní nástroje vedoucí ke snížení spotřeby pitné vody, a tedy k důležitým opatřením pro zvládání suchých epizod. MŽP dokončilo a v říjnu 2019 předložilo vládě pro informaci „*Studii hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích*“, která v některých částech řeší obdobné problémy jako při opětovném využití vyčištěných odpadních vod.

V roce 2020 MŽP uzavřelo Smlouvu o vypracování „*Studie problematiky recyklace šedých vod v sídlech ČR*“ (dále jen „Studie“). Ke zpracování tohoto dokumentu byla vytvořena meziresortní pracovní skupina (MŽP, MZe, MZd, MMR, SÚKL a další subjekty), finální verze materiálu pak byla odevzdána v únoru 2021. Zpracovatelem studie bylo CzWAService, s.r.o. Cílem studie bylo zmapovat stav problematiky recyklace šedých vod v České republice i v zahraničí, identifikovat technické, metodické a legislativní deficity a navrhnout konkrétní opatření pro podporu intenzivnějšího využívání recyklovaných šedých vod. Dalším cílem bylo poskytnout podklady pro racionální nastavení podpory projektů recyklace šedých vod v rámci OPŽP. V rámci Studie bylo definováno 17 konkrétních opatření v oblasti platných právních předpisů, technických norem, výzkumu a dalších, z nichž 3 byla definována jako kritická. Ta jsou postupně realizována.

V návaznosti na Studii uzavřelo v dubnu 2022 MŽP smlouvu o vypracování podkladu, který slouží SFŽP ČR pro účely hodnocení projektů v rámci nového programového období OPŽP 21+, aktivita Vybudování technologie pro akumulaci, úpravu, a rozvod šedých vod v budovách za účelem splachování a dalších relevantních užití. Finální verze materiálu byla odevzdána v září 2022. Díky tomuto materiálu bylo MŽP schopné vyhlásit první výzvu z OPŽP pro danou aktivitu, jejichž oprávněnými žadateli byly veřejné subjekty. Speciální výzva č. 36 zacílená pouze na aktivitu „*Vybudování technologie pro akumulaci, úpravu, a rozvod šedých a srážkových vod v budovách za účelem splachování a dalších relevantních užití*“ byla s alokací 235 mil. Kč vyhlášena od 1. 2. 2023 do 31. 10. 2023. V roce 2025 byla vyhlášena 86. výzva zaměřená na realizaci opatření ke zpomalení odtoku, pro vsak, retenci a akumulaci srážkové vody vč. jejího dalšího využití; realizaci zelených střech, opatření na využití šedé vody a opatření pro řízenou dotaci podzemních vod s alokací 700 mil. Kč a možností podávat žádosti od 16. července 2025 až do 30. dubna 2026. Dále byla připravena 105. výzva určená projektům, které se zabývají vybudováním technologií pro akumulaci, úpravu, a rozvod srážkových vod či šedých vod ve veřejných budovách za účelem jejich dalšího relevantního využití. Podávání žádostí do této výzvy je naplánováno od 17. 6. 2026 - 17. 12. 2026 s alokací 200 mil. Kč.

Aktivita „Akumulace a využití přečištěné odpadní vody“ v segmentu rodinných a bytových domů byla podporována v rámci dotačního titulu „Dešťovka“. Dotace byla zaměřena na efektivní zachytávání a využití dešťové a odpadní vody. Recyklovanou šedou vodu pak lze využít jako vodu užitkovou. Přínosem je úspora výdajů a spotřeby pitné vody. V letech 2017 až 2021 byla dotace poskytována z národních prostředků SFŽP ČR v rámci NPŽP. Od října 2021 je podpora součástí dotačních výzev programu Nová zelená úsporám. Podpora v rámci programu Nová zelená úsporám byla do poloviny roku 2023 zdrojově kryta prostředky Národního plánu obnovy. Od poloviny roku 2023 je zdrojem finančních prostředků Modernizační fond. V rámci Modernizačního fondu nejsou systémy hospodaření s přečištěnou odpadní vodou podporovány samostatně, musí být zkombinovány s jiným opatřením (zateplení budovy, výstavba nového domu nebo výměna zdroje energie).

V rámci programu Prostředí pro život uspěl v 1. veřejné soutěži Státní zdravotní ústav jako řešitel projektu TAČR „*Stanovení hygienických požadavků na recyklovanou vodu využívanou v budovách a městských vodních prvcích*“, který byl řešen v období 3/2020–2/2023. Cílem projektu bylo zmapovat především mikrobiologickou kvalitu dešťové a recyklované vody

používané uvnitř budov a vody cirkulující v městských fontánách a na základě získaných výsledků navrhnout hygienické požadavky na bezpečnost a způsoby sledování kvality těchto vod. Výsledky viz <https://old.starfos.tacr.cz/cs/project/SS01010179#project-main>.

Dosažené výsledky

MŽP na základě Studie vytypovalo 3 prioritní opatření a bude se snažit o jejich realizaci:

- vytvořit metodický pokyn MŽP o závlaze nebo provést změnu zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon),
- vytvořit novou vyhlášku nebo nařízení vlády (Závazná kompetence zakotvena v poslední novele vodního zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon) – účinnost od 1. 2. 2022),
- vytvořit analýzu rizik pro různé využití šedých vod (Řešeno v projektech TAČR SS01010179 a TH03030408).

Finanční prostředky na realizaci opatření

V rámci etap NZÚ 2021+, NZÚ 2023+ a NZÚ 2025+ bylo k 1. 12. 2025 na opatření hospodaření s šedou vodou a na podporu systémů využívajících současně přečištěnou odpadní vodu i vodu dešťovou vyplaceno celkem 241 projektů s poskytnutou podporou ve výši 22,5 mil. Kč.

V rámci OPŽP 21+ byla od 1. 2. 2023 do 31. 10. 2023. vyhlášena první výzva č. 36 zacílená speciálně na aktivitu „*Vybudování technologie pro akumulaci, úpravu, a rozvod šedých a srážkových vod v budovách za účelem splachování a dalších relevantních užití*“. V rámci této výzvy s alokací 235 mil. Kč byly zaregistrovány 3 projekty, nicméně proplacen a schválen nebyl žádný projekt, jelikož ani jeden nesplňoval potřebná kritéria. V roce 2025 byla vyhlášena 86. výzva zaměřená na realizaci opatření ke zpomalení odtoku, pro vsak, retenci a akumulaci srážkové vody vč. jejího dalšího využití; realizaci zelených střech, opatření na využití šedé vody a opatření pro řízenou dotaci podzemních vod s alokací 700 mil. Kč a možností podávat žádosti od 16. července 2025 až do 30. dubna 2026. Dále byla připravena 105. výzva určená projektům, které se zabývají vybudováním technologií pro akumulaci, úpravu, a rozvod srážkových vod či šedých vod ve veřejných budovách za účelem jejich dalšího relevantního využití. Podávání žádostí do této výzvy je naplánováno od 17. 6. 2026– 17. 12. 2026 s alokací 200 mil. Kč.

druh dotační podpory	objem proplacených finančních prostředků za rok 2025 [mil. Kč]
Národní program Životní prostředí (SFŽP)	
Dešťovka (šedé vody)	0,00
Nová zelená úsporám 2021+ (NPO) *	
Dešťovka (šedé vody) *	5,60
Nová zelená úsporám 2023+ (MdF) *	
Dešťovka (šedé vody)	16,90
Operační program Životní prostředí 2021–2027	
SC 1.3 Klima – Voda (Hospodaření se srážkovými vodami – šedé vody)	0,00
Podpory poskytnuté MŽP celkem	22,50

* finance na podporu jsou poskytnuty ze státního rozpočtu, kam se po splnění stanovených cílů vrátí z evropského Nástroje pro oživení a odolnost

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Stanovení hygienických požadavků na užívání šedé vody v praxi stále chybí a výzkum v této oblasti je žádoucí a MŽP podporován. Hlavním tématem a požadavkem je ale především "bezpečnost" užití šedé vody ve vztahu k veřejnému zdraví a aplikace ve stavebnictví, nikoliv dopady na životní prostředí, proto je kompetence mimo MŽP a měla by být především v gesci MZd.

Indikátory pro sledování pokroku:

- objem recyklované šedé vody [m³/průměrný rok].

4.5.4 PODPORA MODERNÍCH TECHNOLOGIÍ ČIŠTĚNÍ ODPADNÍCH VOD

Cílem opatření je zajistit vysokou úroveň čištění odpadních vod s uplatněním dostupných technologií, aby jejich vy pouštění nekladlo významné nároky na ředění v recipientu a aby jejich vypouštění v období sucha nezhoršovalo jakost vody v povrchových tocích. Gestor: Mgr. Martin Pták (Sekce technické ochrany životního prostředí, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Proces čištění odpadních vod se odvíjí od požadavků na jejich kvalitu. Současná úprava platných právních předpisů není z pohledu cíle dosažení dobrého stavu vodních útvarů dostatečná. Je tak nezbytné, i s přihlédnutím na vývoj technologií odpadních vod, legislativní požadavky na čištění odpadních vod novelizovat. O tuto změnu se v r. 2016 MŽP pokusilo návrhem novelizace nařízení vlády č. 401/2015 Sb. o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech, nicméně nebyla nalezena shoda s jinými resorty v rámci MPŘ. Problematickým a významným aspektem je důsledné vyžadování plnění stávajících emisních limitů či účinnosti čištění odpadních vod u stávajících ČOV.

Procesu zpřísnění požadavků bude výrazně nápomocna revidovaná směrnice (EU) 2024/3019 o čištění městských odpadních vod, která vešla v platnost 1. ledna 2025. Plné znění této směrnice je dostupné na oficiálních stránkách EUR-Lex: [EUR-Lexhttps://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202403019](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202403019). Uvedený předpis aktualizuje a zpřísňuje předchozí předpisy s cílem zlepšit kvalitu vod a ochranu životního prostředí v členských státech. Mezi klíčové změny patří:

- **Zpřísnění hranice povinnosti pro odkanalizování** – nově je povinnost zajistit odvádění a čištění městských odpadních vod stanovena pro aglomerace nad 1000 ekvivalentních obyvatel (PE), oproti předchozímu limitu 2000 PE.
- **Zavedení kvartérního stupně čištění** – směrnice ustanovuje povinnost pro všechny ČOV v aglomeracích nad 150 000 PE a vybrané ČOV v aglomeraci o velikosti 10 000 PE a vyšší instalace pokročilých technologií pro odstranění mikropolutantů (látky typu léčiva, kosmetické přípravky a další). Náklady na tuto modernizaci budou částečně hrazeny příslušnými průmyslovými odvětvími pomocí poplatkového systému rozšířené odpovědnosti výrobců.
- **Energetická účinnost a využití obnovitelných zdrojů** – čistírny odpadních vod o velikosti 10 000 PE a vyšší budou povinny provádět pravidelné energetické audity a podporovat využívání obnovitelných zdrojů energie, jako je bioplyn nebo solární energie, s cílem dosáhnout energetické neutrality do roku 2045.

Implementace těchto opatření může vést ke zvýšení nákladů na provoz čistíren odpadních vod, což pravděpodobně přinese zvýšené nároky na investiční a provozní náklady provozovatelů ČOV, čímž může v důsledku dojít i ke zvýšení ceny stočného pro obyvatele.

V případě obcí, které nejsou vybaveny odpovídajícím způsobem čištění odpadních vod, je nutné i nadále řešit systematickou podporu opatření na snížení produkovaného znečištění, a to i v souladu s požadavkem na postupnou implementaci směrnice o čištění městských odpadních vod.

Nejvýznamnějším podpůrným programem v této oblasti je OPŽP 2021–2027. Ve specifickém cíli 1.4 Podpora přístupu k vodě a udržitelného hospodaření s vodou je podpora zaměřena na oblast odpadní a pitné vody s celkovou výší alokace 12,9 mld. Kč (z toho 9,4 mld. Kč na odpadní vodu a 3,5 mld. Kč na pitnou vodu) a zahrnuje následující opatření:

- 1.4.1 Výstavba čistíren odpadních vod; dobudování a výstavba kanalizací,
- 1.4.2 Intenzifikace čistíren odpadních vod za účelem zvýšeného odstraňování specifického znečištění,
- 1.4.3 Opatření omezující vypouštění odpadních vod z odlehčení na kanalizaci.

V případě potřeby je oblast kanalizace a ČOV podporována i prostřednictvím NPŽP. Z NPŽP je od roku 2016 poskytována i dotace na výstavbu DČOV. Podpora je zacílena pouze pro obce (aglomerace), kde není možná, resp. není realizovatelná výstavba kanalizačního systému zakončeného obecní ČOV, a to z důvodů technických, nebo ekonomických, a to s ohledem na celý životní cyklus těchto staveb. V roce 2025 byla vyhlášena v pořadí již 5. výzva.

Dosažené výsledky

Podpora výstavby a modernizace ČOV byla podporována v předchozích programových obdobích OPŽP (2007–2013, 2014–2020). V programovém období 2007-2013 bylo vyčleněno na oblast odpadní vody ca 38 mld. Kč, v období 2014-2020 11,4 mld. Kč. Výstavba a modernizace ČOV je podporována i v rámci stávajícího programového období OPŽP (2021–2027).

V rámci OPŽP byly na podporu projektů vodohospodářského sektoru vyhlášeny dvě kola výzev, které probíhaly v letech 2022 a 2023.

V rámci NPŽP byly vyhlášeny již celkem 4 výzvy zaměřené na podporu výstavby DČOV. V novějších verzích jsou brány v potaz poznatky získané v předcházejících výzvách a jsou následně využívány v rozsáhlejší měřítku moderní technologie, např. dálkový on-line přenos a monitoring dat sledovaných technologií DČOV, případně jejich archivace. Do konce roku 2025 bylo zcela dokončeno již celkem 60 projektů, v rámci kterých bylo instalováno 2 478 DČOV pro 13 000 PE.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Do konce roku 2025 bylo v rámci OPŽP 2021–2027 v oblastech 1.4.1, 1.4.2 a 1.4.3 schváleno celkem 236 projektů s celkovými náklady 9,5 mld. Kč (míra podpory – 70 % nová výstavba, 30 % intenzifikace ČOV). V roce 2025 bylo na tyto projekty proplaceno celkem 1,73 mld. Kč. Za celé probíhající období bylo proplaceno ca 6,9 mld. Kč (v tab. 5.2.2 započítáno do opatření 4.2.1).

Do konce roku 2025 bylo na realizaci DČOV vyplaceno téměř 420 mil. Kč, z toho 100,3 mil. Kč v roce 2025.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Pokračovat v systematické podpoře výstavby nových a rekonstrukce/intenzifikace stávajících ČOV.

Nutná novelizace stávající právní úpravy v ČR (novelizace vodního zákona a nařízení vlády č. 401/2015 Sb., a to zejména ve vazbě na novou revizi směrnice o čištění městských odpadních vod EU 2024/3019, která je platná od ledna r. 2025).

Indikátory pro sledování pokroku:

- počet nově vybudovaných/intenzifikovaných ČOV (včetně DČOV),
- množství znečištění odstraněné nově vybudovanými a nově rekonstruovanými ČOV ve vybraných ukazatelích,
- Délka nového nebo modernizovaného potrubí veřejné sítě pro sběr odpadních vod (měření v km),
- Nová nebo modernizovaná kapacita pro čištění odpadních vod (měření v jednotce EO),
- Počet obyvatel napojených alespoň na sekundární veřejné čištění odpadních vod,
- Snížení množství vypouštěného znečištění v ukazateli CHSKCr (t/rok).

4.5.5 ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

Cílem opatření na úseku územního plánování je řešení územních dopadů a zajištění územních nároků ostatních opatření stanovených Konceptí, a to prostřednictvím nástrojů územního plánování, zejména politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace. Současně jsou cíle Koncepte přiměřeně zohledňovány v metodické činnosti Ministerstva pro místní rozvoj a v některých jeho programech. Cílem opatření je např. průběžně řešit územní dopady navrhovaných vodních děl a zajistit území pro jejich umístění. K tomu slouží politika územního rozvoje a územně plánovací dokumentace. Gestor: Ing. arch. Karel Wirth (Odbor územního plánování, MMR)

Obecný popis plnění opatření

Opatření na úseku územního plánování slouží k zajištění územních nároků ostatních opatření stanovených Konceptí, to znamená, že slouží pro vymezení a ochranu území potřebného pro tato opatření. Další nezbytnou činností územního plánování je řešení souvisejících územních dopadů a potřeb opatření stanovených Konceptí, například zajištění území pro potřebnou dopravní a technickou infrastrukturu, pro přemístění nebo přizpůsobení stávajících funkcí území s ohledem na územní nároky navrhovaných opatření atd.

Opatření jsou plněna prostřednictvím standardních nástrojů územního plánování, a to zejména politiky územního rozvoje a územně plánovací dokumentace, především územního rozvojového plánu, zásad územního rozvoje a územního plánu.

Dalším úkolem na úseku územního plánování je přiměřeně zohledňovat cíle Koncepte a její opatření, a dále také úkoly uložené usnesením vlády č. 620/2015 ke zmírnění negativních dopadů sucha a nedostatku vody, v metodické činnosti Ministerstva pro místní rozvoj a v některých jeho programech. Za tím účelem je metodicky usměrňováno například zpracování územně plánovacích podkladů, zásad územního rozvoje a především územního plánu jako základního nástroje územního plánování.

K těmto účelům jsou v Koncepti uložena dvě dílčí průběžná opatření:

1. „Aktualizovat územní ochranu ploch pro vodní díla nadmístního významu v politice územního rozvoje a územně plánovací dokumentaci podle výsledků plnění opatření ‚Nové víceúčelové nádrže‘.“
2. „Metodicky ošetřit způsob promítnutí opatření uložených Konceptí a usnesením vlády č. 620 ze dne 29. července 2015 do územně plánovací činnosti.“

Dosažené výsledky

V roce 2025 byla dokončena a usnesením vlády č. 633/2025 ze dne 27. srpna 2025 schválena Změna č. 8 Politiky územního rozvoje ČR. Účinnost změny je od 1. října 2025. Úplné znění Politiky územního rozvoje ČR (dále jen „PÚR“) je k dispozici v Národním geoportálu územního plánování na adrese <https://uzemniplanovani.gov.cz/politika-uzemniho-rozvoje-ceske-republiky>

Ve vztahu k cílům Koncepte jsou relevantní tyto součásti Změny č. 8 PÚR:

Byly reformulovány celostátní priority územního plánování - čl. 20 (doplňen důraz na ochranu přírodních funkcí a krajinných hodnot, včetně mokřadů, ochranných pásem vodních zdrojů a chráněných oblastí přirozené akumulace vod), čl. 28 (v rámci nároků na veřejnou infrastrukturu explicitně doplněna zelená infrastruktura; doplněn požadavek na sídelní zeleň a dostatečné zastoupení vegetačních prvků v sídlech) a čl. 30 (doplňen požadavek na vytváření územních podmínek pro zásobování pitnou vodou a pro optimální odvádění a čištění odpadních vod).

Specifická oblast SOB9, tj. specifická oblast, ve které se projevuje aktuální problém ohrožení území suchem, byla rozšířena o správní obvod ORP Hranice a Lipník nad Bečvou. Mezi důvody vymezení SOB9 byla doplněna potřeba optimálního odvádění a čištění odpadních vod. Do úkolů pro územní plánování v SOB9 byly doplněny tyto úkoly:

- vytvářet územní podmínky pro hospodaření se srážkovými vodami v návaznosti na veřejnou infrastrukturu,
- vytvářet územní podmínky pro řešení protipožární ochrany,
- vytvářet územní podmínky pro odvádění a čištění odpadních vod v souladu s plány rozvoje vodovodů a kanalizací.

V kapitole Záměry technické infrastruktury a související záměry byl úkol pro územní plánování k LAPV rozšířen o požadavek stanovit základní zásady využití území LAPV.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Plněno průběžně – potřeba řešení přetrvává. Indikátory nejsou navrženy.

4.5.6 VYUŽITÍ DŮLNÍCH VOD

Cílem opatření je prověřit možnost využití důlních vod ve starých důlních dílech jako potenciál vodních zdrojů při řešení nedostatku vody a sucha. Gestor: Ing. Vladimír Šanda (Sekce průmyslu a podnikání, MPO)

Obecný popis plnění opatření

V souvislosti s řešením aktuální problematiky negativních dopadů sucha se stává aktuální otázkou využití vod v zatopených starých důlních dílech, což souvisí se zahlazováním následků předchozí hornické činnosti. V této souvislosti je možné konstatovat, že obdobný trend byl ověřen i v dalších státech, kde útlum především uhelného hornictví již proběhl. Jako příklad lze použít praktické zkušenosti z Německa, kde je problematice využití důlních a povrchových vod věnována pozornost již několik let.

Každé dobývání ložisek nerostných surovin je vždy spojeno s odvodňováním činných důlních děl ať pasivním (odvodňovací štoly, vrty apod., s volným přetokem vod do vodního toku) nebo aktivním čerpáním vod na povrch a jejich vypouštěním do vodního toku. V každém případě se jedná o řízené odvodňování tak, aby nedošlo k překročení společensky únosného rizika zatížení vodního toku či hydrosféry životního prostředí dané lokality. Je nutné sledovat stanovený limit kvality vody ve vodním toku, do kterého je vypouštěna důlní voda. Aby se v budoucnu z opuštěných dolů mohla získávat voda, musí se na tuto skutečnost pamatovat již před ukončením těžby, v rovině sanačních a likvidačních prací s navazující rekultivací, např. v souvislosti s ukončováním těžby v OKD, a.s.

Dosažené výsledky

V červnu 2019 byly zpracovány komplexní a podrobné studie, které se zabývají vymezením lokalit důlních prostor s uvedením míst, ze kterých jsou v současné době důlní vody čerpány na povrch, množstvím čerpaných důlních vod včetně základních chemických parametrů, možností jejich využívání včetně orientačního časového rámce. Předmětné studie byly vypracovány státními podniky DIAMO a Palivový kombinát Ústí, které jsou pověřeny řešením procesu zahlazování následků hornické činnosti v ČR. Data z obou studií státních podniků Ministerstvo průmyslu a obchodu analyzovalo a shrnulo v materiálu „Možnosti využitelnosti vody v zaplavených územích a dolech pro výjimečné situace v důsledku sucha a nedostatku vody“, který byl zaslán včetně dílčích studií obou státních podniků k dispozici Meziresortní komisi VODA–SUCHO.

V období od března 2020 do února 2022 se zpracovával projekt nazvaný "Výzkum možností využití uzavíraných hlubinných dolů v ČR pro energetické účely a jako potenciál vodních zdrojů", který je zaměřen na výzkum možností dalšího využití uzavíraných hlubinných dolů pro energetické účely a pro hydrické využití.

Tento projekt byl dokončen počátkem roku 2022. Byly zpracovány posudky k metodice a následně byla odsouhlasena certifikovaná Metodika pro stanovení strategického navrhování efektivního využití podzemních prostor dolu po útlumu; navrhování efektivního využití dolu po útlumu těžby k uložení energie v období jejího přebytku; pro posouzení využívání geotermální energie z důlních vod. Komisi byl projekt s Metodikou zaslán k využití.

Výsledky projektu, zaměřeného mimo jiné na hodnocení kvality a možností úpravy důlních vod z jámy Jeremenko, byly využity jako odborný podklad pro navazující odborná a meziinstitucionální jednání o možných způsobech dalšího nakládání s těmito vodami, včetně úvah o jejich potenciálním balneologickém využití. Výsledky projektu se tak staly součástí širší odborné diskuse o udržitelném nakládání s důlními vodami v podmínkách útlumu těžby uhlí.

Výstupy projektu (kvalita vod, technologie její úpravy a dalšího využití) byly opakovaně projednávány v rámci činnosti Komise pro přípravu realizace lázní ve Vítkovicích a sloužily jako odborný podklad pro diskusi se zástupci státní správy, samosprávy i státního podniku DIAMO. Závěry projektu přispěly k upřesnění odborných otázek souvisejících s chemickým složením důlních vod, jejich časovou proměnlivostí a limity jejich případného využití z hlediska ochrany zdraví a životního prostředí.

Výsledky byly využity při jednáních s vedením statutárního města Ostravy, Moravskoslezského kraje a státního podniku DIAMO a přispěly k posouzení reálnosti jednotlivých variant dalšího postupu, včetně identifikace rizik a nejistot spojených s případným využitím důlních vod pro specifické účely. Udržitelnost projektu spočívá především v jeho využití pro kvalifikované rozhodování o dalších krocích v oblasti nakládání s důlními vodami.

V roce 2025 byl zaslán OKD, a.s. odkaz na projekt „Výzkum možností využití uzavíraných hlubinných dolů v ČR pro energetické účely a jako potenciál vodních zdrojů“ k jejich možnému využití po ukončení těžby v posledních činných dolech akciové společnosti OKD.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Na většině vytípaných lokalit je nutné vodu dále upravovat. Finanční náklady na úpravu, případně čerpání důlních vod v jednotlivých lokalitách úzce souvisejí s konkrétním chemickým složením důlních vod a požadavkem na jejich budoucí využití. Chemismus důlních vod a objemy jeho potenciálních zdrojů se však mohou měnit. Z toho vyplývá, že finanční náročnost na úpravu/využití důlních vod bude možné přesněji predikovat a vyčíslit až na základě konkrétního cíle projektu, pokud by byl požadován za předpokladu podrobného dlouhodobého vzorkování.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Projekt zaměřený na výzkum možností využití uzavíraných hlubinných dolů v ČR pro energetické účely a jako potenciál vodních zdrojů byl dokončen a byla zpracována certifikovaná Metodika pro stanovení strategického navrhování efektivního využití podzemních prostor dolu po útlumu. V současné době však došlo k rozhodnutí o zatápění Ostravsko-karvinského revíru a tudíž není úplně jasné, jak dojde k dalšímu uplatnění některých částí projektu především v oblasti energetické.

4.5.7 PODPORA OPATŘENÍ NA DROBNÝCH VODNÍCH TOCÍCH A MALÝCH VODNÍCH NÁDRŽÍCH

Cílem opatření je retence vody v krajině prostřednictvím podpory výstavby, rekonstrukce a odbahnění malých vodních nádrží a zlepšení stavu drobných vodních toků Gestor: Ing. Anna Švestková (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

MZe administruje dotační program 129 490 „Podpora opatření na malých vodních nádržích a drobných vodních tocích – 3. etapa“, který je realizován v letech 2024-2028. Je rozdělen na dva podprogramy:

- Podprogram 129 492 „Podpora opatření na malých vodních nádržích a drobných vodních tocích - 3. etapa“ – je zaměřen na rekonstrukci a opravu drobných vodních toků v intravilánech obcí za účelem stabilizace odtokových poměrů a zlepšení vodního managementu krajiny, dále na rekonstrukci a opravu nerybochovných rybníků a malých vodních nádrží za účelem posílení zadržetí vody v krajině za současného zlepšení jejich technického stavu a navrácení základních vodohospodářských funkcí. Žadatelé jsou státní podniky Povodí a Lesy ČR.
- Podprogram 129 493 „Podpora opatření na rybnících a malých vodních nádržích ve vlastnictví obcí - 3. etapa“ – je zaměřen na výstavbu, rekonstrukci, opravu a odbahnění nerybochovných rybníků za účelem posílení retence a akumulace vody v krajině, za současného zlepšení jejich technického stavu a navrácení základních vodohospodářských funkcí, dále za účelem zvýšení zásob užitkové vody pro obec, vytvoření zásob vody pro případ hašení požárů. Žadatelé jsou obce, svazky obcí.

Dosažené výsledky

V roce 2025 bylo z programu 129 490 podpořeno celkem 127 projektů dotací ve výši 162 554 260,76 Kč.

Výstavba, obnova, rekonstrukce či odbahnění rybníků a vodních nádrží patří k významným činnostem, podporujícím omezení hydrologických extrémů – sucha a povodní. Rybníky zároveň přirozeným způsobem pomáhají zadržet vodu v krajině.

Finanční prostředky na realizaci opatření

V roce 2025 bylo v rámci programu 129 490 poskytnuto přes 162,6 mil. Kč ze státního rozpočtu, 165,9 mil. Kč tvořily vlastní zdroje investorů.

Finanční náklady celkem: 328,5 mil. Kč.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

- počet realizovaných akcí
- objem poskytnuté dotace.

4.5.8 PODPORA RETENCE VODY V KRAJINĚ – RYBNÍKY A VODNÍ NÁDRŽE

Cílem opatření je retence vody v krajině prostřednictvím podpory výstavby, rekonstrukce a odbahnění rybníků. Gestor: Ing. Karel Pelikán (Sekce vodního hospodářství, MZe)

MZe administruje dotační program 129 380 „Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže – 2. etapa“ Cílem programu je podpora výstavby, rekonstrukce a odbahnění rybníků, které jsou větší než 2 ha. Programy vychází z obecného společenského zájmu o dobrý stav rybníků a vodních nádrží, jakožto přirozené součásti krajiny, s pozitivním vlivem na akumulaci vody, zpomalení odtoku z daného území, transformaci povodňových vln, nebo krajinný ráz. Žadateli jsou rybářsky hospodařící subjekty.

Program 129 380 je rozdělen na podprogramy:

- Podprogram 129 382 – „Podpora výstavby, obnovy, rekonstrukce a odbahnění rybníků a vodních nádrží“. Jde o hlavní nosný podprogram programu 129 380. Zaměřen je na výstavbu, rekonstrukci a odbahnění rybníků, větších než 2 ha.
- Podprogram 129 383 – „Odstranění havarijních situací na rybnících a vodních nádržích“. Podprogram je zřízen pro účel odstranění havarijních situací rybnících. Mnohé rybníky nejsou v dobrém technickém stavu, což může vést až nebezpečí destrukce hrází a možnému vzniku tzv. zvláštní povodně. Pro přijetí žádosti musí být splněna podmínka vyhlášení II. či III. stupně povodňové aktivity v důsledku špatného stavu rybníka. Podprogram nebyl spuštěn z důvodu omezeného množství finančních prostředků.
- Podprogram 129 384 – „Odstranění povodňových škod na rybnících a vodních nádržích“. Podprogram je určen k odstranění povodňových škod na hrázích a objektech rybníků, jednotlivě přesahujících 250 tis. Kč, způsobených rozsáhlou povodní celostátního významu.

V rámci notifikačního procesu byly Evropskou komisí chváleny všechny tři podprogramy.

Dosažené výsledky

V roce 2025 probíhala administrace 10 žádostí o podporu podaných do podprogramu 129 382 v I. Výzvě na podzim 2024. Vzhledem k povodňovým událostem ze září 2024 byl spuštěn podprogram 129 384, ve kterém bylo podáno 6 žádostí o poskytnutí podpory.

Výstavba, obnova, rekonstrukce či odbahnění rybníků a vodních nádrží patří k významným činnostem, podporujícím omezení hydrologických extrémů – sucha a povodní. Rybníky zároveň přirozeným způsobem pomáhají zadržet vodu v krajině. Proto je důležité tato opatření realizovat a podporovat.

Finanční prostředky na realizaci opatření

Profinancováno v roce 2025:

- dotace: 0,63 mil. Kč

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

V roce 2025 pokračovala podpory výstavby, rekonstrukce a odbahnění rybníků v rámci realizace nově připraveného navazujícího programu 129 380 „Podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže – 2. etapa“, konkrétně v rámci již notifikovaného podprogramu 129 382 „Podpora výstavby, obnovy, rekonstrukce a odbahnění rybníků a vodních nádrží – 2. etapa“. Program 129 380 je v souladu s Konceptí ochrany před následky sucha pro území. Veškeré pokračování podpory zmíněné oblasti, je však podmíněno zajištěním dostatečných finančních prostředků státního rozpočtu.

Indikátory pro sledování pokroku:

- počet realizovaných akcí,
- doprovodný údaj o poskytnutém objemu finanční podpory.

5 IMPLEMENTACE OPATŘENÍ K OMEZOVÁNÍ NÁSLEDKŮ SUCHA A NEDOSTATKU VODY

5.1 LEGISLATIVNÍ OPATŘENÍ

5.1.1 PŘENASTAVENÍ POSTUPŮ PRO STANOVENÍ MINIMÁLNÍCH ZŮSTATKOVÝCH PRŮTOKŮ

Cílem je nařízením vlády sjednotit a závazně vymezit způsob a kritéria stanovení minimálního zůstatkového průtoku, respektující dosažení cílů ochrany vod podle § 23a vodního zákona, požadavky vyplývající z plánů povodí podle § 24 vodního zákona a místní podmínky. Gestor: Ing. Roman Lunda, Ph.D. (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Minimální zůstatkové průtoky (MŽP) jsou jedním z významných nástrojů na ochranu množství povrchových vod, který je zakotven ve vodním zákoně. V současné době je vodoprávními úřady jako podklad pro stanovení minimálního zůstatkového průtoku v povolení k nakládání s vodami využíván metodický pokyn odboru ochrany vod Ministerstva životního prostředí ke stanovení hodnot MŽP ve vodních tocích z roku 1998. V souladu s platným zněním vodního zákona je při stanovení MŽP nutno zohlednit dopad na biologické složky a dosažení dobrého stavu vodních útvarů podle Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ze dne 23. 10. 2000 ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky (dále jen „Rámcová směrnice o vodách“) a cíle ochrany vod podle § 23a zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon).

V lednu 2018 bylo zahájeno meziresortní připomínkové řízení (MPŘ). Připomínková místa byla v srpnu 2019 písemně vyrozuměna o vypořádání úkolů a připomínek vzešlých z jednání v roce 2018. MPŘ nebylo dosud ukončeno, neboť nedošlo ke shodě na vypořádání zásadních připomínek. V roce 2023 byl navržen úkolový list v rámci přípravy rámcové smlouvy s VÚV TGM na období 2024–2027, který i nadále definuje zajištění spolupráce MŽP s VÚV TGM na daném opatření. V roce 2024 byl dotčeným institucím, které byly účastníky MPŘ v roce 2019, zaslán nepozměněný návrh nařízení se žádostí, aby své připomínky aktualizovali v rámci současné legislativy a uplynulých zkušeností s touto problematikou. Na tyto práce navázalo v roce 2025 intenzivní projednávání návrhu NV s dotčenými institucemi, zaměřené již především na dohodu o dalším postupu a doplnění odborných podkladů.

V návaznosti na změny v oblasti požadavků na zpracování RIA a po opakovaných konzultacích s věcným odborem bylo doporučeno stávající RIA zásadně přepracovat a doplnit o soubor případových studií. Tyto studie mají na reprezentativních vzorcích vybraných vodních toků doložit dopady jednotlivých variant nastavení MŽP – zejména na hydrologický režim, biologické složky a dosažení ekologických cílů a cílů plánů povodí. Současně mají prokázat, že nové nařízení vlády nikterak nezpříšňuje ani neomezuje odběry vody nad rámec platné právní úpravy; jeho účelem je primárně zajistit dosažení a udržení dobrého ekologického stavu vodních útvarů a vytvořit jednotný a předvídatelný rámec pro stanovení MŽP, který tento cíl umožňuje. RIA bude rovněž hodnotit soulad navrhovaného přístupu s evropskou metodickou příručkou *Guidance Document No. 31 – Ecological flows*, a to z hlediska požadavků na ekologicky orientované stanovení průtoků.

Dosažené výsledky

Nařízení vlády o způsobu a kritériích stanovení minimálního zůstatkového průtoku zůstává v režimu neukončeného MPŘ. V roce 2025 však pokračovalo projednávání zásadních připomínek a příprava podkladů pro přepracování RIA.

Finanční prostředky na realizaci opatření

V roce 2025 byly čerpány prostředky prostřednictvím rámcové smlouvy s VÚV TGM, zejména na vypořádání připomínek zaslaných institucemi a přípravu podkladů pro případové studie nezbytné pro finální verzi RIA v celkové výši 0,38 mil. Kč.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

O dalším způsobu řešení bude rozhodnuto na úrovni ministra životního prostředí. Nařízení vlády zatím nebylo přijato.

5.1.2 PŘÍPRAVA TZV. PROTIEROZNÍ VYHLÁŠKY

Cílem opatření je výrazně zvýšit legislativní ochranu zemědělského půdního fondu před následky eroze a přispět tak ke zlepšení retenčních schopností půdy a zpomalení povrchového odtoku vody z plochy povodí. Gestor: Ing. Jan Bačovský (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP)

Obecný popis plnění opatření

Zmocnění k tvorbě vyhlášky k ochraně zemědělské půdy před erozí vychází z ustanovení zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně ZPF, konkrétně z novelizovaného znění z roku 2015. V roce 2024 bylo novelou přidáno zmocnění k doplnění větrné eroze.

Nad podobou protierozní vyhlášky byla vedena dlouhá diskuse mezi resorty MŽP a MZe. První verzi předpisu připravilo MŽP ve spolupráci s MZe do MPŘ v roce 2017. S ohledem na zásadní připomínky agrárního sektoru bylo na přelomu roku 2018 a 2019 MPŘ opakováno s upravenou verzí. V průběhu roku 2020 probíhalo vypořádání a řada odborných diskusí. Vyhláška byla opět upravena, aby reflektovala potřebu efektivní ochrany zemědělské půdy před erozí a současně nebyla výraznou byrokratickou zátěží pro hospodařící subjekty a orgány ochrany ZPF.

Výsledkem dohody obou resortů je upravený model protierozní vyhlášky, který cílí na plochy opakovaně zasažené reálnou erozí (evidované v již zavedené aplikaci Monitoring eroze, kterou spravuje SPÚ). Na těchto problematických plochách je nezbytné zvolit efektivní ochranu před erozí. Uživatel půdy si sám volí kombinaci plodin a technologií obdělávání, k čemuž mu poslouží aplikace Protierozní kalkulačka. Předmětem diskuse bylo i stanovení hodnot přípustné ztráty půdy vodní erozí, na kterých závisí stanovení míry erozního ohrožení. Hodnoty pro jednotlivé hloubky půdního profilu jsou uvedeny v příloze č. 1 protierozní vyhlášky. Takto upravený návrh vyhlášky byl předložen do připomínkového řízení v první polovině roku 2021 a vyhlášen ve sbírce zákonů 23. 6. 2021 pod číslem 240/2021 Sb.

V roce 2025 proběhla novelizace vyhlášky, která upřesnila některé kroky protierozní ochrany a doplnila nástroje zaměřené na řešení problematiky větrné eroze. Tato novela nabývá účinnosti 1. 7. 2027.

Dosažené výsledky

Protierozní vyhláška vešla v účinnost již k 1. 7. 2021. V současné době probíhá její implementace do praxe. Nyní jsou plánovány práce zejména na vývoji vlastní aplikace protierozní kalkulačky. MŽP získalo licenční práva k tomuto nástroji bezplatně od VÚMOP. Zadání veřejné zakázky proběhlo v roce 2025 a MŽP by mělo dokončený informační systém převzít orientačně v září 2026. Vlastní aplikace zajistí ministerstvu jednak plnou kontrolu informačního systému (žádoucí stav ve vazbě na problematiku výkonu státní správy) a též dojde k implementaci nových funkcí, které byly identifikovány na základě dosavadních zkušeností z praxe. Ve spolupráci s VÚMOP probíhá v dané problematice též komplexní školení pro orgány ochrany ZPF na úrovni ORP, KrÚ či regionálních poboček MŽP, přičemž toto školení si klade za cíl mimo jiné sjednotit úroveň odbornosti pracovníků v agendě ochrany ZPF v rámci ochrany půdy před erozí.

Finanční prostředky na realizaci opatření

- dotace ze státního rozpočtu: 14,63 mil. Kč (z toho v roce 2024 8,75 mil. Kč a v roce 2025 4,84 mil Kč)

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

V roce 2026 bude dokončen a spuštěn informační systém protierozní kalkulačka v majetku MŽP.

Indikátory pro sledování pokroku:

- počet monitorovaných erozních událostí v informačním systému Monitoring eroze zemědělské půdy.
- spuštění informačního systému protierozní kalkulačka v majetku MŽP.

5.2 EKONOMICKÁ OPATŘENÍ

5.2.1 FINANCOVÁNÍ VODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

Cílem je připravit podmínky pro zavedení nového systému financování vodního hospodářství v oblasti správy a využívání vodních zdrojů, aby byl dlouhodobě udržitelný. Gestor: Ing. J. Kocián, Ing. A. Binhacková (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

Opatření bylo uloženo na jednání Národní koalice pro boj se suchem v r. 2018. Zavedení změny systému financování vodního hospodářství by umožnilo udržitelný systém financování potřebných služeb a opatření (např. v rámci s.p. Povodí). Současný systém financování vodního hospodářství v ČR obsahuje omezené množství samoregulačních nástrojů ekonomické povahy. Existující ekonomické nástroje ve vodním hospodářství (platby, poplatky) plní zejména fiskální funkci a jejich motivační a alokační potenciál je nízký, v čase se dokonce snižuje (poplatky za odběry podzemních vod). Současná výše sazby poplatku za odebrané množství podzemní vody zůstává ve vodním zákoně v nezměněné podobě prakticky již od roku 2001 a již neumožňuje naplňovat původní cíl, tedy zlepšit motivační funkci poplatků ve vztahu k zajištění ochrany množství a kvality podzemních vod. Diskutované změny jsou dlouhodobě neúspěšné a klíčovým argumentem je často diskuse o sociálně přijatelné ceně pro vodné a stočné pro koncové uživatele.

Dosažené výsledky

Ministerstvo zemědělství připravilo v letech 2022 a 2023 pro jednání zástupců vládních stran (tzv. K5) návrh úpravy poplatku za odebrané množství podzemní vody, jehož předmětem bylo navýšení sazby poplatku za odebrané množství podzemní vody a změna příjemců výnosů tohoto poplatku, kde měly být nově příjemcem, kromě Státního fondu životního prostředí a rozpočtů krajů, také státní podniky Povodí. Návrh nebyl přijat a ani promítnut do stávajících platných právních předpisů. Platí stávající stav.

Finanční prostředky na realizaci opatření

V roce 2025 nebyly čerpány žádné finanční prostředky.

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

- přijetí příslušné legislativy s úpravou harmonizovaného financování úhrad za odběry vody vodních zdrojů a za další služby ve vodním hospodářství

5.2.2 PŘEHLED VYNALOŽENÝCH FINANČNÍCH ZDROJŮ NA JEDNOTLIVÁ OPATŘENÍ V GESCI JEDNOTLIVÝCH RESORTŮ V ROCE 2025

číslo	Název opatření	vynaložené finanční prostředky [mil. Kč]				
		SR	EU fondy	vlastní invest.	jiné	celkem
MZe						
4.2.1	Podpora rozvoje vodárenské infrastruktury a podpora využívání moderních technologií ve vodárenství	1 037,2	-	649,1	71,0	1 757,3
4.2.3	Propojování a rozšiřování vodárenských soustav a jejich zdrojové posilování	463,0	-	284,0	3,1	750,1
4.2.5	Nové víceúčelové přehradní nádrže	133,3	-	7,1	-	140,4
4.2.6	Převody vody mezi povodími a zvýšení integrace vodohospodářských soustav	9,2	-	1,0	-	10,2
4.2.7	Podpora modernizace a rozvoje zemědělských závlah včetně závlahových nádrží	27,4	-	23,7	-	51,1
4.2.8	Podpora obnovy a výstavba vodních zdrojů požární vody v lesních ekosystémech	34,7	59,9	-	-	94,6
4.3.1	Optimalizace monitoringu stavu zemědělské půdy a aktualizace bonitace půd za účelem zlepšení ochrany půdy	46,5	-	-	-	46,5
4.3.2	Zvýšení ochrany půdy před účinky eroze	-	80,7	-	-	80,7
4.3.3	Organická hmota v půdě a opatření na její zachování a zvýšení	-	5 593,8	-	-	5 593,8
4.3.5	Podpora rozvoje ekologického zemědělství	10,5	1 863,0	-	-	1 873,5
4.3.6	Podpora principů precizního zemědělství	30,7	12,3	46,0	-	89,0
4.3.7	Podpora provádění pozemkových úprav	874,0	911,7	-	-	1 785,7
4.4.1	Obnova přirozených funkcí vodních toků a niv	254,4 ¹⁾	311,3 ¹⁾	-	-	565,7 ¹⁾
4.4.2	Regulace odtoku z melioračních odvodňovacích zařízení a zajištění podkladů pro uplatnění v praxi	-	-	-	-	-
4.4.4	Opatření na lesní půdě	2 113,8	169,1	-	-	2 282,9
4.5.7	Dotační program 129 390 „podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích – 2. etapa“	162,6	-	165,9	-	328,5
4.5.8	Dotační program 129 380 „podpora retence vody v krajině – rybníky a vodní nádrže – II. etapa“	0,6	-	-	-	0,6
5.2.1	Financování vodního hospodářství	-	-	-	-	-
5.3	Osvěta a vzdělávání veřejnosti k zodpovědnému hospodaření s vodou	0,4	-	-	-	0,4
celkem resort MZe		5 198,3	9 001,8	1 176,8	74,1	15 451,0

MŽP						
4.1.1	Revize a doplnění stávající monitorovací sítě s ohledem na sledování sucha	3,00	27,00	-	-	30,00
4.1.2	Rozvoj a propojení monitoringu sucha, vznik varovného systému na sucho	1,60	-	-	-	1,60
4.1.3	Program hospodaření s omezenými vodními zdroji					
4.1.4	Předpověď vývoje stavu vodních zdrojů					
4.2.1	Podpora rozvoje vodárenské infrastruktury a podpora využívání moderních technologií ve vodárenství	132,10	4 347,00	-	2 481,50***	6 960,60
4.2.2	Ochranná pásma vodních zdrojů	0,45	-	-	-	0,45
4.2.4	Uplatnění technologie umělé infiltrace	4,07	2,90	0,45	-	7,42
4.3.4	Sledování kvality podzemních a povrchových vod	31,50	475,00*	-	-	506,50
4.4.3	Obnova přirozených vodních prvků v krajině	-	782,19*	**	-	782,19
4.5.2	Podpora hospodaření se srážkovými vodami	41,04	955,61*	**	0,00	996,65
4.5.3	Podpora opětovného využití vyčištěných odpadních vod	-	22,50*	**	0,00	22,50
4.5.4	Podpora moderních technologií čištění	-	-	-	100,30****	100,30
5.1.1	Stanovení minimálních zůstatkových průtoků	0,38	-	-	-	0,38
5.1.2	Příprava tzv. protierozní vyhlášky	4,84	-	-	-	4,84
5.3	Osvěta a vzdělávání veřejnosti k zodpovědnému hospodaření s vodou	-	-	-	196,00	196,00
celkem resort MŽP		218,98	6 612,20	0,45	2 777,80	9 609,43
4.5.1	Podpora opatření na snižování spotřeby vody v energetice a v průmyslu	-	1 747,0	-	-	1 747,0
4.5.6	Využití důlních vod	-	-	-	-	-
celkem resort MPO		-	1 747,0	-	-	1 747,0
4.5.5	Územní plánování (MMR)	-	-	-	-	-
celkem za všechny resorty		5 417,3	17 361,0	1 177,25	2 851,9	26 807,45

Vysvětlivky k tabulce na samostatné stránce níže.

V tabulce nejsou zohledněny náklady pracovníků ministerstev na jejich činnost. Označení EU fondy v tabulce zahrnuje financování ze zemědělských fondů EU a doplněné kofinancování ze státního rozpočtu.

* Jde o různé zdroje EU (viz příslušná kapitola), přičemž jedním z nich je NPO. Finance na podporu v rámci NPO jsou předfinancovány ze státního rozpočtu, kam se po splnění stanovených cílů vrátí z evropského Nástroje pro oživení a odolnost. Pro účely vykazování se však s nimi od počátku pracuje jako s prostředky EU.

** Nelze jasně dopočítat, jelikož jednotlivé aktivity v rámci opatření mají rozdílné míry podpory.

*** Část prostředků byla poskytnuta z národních zdrojů SFŽP s tím, že bude následně refundována z OPŽP 2021–2027 nebo ze státního rozpočtu, nejsou započítány půjčky.

**** Část prostředků byla poskytnuta z národních zdrojů SFŽP s tím, že bude následně refundována z OPŽP 2021–2027.

¹⁾ Uveden předpoklad na 1 rok, který vychází z průměrů čerpání v letech 2022-2024; celkové vyhodnocení bude v r. 2027.

5.3 OSVĚTA A VZDĚLÁVÁNÍ VEŘEJNOSTI K ZODPOVĚDNÉMU HOSPODAŘENÍ S VODOU

Cílem opatření je zvýšit povědomí obyvatel o zásadním významu vody jako klíčové složky životního prostředí nejenom pro jejich životní standard, ale také pro udržitelnost národního hospodářství (zejména energetiky a zemědělství) i stav a funkci české krajiny. Z tohoto důvodu jsou zapotřebí příprava a zahájení programů osvěty pro všechny věkové kategorie, zejména s využitím moderních přístupů přenosu informací. Gestor: Ing. Pavel Marták (Sekce ochrany přírody a krajiny, MŽP), Ing. J. Kocián (Sekce vodního hospodářství, MZe)

Obecný popis plnění opatření

K naplňování cílů ochrany před následky sucha a nedostatku vody na území ČR a k podpoře realizace potřebných opatření je z hlediska MZe nezbytné, aby veřejnosti byly poskytovány dostatečné a relevantní informace o dopadech sucha, očekávaném nedostatku vody v důsledku změny klimatu a nezbytnosti zahájit včasné kroky k omezení následků těchto situací v rámci předběžné opatrnosti ve veřejném zájmu. Tato osvěta by měla sestávat jak z úzce cílených kampaní např. pomocí sociálních sítí, seminářů, tištěných materiálů gesčně odpovědných ministerstev a institucí, tak pomocí kampaní celoplošných (mediálních) v kombinaci se soustředěním informací k suchu na uživatelsky dostupném místě (specializované webové portály).

Dosažené výsledky

V roce 2025 vydalo Ministerstvo zemědělství ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí a dalšími organizacemi z oblasti vodního hospodářství pravidelnou roční „Zprávu o stavu vodního hospodářství v ČR za rok 2024“ („Modrá zpráva“), dostupnou již pouze v elektronické formě v českém a anglickém jazyce. Rovněž byla vydána pravidelná ročenka „Vodovody a kanalizace ČR 2024“ zachycující vývoj oboru vodovodů a kanalizací s převážně ekonomicky zaměřenými informacemi.

Svaz vodního hospodářství ČR, z.s. spolu se SOVAK ČR, Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí uspořádal dne 22. března 2025 v Kongresovém centru Praha již 29. celostátní setkání vodohospodářů při příležitosti oslav Světového dne vody. V rámci setkání rovněž proběhlo vyhlášení výsledků soutěže Vodohospodářská stavba roku 2024.

V roce 2025 proběhla dětská soutěž pro žáky základních škol a nižších ročníků středních škol s cílem motivovat mládež k zamyšlení se nad důležitostí vody a nad dopady lidské činnosti ve vztahu k životnímu prostředí. Soutěž vždy zohledňuje téma Světového dne vody, u jehož příležitosti je pořádána.

V říjnu 2025 proběhlo opět pravidelné pracovní setkání odborných útvarů sekce vodního hospodářství Ministerstva zemědělství a sekce ochrany přírody a krajiny Ministerstva životního prostředí s pracovníky vodoprávních úřadů obcí s rozšířenou působností, krajských úřadů a vojenských újezdů, za přítomnosti zástupců jednotlivých státních podniků Povodí, České inspekce životního prostředí a Státního fondu životního prostředí ČR. Jednání v roce 2025 uspořádalo Ministerstvo životního prostředí v hotelu Primavera v Plzni.

Mezi velké projekty MZe patří informační systém veřejné správy ISVS-VODA, mezirezortní projekt, který představuje vodní hospodářství na společném portále za všechny rezorty. V roce 2022 došlo k vytvoření nového uživatelsky příjemnějšího webového portálu ISVS-VODA, který je průběžně zdokonalován a rozšiřován.

Podporami MŽP probíhá v ČR stále více vzdělávacích a osvětových programů pro školy a pro veřejnost zaměřených na aspekty změny klimatu, které poskytují neziskové organizace, zejména pak střediska ekologické výchovy. V rámci ČR tato střediska průběžně nabízejí stále více výukových programů zaměřených na téma sucha, vody, změny klimatu.

V roce 2025 se i díky podpoře MŽP dále rozšiřoval vzdělávací web www.ucimoklimatu.cz, který nabízí základním a středním školám výukové programy k tématu změny klimatu a lze na něm nalézt i aktivity specificky k suchu či vodě. Web spravuje několik ekocenter a výukové lekce zde postupně přibývají.

V rámci středoškolského programu ENERSOL, jehož realizaci MŽP podporuje, studenti vytvářeli a prezentovali projekty, které byly zaměřeny i na problematiku vody a sucha. Nejúspěšnější projekty z národního a mezinárodního kola byly pak prezentovány na MŽP, jako např. projekt s názvem Vodní mlýn ve Slupu či Optimalizace zavlažování travníků.

V rámci výzkumného programu MŽP Program pro život byl v roce 2025 podpořen projekt Podpora a rozvoj klimatického vzdělávání se zaměřením na locus of control. Projekt připravuje a ověřuje pedagogické metody a aktivity pro pedagogy základních a středních škol, zejména tematicky zaměřené na hydrologické sucho, povodně a záplavy, zajištění dostatku pitné vody, problematiku přehřívání měst a obcí, hospodaření s vodou v městech a další. Hlavním řešitelem projektu je Výzkumný ústav vodohospodářský, T. G. Masaryka, veřejná výzkumná instituce ve spolupráci s Ostravskou univerzitou (Pedagogická fakulta, katedra sociální pedagogiky) a organizací ACCENDO – Centrum pro vědu a výzkum, z.ú. S podporou MŽP vznikl v roce 2025 dokumentárně naučný film „Zapíjení aneb když ve městě zaprší“ o hospodaření s dešťovou vodou ve městech režiséra Ivana Stříteského.

Finanční prostředky na realizaci opatření

V dotačních výzvách MŽP i SFŽP ČR se v uvedeném období tematicky zakotvily, popř. bodově prioritizovaly projekty zaměřené na problematiku změny klimatu ve vzdělávání.

V roce 2025 stále probíhala realizace projektů podpořených z NPŽP ve výzvě: Environmentální vzdělávání a osvěta o změně klimatu (prostředky jsou z NPO) s celkovou alokací cca 275 mil Kč. Projekty museli být dokončeny do 11/2025. Z výzvy se tak podařilo podpořit 77 projektů, z nichž část je zaměřena i specificky na problematiku vody a sucha.

rok	2024	2025
MŽP [mil. Kč]	79	196,0
MZe [mil. Kč]	0,410	0,397

Hodnocení opatření/Indikátor navržený pro budoucí sledování pokroku

Plnění je průběžné a velmi žádoucí pro šíření informací a osvěty obyvatelstvu. Stále je potřeba průběžně pokračovat v započatých opatřeních a ve spolupráci s MŠMT. Pro MŽP je klimatické vzdělávání v rámci EVVO velkou prioritou a cílem je nejen podporovat vznik metodik a realizaci programů, ale zároveň podpořit samotnou implementaci klimatického vzdělávání v rámci vzdělávacího systému.

Indikátory pro sledování pokroku:

- počet osobohodin realizovaných programů pro školy a další cílové skupiny zaměřených na klimatické vzdělávání,
- počet seminářů a workshopů pro státní správu, pro odborné instituce a pro širokou veřejnost, i další cílové skupiny zaměřených na klimatické vzdělávání a seznámení s významem dostatečných zdrojů vody nejen pro obyvatelstvo, ale i pro národní hospodářství,
- poskytnutá finanční podpora,
- počet publikací a materiálů,
- výčet konkrétních aktivit.

5.4 IMPLEMENTAČNÍ DOKUMENTY A NÁSTROJE

5.4.1 PLÁNY PRO ZVLÁDÁNÍ SUCHA A NEDOSTATKU VODY

Plány pro zvládání sucha a nedostatku vody byly reakcí na situace málo vodných let 2014–2021, kdy v mnoha obcích bylo nutné nejenom omezit využívání lokálních vodních zdrojů, a dokonce docházelo k dovážení pitné vody, neboť dosud dostatečné vodárenské zdroje již dostatek vody neposkytovaly. Proto v novele zákona o vodách byla doplněna celá jedna kapitola – Hlava X „Zvládání sucha a stavu nedostatku vody“, která obsahuje prvky řízených úsporných opatření k omezení odběrů vody podle stanovených priorit a zároveň obsahuje povinnost připravit „plány na zvládání sucha“. V roce 2023 krajské úřady v souladu s vodním zákonem pořídily a zveřejnily „Plán pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody pro území kraje“. Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo životního prostředí poté pořídilo Plán pro zvládání sucha a stavu nedostatku vody pro území České republiky, který byl zveřejněn koncem ledna 2024. Součástí těchto opatření je také zřízení Komisí na ochranu před suchem na úrovni krajů a ustavení ústřední komise. Komise se poprvé sešla v květnu 2025, aby nastavila základní rámec své činnosti, projednala aktuální situaci sucha a dostupnost dat.

5.4.2 PLÁNY POVODÍ

Plány povodí jsou koncepční dokumenty analyzující stav povrchových a podzemních vod a navrhuující opatření ke zlepšení stavu vod. Pořizují se v rámci procesu plánování v oblasti vod, což je soustavná koncepční činnost, kterou podle vodního zákona zajišťuje stát, a jež implementuje požadavky Rámcové směrnice o vodách a souvisejících právních předpisů Evropské unie. Plány povodí jsou zpracovávány ve třech úrovních podrobnosti – pro mezinárodní oblasti povodí (mezinárodní plány oblastí povodí), části mezinárodních oblastí povodí na území ČR (národní plány povodí) a dílčí povodí (plány dílčích povodí). Každá úroveň plánů povodí přitom řeší úkoly sobě relevantní. Plány dílčích povodí kromě problematiky ochrany vod v intencích Rámcové směrnice o vodách, podrobně rozpracovávají i problematiku povodní, sucha a udržitelného užívání vodních zdrojů a navrhují ke snížení nepříznivých účinků povodní a sucha a k zajištění udržitelného užívání vodních zdrojů potřebná opatření. První etapa (2009–2015) i druhá etapa (2015–2021) plánů povodí byly ukončeny, v současné době se realizují opatření třetí etapy (2022–2027) a připravuje se čtvrtá etapa (2027–2033). Výsledkem tohoto procesu má být dosažení dobrého ekologického stavu nebo potenciálu a dobrého chemického stavu povrchových vod a dobrého kvantitativního a chemického stavu podzemních vod.

Plány povodí stanovují cíle pro ochranu a zlepšování stavu povrchových a podzemních vod a vodních ekosystémů, ke snížení nepříznivých účinků povodní a sucha, pro hospodaření s povrchovými a podzemními vodami a udržitelné užívání těchto vod pro zajištění vodohospodářských služeb a pro zlepšování vodních poměrů a pro ochranu ekologické stability krajiny. Dále obsahují souhrny programů opatření k dosažení uvedených cílů a stanovují strategii jejich financování.

Pomocí plánů povodí budou implementována především opatření navržená v kapitole 4.4.1 na obnovu přirozeného vodního režimu krajiny (Obnova přirozených funkcí vodních toků a niv). Pokud bude nutné v daném povodí přistoupit k realizaci opatření na rozvoj vodních zdrojů, která mohou vést k ohrožení cílů ochrany vod (např. Nové víceúčelové přehradní nádrže, Převody vody mezi povodími), je třeba tato opatření rovněž do plánů povodí zapracovat.

5.4.3 PLÁN ROZVOJE VODOVODŮ A KANALIZACÍ ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY A PLÁNY ROZVOJE VODOVODŮ A KANALIZACÍ ÚZEMÍ KRAJŮ

V souvislosti s Konceptí ochrany před následky sucha pro území ČR byla z hlediska zásobování pitnou vodou v období sucha provedena a následně v roce 2021 schválena cílená aktualizace Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací území ČR (PRVKÚ ČR – Sucho). V rámci této aktualizace jsou specifikována území a oblasti zasažené suchem z hlediska zásobování pitnou vodou (na území ČR bylo vytipováno cca 1 000 obcí, které měly problémy se suchem), byly vyhodnoceny stávající systémy zásobování pitnou vodou včetně reálných technických a ekonomických možností připojení dalších obcí a jejich případných místních částí na tyto systémy (skupinové vodovody a vodárenské soustavy). PRVKÚ ČR - Sucho zohledňuje návrhy konkrétních řešení společně s odhady investičních nákladů na navržená opatření zásobování pitnou vodou v období sucha.

Plán rozvoje vodovodů a kanalizací území ČR (dále jen „PRVKÚ ČR“) je založen na syntéze informací ze zpracovaných, projednaných a zastupitelstvy jednotlivých krajů schválených Plánů rozvoje vodovodů a kanalizací pro území kraje (dále jen „PRVKÚK“) včetně jejich aktualizací. Navazuje na další strategické dokumenty a dokumenty rezortní politiky a rovněž respektuje požadavky vyplývající z příslušných předpisů Evropských společenství.

V posledních letech lze pozorovat stále výraznější projevy klimatických změn a jejich negativní dopady i na zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Tuto skutečnost dokládají opatření obecné povahy, která vodoprávní úřady vydávají v souladu s § 15 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích pro veřejnou potřebu a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a to z důvodu přechodného nedostatku pitné vody pro zásobování odběratelů systému vodovodů pro veřejnou potřebu.

Předmětný správní akt je reakcí na nastalou situaci, kterou je v obdobích sucha právě přechodný nedostatek pitné vody, který nelze z důvodu technických kapacit nebo nedostatečných zdrojů vody nahradit. Pro vydání tohoto opatření obecné povahy tedy nestačí pouze důvodná obava, že by nedostatek vody mohl nastat, jako je tomu v případě obcí, které jsou uvedeny v materiálu PRVKÚ ČR – Sucho, nýbrž se jedná o skutečnost, která svědčí o tom, že nedostatek vody již fyzicky nastal. Přehled o vydaných opatřeních obecné povahy je zveřejňován na webových stránkách Ministerstva zemědělství.

Potřeby jednotlivých krajů v podrobnějším záběru zohledňují aktualizace PRVKÚK, proto je dokument PRVKÚ ČR, resp. PRVKÚ ČR – Sucho komplementární ve vztahu k jednotlivým PRVKÚK. Průběžně dochází k aktualizacím jednotlivých PRVKÚK, které jsou posuzovány s důrazem na to, aby navržené řešení bylo vhodnější, než řešení uvedené v platném plánu, zejména pak z hlediska technického a ekonomického. Proto součástí PRVKÚ ČR jsou i stanoviska MZe vydaná k jednotlivým aktualizacím PRVKÚK.

5.4.4 NAP ADAPTACE NA ZMĚNU KLIMATU

Národní akční plán adaptace na změnu klimatu je implementačním dokumentem Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR. První aktualizace akčního plánu pro období 2021–2025 byla schválena usnesením vlády č. 785 ze dne 13. září 2021. Akční plán je zaměřen na řešení všech 7 identifikovaných hlavních projevů změny klimatu v Česku: dlouhodobé sucho, povodně a přívalové povodně, vydatné srážky, zvyšování teplot, extrémně vysoké teploty, extrémní vítr a požáry vegetace. Akční plán celkem obsahuje 108 adaptačních opatření členěných do 322 konkrétních úkolů a v souladu s národní adaptační strategií je rozdělen do 6 částí: 5 specifických cílů (SC1 zemědělská krajina, SC2 lesy, SC3 vodní a na vodu vázané ekosystémy, SC4 sídla a ochrana zdraví, SC5 systém včasného varování) a bloku průřezové nástroje a opatření.

Plnění úkolů akčního plánu je pracovně sledováno na základě údajů vyplňovaných do evaluačních karet, kde gestoři i spolugestoři úkolů (resp. garanti na pracovní úrovni) každoročně reportují stav plnění i plány do budoucna. Závěry vyhodnocení plnění akčního plánu, formulované na základě evaluace v roce 2024, byly v dubnu 2025 předloženy vládě jako součást Zprávy o adaptaci ČR na změnu klimatu.

Koncem roku 2025 se na pracovní úrovni zástupců jednotlivých resortů a zájmových skupin projednal návrh druhé aktualizace národního akčního plánu pro období 2026–2030, která vládě bude předložena ke schválení na jaře 2026. Zpracování potřebných podkladových materiálů bylo jednou z činností výzkumného centra PERUN (dílčí cíle 8.1 a 8.2).

5.4.5 OBLASTNÍ PLÁNY ROZVOJE LESŮ

Oblastní plány rozvoje lesů (OPRL) jsou metodickým nástrojem státní lesnické politiky s výhledem na dvacet let. Doporučují zásady hospodaření v lesích založené na principech trvale udržitelného hospodaření v lesích a slouží zejména jako podklad pro tvorbu a schvalování lesních hospodářských plánů a osnov. Výsledky ekosystémových analýz OPRL jsou podkladem pro výkon státní správy a činnost taxačních kanceláří. S výsledky OPRL pracují pracovníci ochrany přírody (národních parků a Agentury ochrany přírody a krajiny), výzkumných ústavů, vědci, studenti vysokých a středních škol. S odkazem na výsledky terénních průzkumů mají OPRL zásadní význam především při oceňování lesa a lesních pozemků, při tvorbě posudků nebo při vyhlášení kategorizace lesů. OPRL mohou přispět k minimalizaci střetu veřejných a vlastnických zájmů v lesích. Jsou východiskem pro hodnocení potenciálních funkcí lesa a realizaci lesnických ekosystémových služeb. OPRL jsou zakotveny v § 23 odst. 1 zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů. Jejich vyhotovení a náplň vymezuje vyhláška č. 298/2018 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů.

Klíčovým výstupem OPRL jsou rámcové směrnice hospodaření (RSH). Ty shrnují výsledky z rozboru stavu lesů z ekosystémových analýz a strukturovaným způsobem uplatňují doporučení a návrhy opatření z pohledu základních pilířů trvale udržitelného hospodaření v lesích. Základní hospodářská doporučení zpracovávaná na úroveň porostního typu cílového hospodářského souboru upřesňují, upravují a doplňují doporučení stanovené vyhláškou č. 298/2018 Sb., o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů a jejími přílohami. Doporučení zohledňují regionální podmínky, zájmy vlastníků a potřeby společnosti. Jsou koncipována tak, aby obhospodařování lesních porostů odpovídalo poptávce po lesnických ekosystémových službách. Doporučení RSH podporují biodiverzitu a resilienci lesních porostů jakožto předpoklad ekologické stability lesů. Zároveň jsou brány v úvahu oprávněné veřejné zájmy, mezi které aktuálně patří uplatnění adaptačních opatření v reakci na extrémní projevy změny klimatu. OPRL tedy také slouží jako nástroj pro naplňování mnoha cílů souvisejících se zmírňováním dopadů změny klimatu v lesích stanovených Národním akčním plánem adaptace na změnu klimatu.

5.4.6 KOMPLEXNÍ POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Smyslem komplexních pozemkových úprav je integrovat zemědělskou půdu tak, aby obhospodařování bylo racionální, a vytvářet podmínky pro omezení eroze, zpomalení povrchového odtoku a posílení přírodě blízkých protipovodňových opatření pomocí tzv. „společných zařízení“. Komplexní pozemkové úpravy jsou nástrojem pro implementaci opatření Obnova přirozených funkcí vodních toků a niv a Obnova přirozených vodních prvků v krajině. Zejména tzv. „společná opatření“ budou směřovat nejenom k racionální dostupnosti zemědělské půdy pro hospodářící zemědělce, ale k výraznému omezování eroze a zadržení rychlého odtoku vody z krajiny.

Kromě integrování pozemkové držby do optimálního vlastnictví ucelených půdních bloků se pojetí pozemkových úprav ubírá směrem, který se zaměřuje na aktivity napomáhající snižovat v krajině dopady povodní i sucha. Prostřednictvím společných zařízení přispívá k omezení eroze, prevenci povodní a zvyšuje retardaci odtoku srážkových vod. Mimo jiné konkrétně např. realizací mokřadů, tůní, revitalizace vodních toků a akumulačních vodních nádrží. Tato opatření vedou k naplnění opatření Obnova přirozených funkcí vodních toků a niv a Obnova přirozených vodních prvků v krajině.

5.4.7 AKČNÍ PLÁN EKOLOGICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ

„Akční plán ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2021–2027“ (dále jen „APEZ“) si klade za cíl podporovat růst ekologického zemědělství v ČR s výhledem do roku 2027 a je zpracován jako čtvrtý v pořadí. Ekologické zemědělství (dále jen „EZ“) má v ČR za sebou již 30 let vývoje. Oblasti jako platné právní předpisy či systém kontroly a certifikace jsou zajištěny na velmi vysoké úrovni, avšak jiné oblasti stále dostatečně rozvinuty nejsou (např. odbyt a zpracování bioproduktů, domácí trh s biopotravinami, využití potenciálu EZ v ochraně přírody, výzkum a inovace v EZ, poradenství či vzdělávání) a potřebují systematickou podporu. Právě za tímto účelem je zpracováván tento APEZ, který obsahuje prioritní oblasti a doporučená opatření, jejichž realizace přispěje k rozvoji EZ a naplnění národních cílů i ambiciózních cílů Evropské unie. APEZ navazuje na nový Evropský akční plán pro EZ a zároveň je v souladu s jeho stanovenými prioritami. Dále je v souladu s cíli Společné zemědělské politiky EU a strategiemi Evropské komise „od zemědělce ke spotřebiteli“ (Farm to Fork) a pro oblast biologické rozmanitosti, které byly zveřejněny v rámci tzv. Zelené dohody pro Evropu.

APEZ cílí na pět prioritních oblastí a každá z nich má definován dlouhodobý strategický cíl:

- zlepšení ekonomické životaschopnosti ekofarem (prostřednictvím zvýšení efektivity produkce),
- zlepšení dostupnosti biopotravin na trhu, zejména domácího původu (prostřednictvím zlepšení dostupnosti zpracovatelských kapacit, posílení spolupráce v celém dodavatelsko-odběratelském řetězci a zavádění biopotravin ve veřejném stravování),
- zvýšení spotřeby biopotravin, zejména domácího původu (prostřednictvím zvyšování povědomí a důvěry spotřebitelů = propagace a osvěta),
- zvýšení povědomí o přínosech EZ pro životní prostředí a prosazovat EZ v environmentálně citlivých oblastech (prostřednictvím hodnocení vlivu EZ na životní prostředí a welfare zvířat a zveřejňování výsledků),
- zvýšení dostupnosti odborných znalostí a využití poznatků výzkumu a inovací (prostřednictvím zajištění poradenství, poskytování odborného vzdělávání na školách, realizace výzkumu).

Financování opatření navržených v APEZ se předpokládá jednak ze SP SZP, dále z národních zdrojů, příp. dalších mezinárodních fondů. APEZ však nedisponuje vlastním rozpočtem. Potřebné finanční zdroje na realizaci navržených prioritních opatření jsou tedy aktivně vyhledávány v průběhu realizace APEZ, což může zbrzdit a významně ovlivnit naplňování stanovených cílů. Zahraniční zkušenosti ukazují, že přidělení určitého fixního rozpočtu na realizaci APEZ je vhodným nástrojem úspěšného naplňování APEZ a dalšího rozvoje EZ.

V roce 2025 bylo prováděno další vyhodnocení plnění APEZ, se zaměřením na:

- zpracování vstupní analýzy a návrh opatření pro vybrané 2 prioritní oblasti APEZ včetně koordinace konzultací (poradenství, propagace);
- zajištění aktualizace údajů o vývoji EZ v rámci monitoringu plnění APEZ do souboru vytvořeného v rámci střednědobého hodnocení APEZ (doplnění dat nově dostupných k 1. 12. 2025);
- zpracování komparativní analýzy zahraničních strategií (akčních plánů pro rozvoj EZ) a vývoje EZ ve vybrané zemi EU, zahraniční inspirace pro návrh opatření v ČR včetně výjezdu do zahraničí a networkingu se zástupci sektoru EZ v koordinaci s MZe.

Pomocí předem stanovených ukazatelů lze hodnotit změnu dosaženou v průběhu implementace, a tedy i úspěšnost APEZ (zda a jak jsou cíle plněny). Vzhledem k rozsahu navržených hodnotících indikátorů je prováděn u většiny z nich každoroční sběr dat,

s výjimkou těch, u kterých jsou data dostupná v jiných časových intervalech. Díky pravidelnému hodnocení je možné zareagovat na situaci, kdy některá z aktivit, resp. cílů APEZ nebude uspokojivě naplňována a bude možné navrhnout opatření pro jejich řešení a pro navržení navazujícího akčního plánu. Nutným předpokladem úspěšného monitoringu je garance spolupráce ostatních institucí, které zajišťují podklady a jsou uvedeny jako zdroj dat.

5.4.8 NÁRODNÍ AKČNÍ PLÁN KE SNÍŽENÍ POUŽÍVÁNÍ PESTICIDŮ

Na začátku ledna 2025 schválila vláda nový Národní akční plán k bezpečnému používání pesticidů v České republice (NAP) pro období 2025-2029. Ten vychází ze směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/128/ES ze dne 21. října 2009, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství za účelem dosažení udržitelného používání pesticidů.

NAP obsahuje dílčí cíle, které se týkají omezení rizik spojených s používáním přípravků na ochranu rostlin (dále jen „POR“), a to v oblasti ochrany zdraví lidí, v oblasti ochrany vody, v oblasti ochrany necílových živých organismů a v oblasti optimalizace použití POR s minimálním omezením rozsahu zemědělské produkce.

V oblasti ochrany vod jsou dílčí cíle následující:

- Snížit výskyt reziduí účinných látek (popř. jejich metabolitů) v povrchových a podzemních vodách s důrazem na zdroje využívané nebo využitelné pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou.

Kvantitativní hodnotící ukazatele plnění cíle:

- Snížení počtu útvarů podzemních vod s nevyhovujícím chemickým stavem z důvodu překročení normy jakosti pro látky ze skupiny pesticidů a jejich reziduí (srovnávací období 2019–2021 a 2025–2027) .
- Snížení počtu útvarů povrchových vod s nevyhovujícím chemickým stavem z důvodu překročení NEK pro látky ze skupiny pesticidů a jejich reziduí v období 2025–2027 oproti referenčnímu období 2019–2021, popř. 2022–2024.
- Snížení maximálních dosahovaných koncentrací pesticidů v podzemních a povrchových vodách.
- Snížení počtu pesticidů a jejich metabolitů (toxikologicky relevantních) překračující limity ve vodách.
- Snížení počtu obyvatel zásobovaných pitnou vodou s nadlimitním obsahem účinných látek přípravků a jejich metabolitů, které překračují limity pro pitné vody.
- II. Efektivní monitoring výskytu reziduí účinných látek (včetně metabolitů) v podzemních, povrchových a pitných vodách.

Kvantitativní hodnotící ukazatele plnění cíle:

- Podíl útvarů podzemních a povrchových vod, ve kterých jsou sledovány pesticidy ze seznamu účinných látek přípravků a jejich metabolitů, které překračují NEK pro povrchové vody, normy jakosti pro podzemní vody a limitní hodnoty pro surové vody – reprezentativnost monitoringu pesticidů.
- Podíl monitorovaných míst podzemních a povrchových vod, ve kterých jsou sledovány pesticidy ze seznamu účinných látek přípravků a jejich metabolitů, které překračují NEK pro povrchové vody, normy jakosti pro podzemní vody a limitní hodnoty pro surové vody – reprezentativnost monitoringu pesticidů.
- Zvýšení počtu distribučních oblastí pitné vody s cíleným monitoringem výskytu reziduí.
- III. Efektivní kontroly dodržování správných zásad použití přípravků.

Kvantitativní hodnotící ukazatele plnění cíle:

- Podíl výsledků kontrol ÚKZÚZ se zjištěným porušením požadavků na ochranu vod při nakládání s POR klesá.

Řada opatření, zejména v oblasti ochrany vody, se týká sledování výskytu POR v podzemních a povrchových vodách, evidenci jejich používání či aktualizace požadavků na stanovování OPVZ. Některá z opatření jsou plněna průběžně, jiná jsou splněna, u některých dílčích cílů není plnění možné, a to s ohledem na preference zájmů uživatelů půdy. Bez změny tohoto vnímání nemůže dojít k významnému zlepšení stávajícího stavu.

6 ZAMĚŘENÍ VÝZKUMU A VĚDY NA PROBLEMATIKU SUCHA A NEDOSTATKU VODY

Ministerstvo životního prostředí nabízí od roku 2019 odborným gestorem programu na půdoporu aplikovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací v oblasti životního prostředí - Prostředí pro život (dále také „PPŽ“). Poskytovatelem a realizátorem programu je TA ČR.

Program se dělí na tři podprogramy:

- Podpora projektů ve veřejném zájmu (dále jen „PP1“)
- Nové postupy, environmentální technologie, ekoinovace (dále jen „PP2“)
- Dlouhodobý výzkum (dále jen „PP3“)

Vzhledem k době trvání programu do konce roku 2026 byl pro zachování kontinuity vyhlašovaných soutěží spuštěn „návazný“ program Prostředí pro život 2 (dále také „PPŽ2“), který je zaměřen na podporu aplikovaného výzkumu a inovací v oblasti životního prostředí, ochrany klimatu a udržitelného rozvoje. První veřejná soutěž v PPŽ2 byla vyhlášena již v roce 2024 a „navázala“ tak na poslední vyhlášenou soutěž v PPŽ v roce 2023.

Struktura podprogramů je v PPŽ2 obdobná jako byla v PPŽ:

- Inovace a operativní výzkum ve veřejném zájmu (dále jen „PP1“)
- Nová řešení pro ekonomiku, životní prostředí a společnost (dále jen „PP2“)
- Environmentální a klimatické výzvy v dlouhodobé perspektivě (dále jen „PP3“)

Projekty výzkumu a vývoje v oblasti vodního hospodářství podpořené Ministerstvem životního prostředí v rámci jednotlivých veřejných soutěží programu Prostředí pro život v PP1 a PP2 průběžně pokračovaly nebo se dokončovaly v roce 2025, obdobně jako pokračovaly projekty podpořené v rámci první veřejné soutěže programu Prostředí pro život 2 v PP1.

Průběžně i v roce 2025 jsou plněny práce a výstupy výzkumných kompetenčních center, které vznikly v rámci 2. veřejné soutěže programu Prostředí pro život (v PP3) a jsou dostupné na jejich webových stránkách. Konkrétně se jedná o Centrum VODA (Vodní systémy a vodní hospodářství v ČR v podmínkách změny klimatu) SS02030027 a PERUN (Prediction, Evaluation and Research for Understanding National sensitivity and impacts of drought and climate change for Czechia) SS02030040.

Během roku 2025 byly vyhlášeny další veřejné soutěže programu Prostředí pro život 2. Jednalo se o 2. veřejnou soutěž v PP1 ze dne 28. 5. 2025 s alokací 460 mil. Kč, kam se přihlásilo 160 návrhů projektu a přijato bylo 158. Termín vyhlášení výsledků se předpokládá do 28. 2. 2026. Dále byla vyhlášena 3. veřejná soutěž v PP3 dne 17. 12. 2025 s alokací 5,46 mld. Kč. Lhůta pro podání návrhů je do 4. 3. 2026 a termín vyhlášení výsledků do 30. 10. 2026.

Veškeré informace o programu Prostředí pro život 2 včetně vyhlašovaných soutěží jsou na webu TA ČR - <https://tacr.gov.cz/program/program-prostredi-pro-zivot-2>. Ministerstvo zemědělství prostřednictvím Národní agentury pro zemědělský výzkum (NAZV) podporuje projekty zaměřené na problematiku sucha a nedostatku vody. NAZV působí na Ministerstvu zemědělství již přes 30 let a zajišťuje národní dotace projektů výzkumu a vývoje financovaných z účelových prostředků Ministerstva zemědělství.

V současné době jsou Ministerstvem zemědělství podporovány projekty VaV probíhající v Programu ZEMĚ a ZEMĚ II. Veřejné soutěže jsou vyhlašovány maximálně 1x ročně a pouze v Programu na podporu aplikovaného výzkumu ministerstva zemědělství na období 2024–2032, ZEMĚ II. Informace o vyhlášených soutěžích jsou dostupné na webových stránkách:

<https://mze.gov.cz/public/portal/mze/poradenstvi-a-vyzkum/vyzkum-a-vyvoj/narodni-agentura-pro-zemedelsky-vyzkum>.

V roce 2026 NAZV neplánuje vyhlášení veřejné soutěže.

Program ZEMĚ II, je zaměřen na komplexní výzkumná řešení problematiky ve specifických podmínkách agrárního komplexu České republiky, a směřuje ke zlepšení pozice českého zemědělství, potravinářství a lesního a vodního hospodářství pomocí podpory průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje. Pro účely dosažení cílů a jejich naplnění je program rozdělen do dvou Podprogramů: Podprogram I – Podpora inovativního zemědělství a lesnictví prostřednictvím pokročilých postupů a technologií a Podprogram II – Podpora státní politiky v agrárním sektoru.

V roce 2025 byla vyhlášena 3. veřejná soutěž programu ZEMĚ II pro oba podprogramy, s celkovou úspěšností přes 21 %. Z přihlášených návrhů tvořilo přibližně 7,5 % návrhy zaměřené na problematiku vodních zdrojů a jejich kvality, adaptaci na klimatickou změnu a sucho, integrovaný přístup k vodnímu hospodářství v krajině, inovativní pěstební technologie pro efektivní hospodaření s vodou a živinami, stejně jako na udržitelnost a bezpečnost. K financování bylo přijato 75 návrhů projektů, z nichž 9 se zaměřuje na témata spojená s vodou a suchem. Na těchto 9 projektů plánuje MZe poskytnout celkovou dotaci ve výši 136 684 991 Kč.

Přijaté projekty z veřejné soutěže 2025 s tematikou vody a sucha

kód	název projektu
QL26010066	Diagnostika otrav vodních organismů kyanidy s využitím citlivých bioindikátorů
QL26010300	Kategorizace a možnosti úprav hlavních odvodňovacích zařízení a dalších recipientů hydromelioračních staveb pro optimalizaci krajinné struktury a obnovu přirozeného vodního režimu
QL26010311	Eliminace vnosu mikropolutantů do vodních zdrojů prostřednictvím kombinovaných štěpkových bioreaktorů
QL26010334	Ochranné sady jako součást systému opatření vodního hospodářství a diverzity krajiny v procesu pozemkových úprav
QL26010340	Komplexní hodnocení odolnosti révy vinné vůči suchu: fyziologické, agrotechnické a genotypové aspekty efektivity využití vody
QL26010398	Možnosti snižování obsahu nutrientů z drenážních vod v kontextu návrhu opatření vodního hospodářství krajiny v pozemkových úpravách
QL26010413	Zvýšení odolnosti luskovin k suchu pomocí výběru odrůd a bioinovativních agronomických přístupů a jejich využití jako lokální zdroj krmiv pro drůbež
QL26020013	Dlouhodobě udržitelná a rentabilní produkce násad candáta obecného v recirkulačních zařízeních vedoucí k vyšší adaptabilitě vysazených ryb a ke zlepšené kvalitě vody ve vodárenských nádržích.
QL26020468	Zabezpečení a udržitelnost podzemních zdrojů vodárenských systémů v ČR v podmínkách změny klimatu

Současně probíhá realizace projektů z programu ZEMĚ a ZEMĚ II, schválených k podpoře v předchozích letech, kde se problematikou sucha a vody zabývá 14 projektů. V roce 2025 byla na tyto projekty poskytnuta dotace v celkové výši 50 933 359 Kč. Projekty jsou zaměřeny především na zajištění a ochranu vodních zdrojů, adaptaci na klimatickou změnu a zlepšení vodního režimu krajiny, zvyšování kvality vody a omezení znečištění a inovativní technologie pro efektivní hospodaření s vodou.

Realizované projekty NAZV v roce 2025 s tematikou vody a sucha

kód	název projektu
QK21010341	Optimalizace souboru opatření pro zemědělská povodí v rámci procesu pozemkových úprav
QK22010142	Záchrana populace topolu černého a jeho využití ve vodohospodářství a lesnictví
QK22010189	Vliv odlesnění na vodní režim malých povodí
QK23020002	Produkce násad candáta obecného, jejich adaptibilita a optimalizace jejich vysazování do volných vod.
QK23020018	Co nevíme o organickém znečištění zdrojů pitné a závlahové vody: Identifikace emergentních sloučenin pomocí necíleného screeningu
QK23020064	Zhodnocení hydrologické situace pstruhových toků ČR a stavu populací lososovitých ryb v souvislosti s klimatickou změnou
QL24010054	Dopady klimatické změny na malá lesní povodí a možnosti jejich zmírnění prostřednictvím lesnického managementu a vodohospodářských opatření
QL24010263	Smart nástroje pro řízení závlahových systémů a zlepšení vodní bilance zemědělských pozemků
QL24010384	Střednědobý trend v chování mikropolutantů pocházejících z odpadní vody nebo kalů z čistíren odpadních vod v půdním prostředí
QL24020321	Vyhodnocení možností posílit zásobování obyvatel pitnou vodou propojením skupinových vodovodů a vodárenských soustav jako adaptační opatření na změnu klimatu
QL24020457	Vliv změny klimatu na evapotranspiraci a vodní bilanci v krajině v kontextu zabezpečení a udržitelnosti vodních zdrojů
QL25020009	Vývoj sofistikovaného klecového chovu cenných druhů ryb v rybnících v kombinaci s efektivním využitím odpadních látek a nízkou potřebou přítokové vody
QL25020021	Integrované strategie pro přehradní nádrže k udržení jakosti vody při klimatické změně
QL25020081	Rizikové oblasti z hlediska výskytu pesticidů a reziduí pesticidů ve vodách

PŘÍLOHA

HODNOTY INDIKÁTORŮ PRO SLEDOVÁNÍ NAPLNĚNÍ STRATEGICKÝCH CÍLŮ KONCEPCE

Vyhodnocení naplňování koncepce je nezbytný nástrojem pro efektivní dosažení celkové vize a stanovených strategických cílů. Proto bylo navrženo sledovat níže uvedenou sadu indikátorů pro vyhodnocení pokroku v naplňování cílů. Cílem je sledovat indikátory, pokud možno v dlouhodobém časovém období, pro identifikaci změn a trendů v jejich hodnotách.

Komise Voda-sucho je určena, aby sadu indikátorů dále rozvíjela a revidovala tak, aby vyhovovala potřebám objektivního a specifického hodnocení koncepce jako celku.

Níže jsou uvedeny hodnoty indikátorů navržené jako referenční hodnota k datu počátku platnosti upravené Koncepce.

Cíl: „*zvýšit informovanost o riziku sucha prostřednictvím monitoringu a predikce výskytu sucha, zajistit připravenost na události sucha pomocí plánů pro zvládání sucha a všeobecné osvěty*“.¹

Počet uživatelů systému HAMR

Cílová hodnota

Každý kraj a ORP má registrovaného alespoň 1 uživatele

Co indikátor popisuje

Počet uživatelů systému pro informační podporu ukazuje, nakolik se daří datové základy a informace zprostředkovat pro skutečné využití vodoprávními orgány pro rozhodování v oblasti managementu vody a sucha.

Vyhodnocení

Ke konci roku 2024 byl alespoň účet v systému HAMR zřízen pro zástupce celkem 11 krajských úřadů, v případě zbývajících krajů (Praha, Karlovarský a Liberecký) byl prozatím účet zřízen pro zástupce krajského ředitelství HZS.

Počet zasedání Komise pro sucho na krajské a ústřední úrovni

Cílová hodnota

Sledování trendu počtu zasedání komisí

Co indikátor popisuje

Počet zasedání komisí ukazuje, nakolik je sucho a hrozba nedostatku realitou. Ukazuje tedy, zda dopady sucha narůstají v čase, současně ukazuje míru připravenosti příslušných orgánů na sucho včas reagovat.

Vyhodnocení

V roce 2024 podle dostupných informací nedošlo k žádnému zasedání vyvolanému potřebou operativního zvládání sucha a nedostatku vody.

Cíl: „zabezpečit udržení rovnováhy mezi vodními zdroji a potřebou vody napříč sektory i v měnících se klimatických a socioekonomických podmínkách“.¹

Současná míra vodního stresu – podíl objemu odebírané vody z celkového objemu disponibilní vody v daném roce

Cílová hodnota

Je menší než 30 %

Co indikátor popisuje

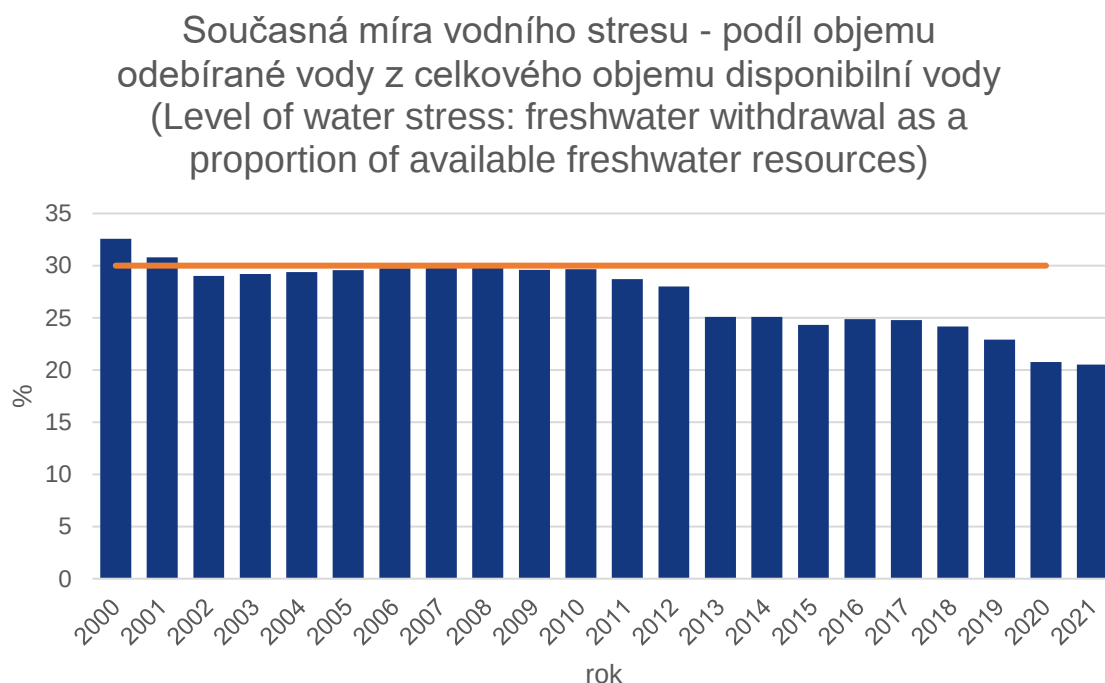
Je využit indikátor zpracováváný v rámci reportingu SDG, konkrétně „Indicator 6.4.2 - Level of water stress: freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater resources“ (viz sdg6data.org).

Indikátor popisuje, jaký podíl tvoří odebíraná (využívaná) voda k celkovému objemu vody, jež je k dispozici pro území celého státu. Větší podíl využití vody znamená větší zranitelnost v případě výkyvu v obnově vodních zdrojů (sucho). Cílem je udržet úroveň vodního stresu v kategorii nízké dle metodiky FAO (25-50 %) ideálně do 30 %.

Více viz metadata/files/Metadata-06-04-02.pdf

Vyhodnocení

Hodnota indikátoru je sledována od roku 2000. Od roku 2002 je hodnota pod úrovní cílové hodnoty 30 %, v roce 2021 dosáhla 20,51 %.

Obr.: Současná míra vodního stresu – podíl objemu odebírané vody z celkového objemu disponibilní vody (Level of water stress: freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater resources)

Výhledová míra vodního stresu - podíl objemu odebírané vody z celkového objemu disponibilní vody v časovém horizontu +20 let

Cílová hodnota

Je menší než 30 %.

Co indikátor popisuje

Je využit indikátor zpracováváný v rámci reportingu SDG, konkrétně „Indicator 6.4.2 - Level of water stress: freshwater withdrawal as a proportion of available freshwater resources“ (viz sdg6data.org).

Indikátor popisuje, jaký podíl tvoří odebíraná (využívaná) voda k celkovému objemu vody, jež je k dispozici pro území celého státu. Větší podíl využití vody znamená větší zranitelnost v případě výkyvu v obnově vodních zdrojů (sucho). Cílem je udržet úroveň vodního stresu v kategorii nízké dle metodiky FAO (25-50 %) ideálně do 30 %. Více viz <https://unstats.un.org/sdgs/metadata/files/Metadata-06-04-02.pdf>

Vyhodnocení

Hodnota indikátoru není k dispozici. Komise v roce 2025 určí termín, k němuž by měl být indikátor vztažen. Jeho hodnota bude určena na základě současných odběrů a předpokladu budoucí změny průtoku dle výzkumných projektů.

Odběry vody (v mil. m³) na 1 GWh vyrobené elektrické energie.

Cílová hodnota

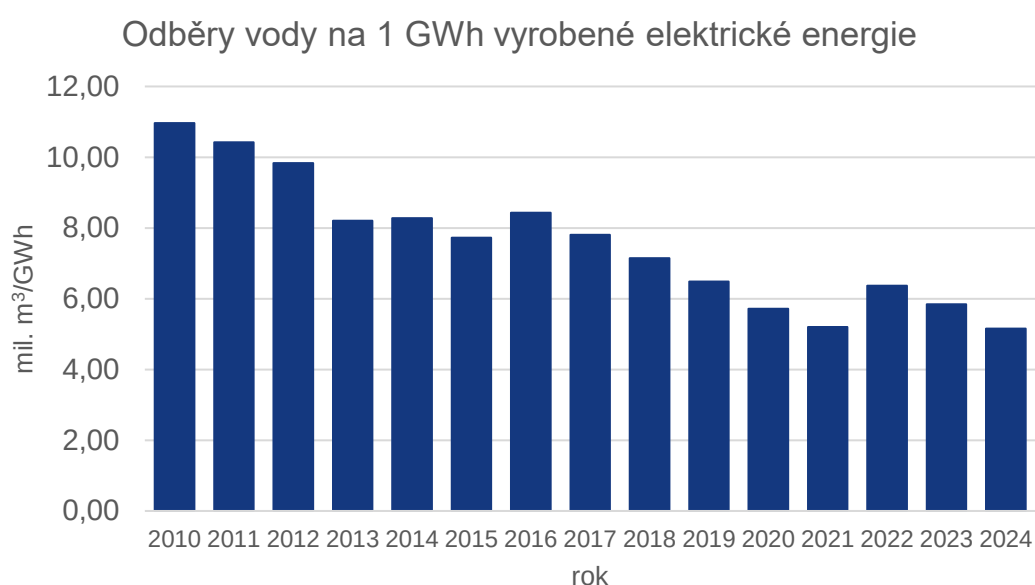
4 mil. m³ na 1 GWh.

Co indikátor popisuje

Indikátor popisuje „vodní náročnost“ výroby energie. Sektor energetiky je po vodovodech v součtu odběru povrchové a podzemní vody druhým největším odběratelem vody. S ohledem na probíhající transformaci zdrojů energie v rámci energetického mixu je vhodné sledovat i projevy v podobě ovlivnění „vodní náročnosti“ výroby elektrické energie. Vypočten je prostým podílem celkových vykázaných odběrů povrchové a podzemní vody sektorem energetiky k celkové výrobě elektrické energie na území ČR v ročním kroku.

Vyhodnocení

Od roku 2010 se snížil odběr vody na 1 vyrobenou GWh elektrické energie zhruba na polovinu (5,16 mil m³/GWh v roce 2021).

Obr.: Odběry vody na 1 GWh vyrobené elektrické energie

Hodnota vyprodukovaného HDP na 1 mil. m³ odebrané vody

Cílová hodnota

Hodnota HDP vyprodukovaná na 1 mil. m³ odebrané vody roste rychleji než absolutní výše HDP.

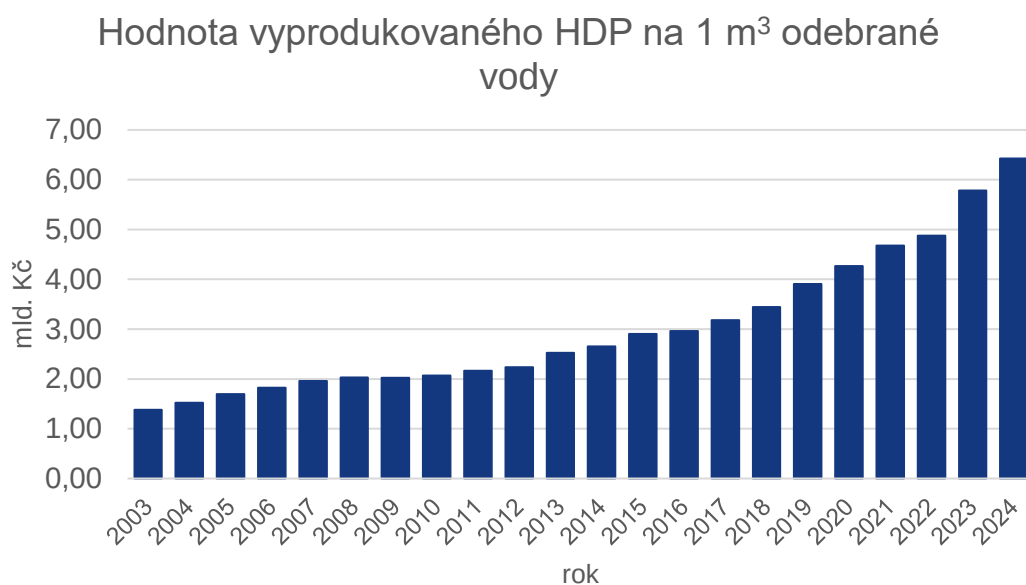
Co indikátor popisuje

Indikátor hodnotí celkovou vodní efektivitu výkonu českého hospodářství. Pozitivního vývoje může být dosaženo jak snížením spotřeby vody ve stávajících odvětvích, tak větším rozvojem odvětví méně náročných na vodu (rozvoj některých sektorů v důsledku omezených vodních zdrojů v ČR nemůže být hodnocen jako udržitelný). Indikátor tak ukazuje vodní udržitelnost podstaty hospodářského růstu ČR. Vypočten je prostým podílem HDP a celkových vykázaných odběrů povrchové a podzemní vody v ročním kroku.

Indikátor je založen na běžně vykazovaných hodnotách. Výhodou je možnost jeho zpracování i v rozlišení na vybrané sektory hospodářství.

Vyhodnocení

V roce 2024 dosáhla hodnota HDP (výrobní metodou) 8 058 158 mld. Kč při celkovém odběru vody 1253,85 mil. m³, což odpovídá 6,43 mld. Kč na 1 mil. m³ odebrané vody. V dlouhodobém trendu dochází k trvalému nárůstu ukazatele, tedy ke zvyšování produktivity systému na jednotku odebrané vody.

Obr.: Hodnota vyprodukovaného HDP na 1 m³ odebrané vody

Podíl centrálně zásobovaných obyvatel z veřejných vodovodů

Cílová hodnota

Neklesající trend

Co indikátor popisuje

Popisuje vývoj podílu obyvatel ČR, kteří jsou napojeny na skupinové vodovody s vyšším stupněm zabezpečení dodávek (množství i kvality), než je v případě individuálních zdrojů vody. Vyšší hodnota ukazatele indikuje menší zranitelnost v případě výskytu sucha. Hodnota je sledována v rámci pravidelných ročních zpráv o stavu vodního hospodářství.

Vyhodnocení

V roce 2024 bylo vodou z veřejných vodovodů zásobováno celkem 10,887 mil. obyvatel ČR, což představovalo 95,1 % všech obyvatel. Mírný procentuální pokles počtu obyvatel zásobovaných z veřejných vodovodů v roce 2023 byl způsoben výrazným nárůstem počtu obyvatel na území ČR především v souvislosti s konfliktem na Ukrajině. Počet veřejně zásobovaných obyvatel v průběhu v absolutním vyjádření nadále mezi roky rostl.

Obr.: Podíl centrálně zásobovaných obyvatel z veřejných vodovodů

Stav podzemních vod

Cílová hodnota

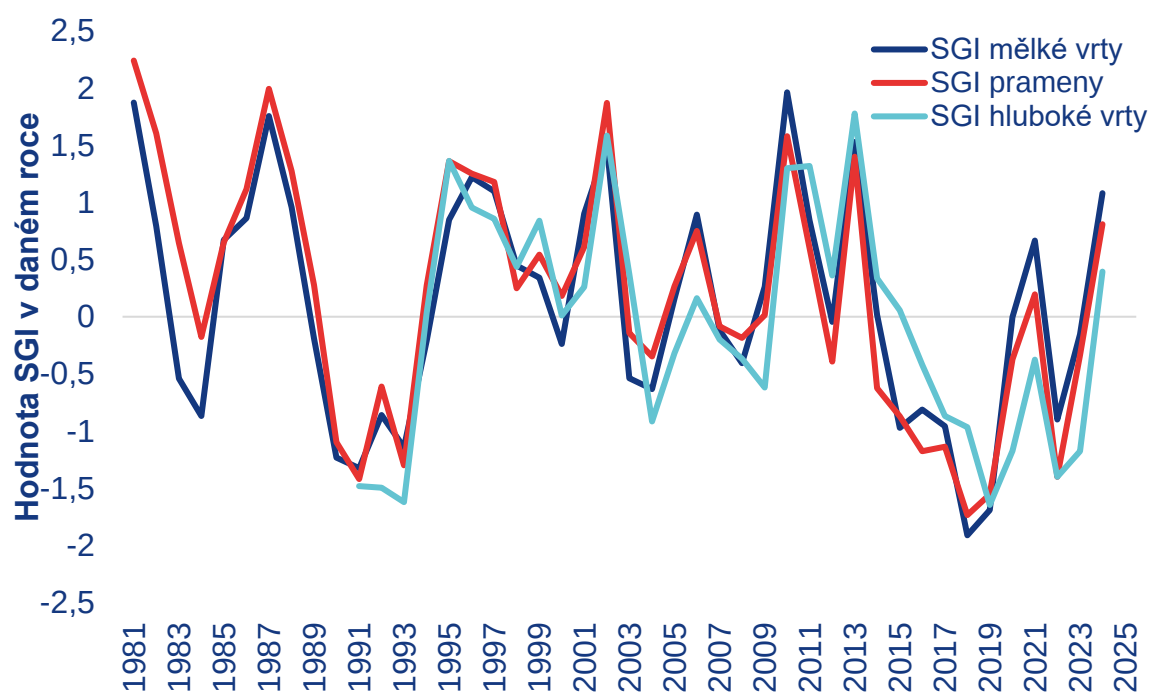
Udržitelný trend

Co indikátor popisuje

Stav mělkých a hlubokých podzemních vod ukazuje na změnu disponibilních zdrojů využívaných zejména pro zásobování obyvatelstva. Jedná se ukazatel projevu změny klimatu. Analýza je provedena ve srovnání s referenčními hodnotami za celé území pomocí normovaného ukazatele Standardized Groundwater Index (SGI). Podobné vyhodnocení je možné provést i na úrovni povodí a hydrogeologických rajónů.

Vyhodnocení

Rok 2024 v ročním souhrnu vykázal příznivější hodnoty stavu podzemních vod, než předchozí roky. V případě všech ukazatelů, tedy vydatnosti pramenů, stavu mělkých a hlubokých vrtů dosáhla hodnota SGI kladných hodnot, a to poprvé od roku 2013. Příčinou byl především výskyt povodně v září 2024, která se projevila ve výrazném doplnění podzemních vod.

Obr.: Stav podzemních vod

Podíl ztrát ve vodovodní síti z veřejných vodovodů

Cílová hodnota

Nerostoucí trend

Co indikátor popisuje

Podíl výše ztrát pitné vody je ukazatelem vyspělosti vodárenství a stavu vodárenské infrastruktury. V případě rostoucího podílu ztrát jde s velkou pravděpodobností o signál nedostatečných investic do údržby a efektivního provozu vodovodních sítí, které může být velmi negativním faktorem do budoucího zajištění fungování vodárenské infrastruktury a zajištění dodávek vody pro obyvatelstvo.

Hodnota je sledována v rámci pravidelných ročních zpráv o stavu vodního hospodářství.

Vyhodnocení

V roce 2024 dosáhly celkové ztráty pitné vody 89,6 mil. m³, tj. 15,1 % z vody určené k realizaci. V přepočtu na jednoho zásobovaného obyvatele to odpovídalo 23,6 litrům vody za den.

Obr.: Ztráty v přepočtu na jednoho zásobovaného obyvatele

Rozloha zavlažovatelných ploch

Cílová hodnota

Trend

Co indikátor popisuje

Celková rozloha zavlažovatelných ploch indikuje odolnost systému zemědělského hospodaření v případě výskytu sucha, kdy je pro zachování produkce nezbytné řízené zavlažování polí. V případě rostoucího rozsahu plochy je ČR schopna zajistit větší podporu zemědělské produkce na větším území.

Indikátor je reportován ČSÚ.

Vyhodnocení

Z inventury závlahových systémů v ČR, který provedli pracovníci Výzkumného ústavu meliorací a ochrany půdy v r. 2016, vyplynulo, že stav 165 000 ha zavlažovatelné plochy zemědělské půdy poklesl na 60 000 ha, což je přibližně 1,5 % zemědělského půdního fondu. Během následujících let až do současnosti se plocha zavlažovatelné půdy nijak výrazně nezvyšuje. K mírnému nárůstu došlo u půdy pro „trvalé porosty“ (sady, vinice, chmelnice), pro rozšíření je využíván dotační titul a z podpor vyplynul nárůst za období 2017–2022 přibližně o 2 100 ha. Tedy, celkově se rozloha zavlažovatelných ploch zatím podstatněji nemění. Je ovšem nutné zdůraznit, že se zásadně zlepšuje vybavení podporou investic do infrastruktury a na zavedení nových úsporných postupů, zejména kapkové závlahy. Podpory jsou rovněž pro výstavbu malých nádrží na závlahovou vodu. S ohledem k očekávanému dopadu zvýšeného výskytu sucha lze postupný nárůst zavlažovatelných ploch očekávat, i když bude velmi ovlivněn zvyšováním ceny elektrické energie.

Cíl: „zmírňovat dopady sucha na akvatické i terestrické ekosystémy prostřednictvím obnovy přirozeného vodního režimu krajiny“.

Počet vodních útvarů, v nichž je dočasně zhoršen stav vod v důsledku sucha

Cílová hodnota

Není stanovena, je sledován počet za 4. plánovací období jako základ pro budoucí srovnání dalších cyklů.

Co indikátor popisuje

Dosažení dobrého ekologického stavu vod jako vyjádření kvality struktury a funkce vodních ekosystémů vázaných na povrchové vody je součástí cíle dosažení dobrého stavu vod dle Rámcové směrnice o vodách 2000/60/ES. Právě sucha je jedním z důvodů dočasného zhoršení stavu vod. Indikátor tak přímo vypovídá o trendech v dopadech sucha na akvatické a na vodu vázané ekosystémy.

Vyhodnocení

V národních plánech povodí nebyl uveden žádný případ dočasného zhoršení stavu vod v důsledku sucha v jimi hodnoceném období 2012–2018. Další plány budou zveřejněny v roce 2027.

Rozloha nepropustných povrchů

Cílová hodnota

Zpomalit trend

Co indikátor popisuje

Trend v nárůstu zastavěné a nepropustné plochy poukazuje na zhoršování podmínek pro zasakování a doplňování zásob podzemních vod. Indikátor poukazuje rovněž do určité míry na společenské preference využívání krajiny a jejich dopad na vodní režim krajiny v hrubém měřítku. Při negativním trendu je vhodné blíže analyzovat možné dopady na zvládání sucha v krajině.

<https://www.envirometr.cz/data/podil-zastavenych-a-ostatnich-ploch>

Vyhodnocení

V roce 2024 dosáhla vyhodnocená rozloha zastavěného území 1360,29 km², za pouhé dva roky se tak zvýšila o 15,1 km². Od roku 2005 dochází k trvalému nárůstu rozlohy zastavěného území, který od roku 2019 ještě výrazně zrychlil.

Obr.: Rozloha zastavěné plochy

Rozloha mokřadních a rašeliníštních přírodních biotopů

Cílová hodnota

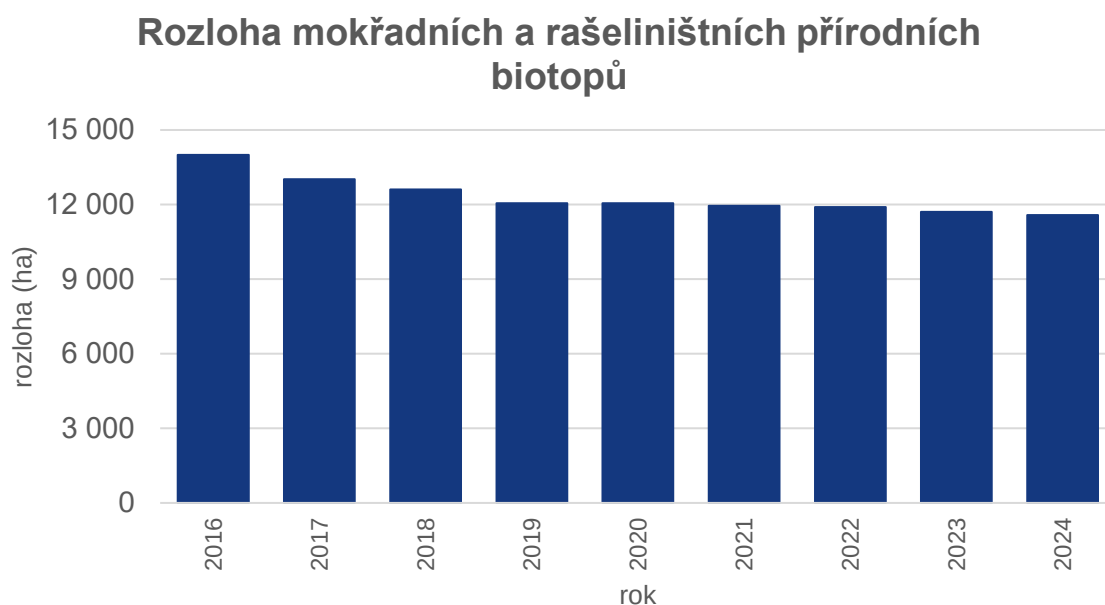
Zastavit klesající trend

Co indikátor popisuje:

Trend ukazuje na změnu rozlohy vybraných typů ploch s přirozeným vodním režimem. Indikátor poukazuje rovněž na společenské preference využívání krajiny a jejich dopad na vodní režim krajiny v hrubém měřítku. Při negativním trendu je vhodné blíže analyzovat možné dopady na zvládání sucha v krajině. Hodnoty indikátoru sleduje CENIA <https://www.envirometr.cz/data/rozloha-mokradnich-a-raselinistnich-prirodnich-biotopu>.

Vyhodnocení

Dle vyhodnocení dochází v ČR k trvalému poklesu rozlohy mokřadních a rašeliníštních přírodních biotopů a to v důsledku poklesu rozlohy rákosin eutrofních stojatých vod. K roku 2024 rozloha mokřadů a rašeliníšť činila 11 583 ha (v roce 2016 to bylo 13 997 ha).

Obr.: Rozloha mokřadních a rašeliníštních přírodních biotopů

Podíl evropsky významných stanovišť nacházejících se v nedostatečném a nepříznivém stavu

Cílová hodnota

Zlepšení ve srovnání s předchozím obdobím.

Co indikátor popisuje

Indikátor popisuje stav evropsky významných stanovišť dle směrnice Rady 92/43/EHS. Z hodnocených kategorií by měl být hodnocen stav vrchovišť a rašelinišť, přirozených a polopřirozených travinných formací a lesů. Ukazuje na dlouhodobý vývoj „zdraví ekosystémů“, pro něž sucho je jedním z předpokládaných stresových faktorů do budoucna. Jde o generalizující indikátor, který při nepříznivých hodnotách bude signalizovat potřebu podrobnější analýzy vlivu sucha.

Hodnota je získávána AOPK v šestiletých časových obdobích jako výsledek mapování biotopů. Nebude tedy k dispozici každoročně.

Vyhodnocení

Při hodnocení za období 2013-2018 bylo z celkem 93 hodnocených stanovišť 74 v nedostatečném nebo nepříznivém stavu, což představuje 79,6 %.

Retenční schopnost půd

Cílová hodnota

Zlepšení stavu zemědělských půd postižených různou formou degradace, a tím zvýšení jejich retenční schopnosti

Co indikátor popisuje

Změnu přístupu k půdě a navýšení původní retenční schopnosti půd pro vodu.

Vyhodnocení: budou opětovně vyhodnoceny Speciální sondy z doby Komplexního průzkumu půd a stanoveny retenční charakteristiky půdy, které budou porovnány s podrobným posouzením z roku 2017. Jedná se o půdní sondy, které charakterizují převažující zemědělské půdy v ČR.

Vyhodnocení

Dle vyhodnocení VÚMOP dosahovala k roku 2017 celková retenční kapacita půdy 5,04 mld. m³.

Výše uvedené iniciální vyhodnocení indikátorů pro strategické vyhodnocení naplňování koncepce bude aktualizována v příští zprávě a projednáno Komisí Voda-Sucho.

¹ Komise Voda-Sucho dále posoudí možnost vytvoření a sledování indikátoru, který by sledoval společností vnímanou hodnotu vody a prioritu řešení hrozby jejího nedostatku a využití plánů pro zvládání sucha a nedostatku vody.

² Komise Voda-Sucho dále posoudí možnost vytvoření a sledování indikátoru, který by sledoval změny zranitelnosti zemědělského sektoru, například v podobě rozvoje závlah, škod působených suchem apod.